

Pravica do popravila

Foto: www.pixabay.com

Naši domovi so vse bolj polni različnih naprav, ki nam olajšujejo delo, a veliko aparatov pomeni tudi toliko več popravil, številne pa moramo pogosto menjati. To je zelo ugoden poslovni model za izvajalce, za potrošnike in okolje pa ne. Nedavni sodni primeri dokazujejo, da zastarelost izdelkov le ni tako naključna. Naprave so zasnovane tako, da se njihova življenjska doba izteče kmalu po poteku garancije, proizvajalci mobilnih telefonov pa s posodobitvijo programske opreme uporabnike silijo, da čim hitreje kupijo nov, bolj zmogljiv model. Evropska unija je sicer sprejela uredbe, s katerimi proizvajalce zavezuje, da omogočijo popravila svojih izdelkov, a je hitre korake v sistem, ki bi bil ekološko in energetsko vzdržen, zaman pričakovati. ► [stran 4](#)

Povedati zgodbo je enostavno

pravi Jana Bauer, a toliko težje napisati živ dialog in pristne like. Mladinska in otroška pisateljica se je pravljic lotila že kot srednješolka, večino pripovedovanja pa izpilila s študijem dramaturgije. Ljubezen do pisanja je vzklila med njenim odraščanjem v Kočevju, med pripovedovanjem očeta ter obiski materine aranžerske delavnice. Avtorica z več deli za mladino in otroke opozarja na pomembnost branja med mladimi ter vodi delavnice pisanja. Je prva ženska na čelu najstarejše slovenske revije o literaturi. Kljub dejstvu, da je s knjigo izjemno težko prodreti na tuji trg, bodo prigode njene vile Groznovilce eno od prvih dveh slovenskih del, prevedenih v mongolski jezik.

Foto: arhiv Jane Bauer

Nove stanovanjske gradnje v Kočevju
► [stran 2](#)

Pravica do popravila
► [stran 4](#)

Intervju: Jana Bauer
► [stran 6](#)

Novi prostori kočevske urgence
► [stran 8](#)

Izza kulise
► [stran 11](#)

Koraki k boljšemu zdravju
► [stran 12](#)

Oglaševanje – onesnaževanje našega prostora
► [stran 14](#)

Skrita nevarnost
► [stran 16](#)

Zgodovina nevidnih
► [stran 18](#)

Dnevi Jureta Bradeška
► [stran 20](#)

Heckatlon
► [stran 24](#)

Ristanc
► [stran 28](#)

Kočevska rezidenca

V Kočevju se bo po 15 letih začela gradnja stanovanj. Podjetje GH Holding, d. o. o., in Stanovanjski sklad Slovenije sta ta mesec podpisala pogodbo o gradnji dveh stanovanjskih blokov ob cesti Pri Unionu. S tem bi zaključili več kot desetletje staro investicijo, ki jo je začela Gozdarstvo Grča. Podjetje GH Holding z nakupom podjetja Grča nadaljuje drugo fazo projekta, v prvi so bila zgrajeni trije od petih objektov ter podzemna garaža. Naložba je vredna nekaj več kot 6 milijonov evrov.

Po besedah direktorja Stanovanjskega sklada Črtomirja Remca širjenje stanovanjske ponudbe sledi razvoju v tej občini. "Če se gospodarstvo izboljšuje, pričakujemo, da bo tudi potreba po najemnih stanovanjih več-

Foto: Žarko Nanjara

ja," pravi Remec in dodaja, da bodo pri najemu stanovanj prednost imeli

mladi in mlade družine ter družine z več otroki.

Gradnja 76 stanovanj, ki bodo merila med 36 in 85 kvadratnimi metri, se bo začela prihodnji mesec. "Rok, ki je predviden v pogodbi s stanovanjskim skladom, je 30. junij 2021, a verjamem, da bi nam v normalnih razmerah stanovanja uspelo zgraditi do konca prihodnjega leta," je optimističen direktor podjetja GH Holding Blaž Miklavčič.

Stanovanja bodo v B1-razredu energetske učinkovitosti, na skupni površini obeh stanovanjskih blokov, ki znaša 4200 m², pa bo vsaj ena petina javnih površin. Vsa stanovanja bodo najemniška, po besedah Remca pa bo stroškovna najemnina verjetno znašala okoli 5 ali 6 evrov na kvadratni meter.

Ž. N.

Na poti k novim uspehom

Fundacija Alenke Gabrič je ta mesec podelila 10. štipendije nadarjenim dijakom in študentom. "Prepoznavamo potencial mladih nadarjenih dijakov in študentov, ki izstopajo iz nekega povprečja, torej niso uspešni samo v šoli, ampak tudi v zunajšolskih dejavnostih," je poudaril predsednik fundacije Uroš Novak. Pred tremi leti so v fundacijo Alenke Gabrič vključili tudi spodbude za mlade glasbenike. V desetih letih je tako fundacija podelila 29 dijaških in študentskih štipendij ter 28 botrstev za glasbenike v skupni vrednosti nekaj manj kot 65 tisoč evrov.

Rotary klub Kočevje, ki je ustanovitelj fundacije, je ob deseti obletnici praznovanja Društvu upokojencev Kočevje podaril projektno dokumentacijo

Foto: Žarko Nanjara

za izgradnjo dvigala v vrednosti 5.000 evrov. "Celotna investicija nas bo stala 30 tisoč evrov," je razložil Jože Kozina, predsednik Društva upokojencev Kočevje. "Današnji prejem donacije

je izredno pomemben, ker brez njega investicije ne bi mogli izpeljati."

Prek videoposnetka sta svoje spomine delila tudi dva izmed prvih štipendistov fundacije, radijska novinarka

Mojca Delač in modni oblikovalec Peter Movrin, ki sta poudarila, da jima je štipendija pomagala prav pri njihovem delu v tujini. "Lepo je, da si najprej prepoznan v svojem domačem kraju, in hkrati dobiš tako priznanje, ki ti moralno in finančno omogoča, da nadaljuješ in veš, da si na pravi poti," je povedala Delačeva, Movrin pa je razkril, da je bila prav Alenka Gabrič njegova prva stranka.

Letos so štipendije prejeli Domen Pečina, dijak prvega letnika Gimnazije in srednje šole Kočevje, Jaka Franc Hribar, študent prvega letnika Fakultete za matematiko in fiziko, ter kitarist Tim Jurkovič. Fundacija je letos podelila tudi 13 botrstev za mlade glasbenike.

Ž. N.

Kaj mora poslovnež vedeti o mentaliteti?

V Podjetniškem inkubatorju je možne odgovore na naslovno vprašanje podal Miha Mazzini, pisatelj ter doktor znanosti iz antropologije vsakdanjega življenja. Je avtor 26 literarnih knjig, računalničar in avtor devetih priročnikov, scenarist ter režiser celovečernega filma. Svoja razmišljanja redno objavlja v kolumnah in je gost na različnih predavanjih.

Mazzini je na predavanju osvetlil antropološko ozadje mentalitete, ki se odraža v našem odnosu do lastnega in tujega dela, do zaposlenih in v klimi, ki vlada v podjetju in poslovnem svetu. Poudaril je, da se mora poslovnež zavedati mentalitete svojega okolja, ki pa je ne opazi, saj smo v njej rojeni, a jo vedno upoštevamo. Slovenska mentaliteta se je

krojila skozi stoletja, pravi Mazzini: "To so samo načini obnašanja, ki omogočajo največje preživetje. In če smo bili skozi stoletja pod tujimi gospodarji, to pomeni, da smo morali razviti pridnost, ne pa učinkovitosti, ker drugače bi se izčrpali." Ena od posebnih značilnosti slovenske družbe je po njegovem egalitarnost, a ima ta tudi neprimerne posledice. "V egalitarnosti ni odgovornosti in takšen poslovnež ni nikoli uspešen," razlaga Mazzini. "Poslovnež mora sprejemati odločitve in odgovornost. V egalitarnosti ni izstopanja, poslovnež, ki bo vsem enak, pa je slab poslovnež." Biti mora pozoren tudi na obljube o hitrem uspehu, ki so zelo pogoste v priročnikih za osebno rast, in hitrih receptih za poslovno

Foto: Žarko Nanjara

uspešnost, ki jih dostikrat najde v ameriških priročnikih.

Priznava, da je podjetnikom začel predavati pred kratkim, k čemur ga je prignalo predvsem slovensko naglaševanje pridnosti ter razkorak med številom opravljenih ur in učinkovitostjo, po kateri pa smo na dnu lestvic. "V Sloveniji se tudi z zakonodajo razvoj stopnjuje v smer pridnosti in žigosanja ur. Že zdaj smo drugi po številu opravljenih ur, a ne moremo več tako, saj je čedalje več izgorelosti," razlaga Mazzini. "Ljudje v delo vlagajo ure in ure, v delo pa se ne vlagajo ure, ampak učinkovitost. Iz tega je nastala peklenska past, zato sem si rekel, da moram na to opozoriti, saj nihče tega ne opazi."

Ž. N.

Osamosvojitvena lipa

Lipa, simbol slovenstva, je mestno ploščad krasila od večera pred osamosvojitvijo države, a jo je letos poleti porušilo neurje. Ta mesec so zasadili novo, ob njej pa razprostrli zastavo, podobno tisti, ki že plapolala na Mestnem vrhu.

“Državotvornost republike Slovenije je utemeljena na najbolj čvrstih temeljev mednarodnega prava,” je v nagovoru poudaril župan Vladimir Prebilič. “Ni pomembno, koliko vasi uničite, koliko ljudi umre in koliko vojakov izgubite, pomembno je, koliko jih ohranite pri življenju in kakšno do-

movino po vojni zapustite tistim, ki jo upravljajo.” Zastava simbolizira tako padce in vzpone našega naroda, nanjo pa bi morali biti – še posebej mladi – ponosni. Spregovoril je tudi Mihael Petrovič, predsednik Skupščine občine Kočevje med letoma 1991 in 1994., ki se dobro spominja dveh poudarkov svojega takratnega govora. Države se rojevajo v krvi, je takrat opozoril: “Isto noč je bila Slovenija v vojnem stanju.” Obenem je dodal, da Slovenija za svoje težave ne bo več mogla dolžiti južnih bratov, a se situacija vendarle ni zelo spremenila: “Še zmeraj iščemo

krivce zunaj sebe, naj bo to EU, NATO ali ZDA.”

Občina se je z razobešanjem zastave odzvala apelu Dvignimo glavo, izobesimo zastavo društva Moris Kočevska Reka. Predsednik društva Tone Krkovič in predsednik Društva vojnih veterancev Pekre-Ig 1991 David Ozebek sta istega večera podpisala dogovor o medsebojnem sodelovanju. Novo posajeno lipo je blagoslovil župnik Anton Ferlic, zastavo pa je ob glasbi Trobilnega kvinteta Slovenske vojske razvila gardna enota Slovenske vojske. **Ž. N.**

Poklicanost k veri

V novih prostorih Evangelijske cerkve Kočevje na Reški cesti je ob dnevu reformacije gostoval evangeličanski škof Leon Novak, pastor v Murski Soboti. Na predavanju je predstavil kratko zgodovino reformacije, njen pomen danes in vlogo, ki jo ima Sveto pismo v modernem svetu. Škof Novak je osvetlil nova etična vprašanja, ki se porajajo v modernem svetu, in podal pomisleke in vodila, ki naj bi jih upoštevali protestanti.

“Stari rek nas spomni, da se mora cerkev neprenehoma prenavljati,” poudarja Novak in dodaja, da vodila, ki so jih izpostavili prvi reformatorski voditelji, v mnogočem veljajo še danes. “V sodobnem svetu to velikokrat

pomeni vztrajati proti toku. Delovati proti toku pa seveda pomeni izgubljanje moč, vpliv, včasih tudi pripadnike, če gre za cerkev.” Ozrl se je k Lutrovemu vodilu poklicanosti k veri ter krščanski disciplini, poudaril pomen pravičnosti v medosebnih odnosih. Opozoril je tudi na temeljno Jezusovo vodilo, ki mu mora slediti vernik: “Moramo ljubiti svojega bližnjega kot samega sebe, naš bližnji pa je vsak. Jezus ni nikoli ločeval, on je šel k tistim, ki so bili na obrobju družbe.” Eden od temeljev reformacije je poudarek na osebni veri, a ta ne more ostati omejena samo na posameznika: “Ta individualen odnos se mora potem graditi v splošnem občestvu verujočih kot

verski skupnosti in ta ima potem tudi določeno odgovornost v primerjavi z družbo in okoljem, v katerem je.”

Kot eno od pomembnih točk pa je poudaril tudi ekologijo. Poudarja, da moramo najprej začeti pri sebi, naj bo to za začetek le manjša uporaba embalaže ali sveč na pokopališčih. “Bog nas je postavil na ta svet kot upravljavce, zato moramo s temi dobrinami, ki nam jih je podaril v upravljanje, odgovorno tudi ravnati,” razlaga škof Novak. “To pomeni, da naravo pustimo naslednjim generacijam, da je prekomerno ne izkoriščamo, ampak da vzamemo toliko, da lahko vsak živi človeka dostojno življenje.” **Ž. N.**

Tudi Kočevje obarvano v vijoličasto

Kip Deklica s piščalko je bil 21. novembra osvetljen z vijolično barvo s prav posebnim sporočilom. Na ta dan z vijoličasto namreč širom Slovenije, Evrope in sveta obeležujemo svetovni dan raka na trebušni slinavki. Gibanju se je pridružila tudi Občina Kočevje in s tem podprla kampanjo Združenja EuropaColon Slovenija, ki zastopa bolnike z raki na prebavilih. Kampanja nosi slogan Skupaj smo v tem! in kot pravijo v združenju, je ime kampa-

nje izbrano z razlogom in namenom. Rak na trebušni slinavki ima eno najhujših statistik preživetja; pet let po diagnozi živi le še okoli 4 odstotke bolnikov, povprečno preživetje od diagnoze pa je 4,6 meseca. Na leto zbolijo okoli 400 ljudi in okoli 385 jih umre. Žalostno statistiko raka na trebušni slinavki lahko spremenimo le, če bomo bolnike odkrivali prej. To pa lahko dosežemo le, če bomo ozavestili čim več ljudi. V Združenju EuropaColon

Slovenija kot znake, ob katerih moramo biti pozorni in se napotiti k zdravniku, navajajo: splošno slabo počutje, bolečina v žlički in/ali v sredini hrbta, izrazita nepojasnjena izguba telesne teže, svetlo blato, temen urin. Naša občina je ena od več kot 50 občin v Sloveniji, ki smo se pridružile gibanju, 21. novembra pa so bile osvetljene še številne druge stavbe v več kot 30 državah po vsem svetu.

K. G.

Uvodnik

Angleški rumeni časnik The Sun je lani v svoji omalovaževalni maniri potožil, da študentje 'snežinkaste' generacije trdijo, da je bila Frankensteinova pošast 'nerazumljena' in da bi jo lahko celo smatrali kot žrtev. Članek je bil spisan kot posmeh mladi generaciji, ki ne pozna resničnega življenja, ki trdi, da smo vsi edinstveni, a ne zna sprejeti dolžnosti, ki jim jih nalaga družba, in tako naprej. Namen se je izjalovil in internetna skupnost je avtorju, ki knjige očitno ni bral in se je zadovoljil le s cenenimi filmskimi uprizoritvami, jasno povedala: da, to je poanta knjige (in seveda: "Pojdi nazaj v šolo.")

Knjiga Mary Shelley je svojevrstna mojstrovina. Podnaslovljena Sodobni Prometej – titan, ki je ustvaril človeka – je znova napisan mit o stvarjenju, ki je za osnovo vzel razsvetljsko fasciniranost s tehnologijo, nastal pa je v času velikih družbenih sprememb v Evropi. Tako Shelleyjin oče kot mož sta bila izpričana politična radikalca, njena mati, feministka Mary Wollstonecraft, se je preselila v Pariz, da bi bližje spremljala francosko revolucijo, in še tolikšne težave z oblastmi ji niso skrhale revolucionarnega duha.

Zgornji primer iz angleškega časnika je podan skoraj povsem po naključju. Mogoče zato, ker me je knjiga impresionirala že v otroštvu, verjetno pa zaradi poniževalnega tona, s katerim se mlajše generacije pogosto srečujejo. Mogoče lahko najdemo tudi primerjavo: Frankenstein je nastal v času, ko se je razsvetljski projekt izpel v krvavih revolucijah, današnji tehnološki napredek pa je ustvaril pošast, ki nam grozi, da nas bo požrla z vsemi vojnami in globalnim segrevanjem vred. Mogoče lahko nekje posredi najdemo tudi kakšno nerazumevanje.

No, mogoče pa le pretiravam.

Žarko Nanjara
v. d. urednika

V prejšnji številki je prišlo do napake v članku z naslovom 40 let Območne obrtno-podjetniške zbornice Kočevje. Pri zapisu prejemnikov zahval smo izpustili podatek, da je zahvalo Območne obrtno-podjetniške zbornice Kočevje ob njihovem jubileju poleg Občine Kočevje prejela tudi Obnova Kočevje. Za napako se opravičujemo.

OBVESTILO

Uredništvo časopisa Kočevska obvešča, da je rok za oddajo prispevkov za decembrsko številko 12. 12. 2019. Do 17. decembra nam lahko tudi pošljete napovednik s podatki za vaše dogodke. Ne pozabite pripisati KDO organizira KAJ, KJE in KDAJ. Gradivo pošljite na info@kocevski.si.

Pravica do popravila

“Res je bil že glasen proti koncu, a je dolgo let prav dobro delal,” pove starejša gospa montažerju, ki ji je pravkar vklopil pralni stroj. Nov, zmogljivejši in energetsko bolj varčen, a vseeno marsikdo od nas novi tehnologiji ne zaupa več, saj ve, da se novi modeli vse bolj kvarijo. Tehnološki napredek nam vse hitreje ponuja vse zmogljivejše naprave, ki pa imajo zelo kratko življenjsko dobo.

Izdelki so zasnovani tako, da jih moramo čim prej zamenjati, kar je zelo ugoden poslovni model za izvajalce, za potrošnike in okolje pa ne. Nima mo popraviljavcev, število servisov upada, energetska poraba se povečuje, naš planet pa se vse bolj duši v odpadkih, od katerih predstavljajo nezamisljiv delež elektronske naprave, ki jih menjamo po tekočem traku, ali pa tekstilni izdelki, ki so prepoceni, da bi se jih splačalo popravljati. Včasih je kdo še znal popraviti kakšno domačo strojno ali elektronsko napravo, a proizvajalci samovoljnega brkljanja potrošnikov ne tolerirajo več, v tehnična črevesja naprav lahko pokukajo samo določeni serviserji ali pa so ohišja zalepljena in niti niso namenjena popravilu. Tudi če bi bili zmožni popraviti napravo, ne bi imeli rezervnih delov, saj bi jih lahko kupili samo prek proizvajalca, ta pa jih načeloma ne prodaja na prostem trgu.

Potrošniški poslovni model tako terja, da naprave čim prej zastarijo. Zastarelost lahko ločimo na več vrst. Pri materialni zastarelosti pride do obrabe materiala. Funkcionalna zastarelost je povprečnemu uporabniku znana predvsem prek mobilne in računalniške tehnologije. Uporabnost naprave, njena zmogljivost in zanesljivost upadajo s časom, kar povzroča težave uporabnikov. Proizvajalci na trg vsako leto plasirajo nov mobilni telefon, tehnologija pa se razvija tako silovito, da le nekaj let stari telefoni niso več v koraku s časom. Podobno je s programsko in strojno računalniško opremo, že pri malo bolj zahtevnem pisarniškem delu zastareli procesor ali spomin ne dohajata več vse bolj spominsko zahtevnih nalog, igričarjem pa je še posebej poznan tekmovalni trg grafičnih kartic. A tehnologija je tudi stvar prestiža in številni izdelki zastarajo le zaradi psihološkega vidika, zaradi želje potrošnika po novem izdelku. Takšni izdelki lahko tudi tehnološko zastarajo, saj ne moremo več dobiti nadomestnih delov ali pa proizvajalec ne podpira več izdelka. Strokovnjaki govorijo tudi o ekonomski zastarelosti, kjer je izdelek mnogokrat prepoceni, da bi bilo popravilo sploh smiselno, in se zato zavrže. Najpogostejši primeri tega so oblačila in obutev, saj množica poceni izdelkov popolnoma izrinila majhne obrtnike, čevljarje in šivilje.

Vse bolj intenzivno potrošništvo pa se srečuje s težavo hiperprodukcije, kjer preprosto povedano produktivnost raste, realne plače in kupna

moč pa stagnirata. Proizvodnja tako preseže povpraševanje kupcev, zato proizvajalci iščejo načine, kako ga zvišati. Eden od njih je 'načrtovana zastarelost', čemur pa strokovno pravi 'krajšanje menjalnega cikla'. To je

v okviru direktiv Eco Design začela veljati čez dve leti. 30. septembra je Evropska komisija sprejela 10 uredb, s katerimi namerava podaljšati življenjsko dobo izdelkov in s tem povečati energetsko učinkovitost ter

jalcem rezervnih delov in serviserjem. Mnogokrat se sklicujejo, da bi uporabnikovo poseganje v naprave zmanjšale njihovo varnost, prestroga pravila pa naj bi zavirala inovacije, posegala v avtorske pravice in kršila

Foto: Žarko Nanjara

predvsem možno takrat, ko ima proizvajalec monopol ali pa ko celoten trg obvladuje nekaj velikih proizvajalcev. Začetki načrtovane zastarelosti segajo v 20. leta, ko je avtomobilska industrija nasičila trg, podjetje General Motors pa je zato po zgledu kolesarske industrije začelo vsako leto tržiti nov, le malo spremenjen model, da bi kupce prepričalo o nakupu novega avtomobila.

Prva večja sodba, ki se je sklicevala na namerno zastaranje mobilnih naprav, se je končala pretekli mesec v Italiji in je podjetjema Apple in Samsung prisodila 10 in 5 milijonov evrov kazni, saj so s programskimi posodobitvami namerno upočasnjevali starejše modele svojih naprav. Podjetje Apple je obtožbe potrdilo, a se je opravičevalo, da jih je moralo upočasniti zaradi slabših baterij pri starejših modelih, saj bi lahko prišlo do nenadzorovanega ugašanja. Uporabniki pa so opazili, da so procesorji na napravah s starimi baterijami delali počasneje, a ko so jih zamenjali, je hitrost naprave poskočila na normalno.

Evropska zakonodaja doslej še ni urejala pravice do popravila, a bo ta

zmanjšati izpuste. Nova pravila bodo veljala za televizorje, sijalke, hladilnike, pralne stroje in stroje za pomivanje posode, ne pa še za pametne telefone in računalnike. Med uredbami so tudi dodatne omejitve in zapovedi proizvajalcem, s katerimi namerava komisija spodbujati popravila in s tem podaljšati življenjsko dobo izdelkom. Nadomestni deli morajo biti tako dostopni več let po nakupu izdelka, 7 let za hladilnike, 10 let za pomivalne in pralne stroje. Obenem pa mora proizvajalec dobaviti nadomestne dele v roku petnajstih dni in obenem zagotoviti, da je dele mogoče zamenjati s široko dostopnimi orodji, servisom pa bodo morali omogočiti dostop do navodil za popravila. Monique Goyens, direktorica Evropske potrošniške zveze, je za RTV na začetku leta povedala: »To je bil zelo velik politični boj in naredili smo zanimiv prvi korak. Teh pet kategorij izdelkov je nekakšen pilotni projekt in po našem mnenju bi se ta seznam moral razširiti.«

Proizvajalci se novim direktivam seveda upirajo, saj bi te spremenile njihov poslovni načrt, po drugi strani pa bi spremembe ustrezale proizva-

pravice do intelektualne lastnine, če bi proizvajalci morali razkriti ustroj programske opreme. Pravijo, da potrošniki nimajo dovolj znanja za popravila, a mnogo odprtih kodnih delavnic, kjer so z obratnim inženiringom pokukali v ustroj naprav in uporabnikom pomagali pri popravilu, dokazuje obratno.

Evropska potrošniška zveza si prizadeva, da bi pri označevanju izdelkov proizvajalci morali navesti tudi pričakovano življenjsko dobo, uporabnik pa bi se odločil, ali bo kupil dražjo napravo z daljšim rokom uporabe. Ekološka gibanja tudi zahtevajo, da bi proizvajalci naprav nosili večje breme odgovornosti ravnanja z odpadki.

Nova evropska pravila bodo stopila v veljavo leta 2021, Evropska komisija pa ocenjuje, da bo sveženj ukrepov porabo energije do leta 2030 zmanjšal za 167 teravatnih ur, kar približno ustreza energetski porabi Danske, ukrepi pa naj bi vsakemu gospodinjstvu privarčevali 150 evrov. Direktiva pa seveda velja le za izdelke, ki so dostopni na evropskem trgu.

Žarko Nanjara

Spletno nakupovanje

Bliža se praznični čas in z njim tudi obdobje nakupov. December je poln priložnosti za obdarovanje, prodajalci pa tekmujejo s popusti in akcijami. Vse več potrošnikov nakupe opravlja iz udobja domačega naslanjača.

Spletno nakupovanje v Sloveniji beleži konstantno rast. Statistični urad poroča, da je od aprila 2018 do marca 2019 spletni nakup opravilo 56 % kupcev, starih od 16 do 74 let, delež ljudi, ki izdelek naročijo s klikom na miškin gumb, pa se vsako leto poveča za približno 5 %. Število e-kupcev se povečuje v vseh starostnih kategorijah. Največ seveda nakupujejo mladi, tri četrtine kupcev, mlajših od 35 let, je lani opravilo nakup. Večina se za spletni nakup odloči zaradi prihranka časa, 63 % kupcev je na spletu našlo cenejši izdelek, 37 % jih nakupuje določene izdelke ali storitve, ki jih v Sloveniji ni mogoče kupiti, 5 % odstotkov pa je na spletu kupilo izdelke, ki jih v fizični trgovini zaradi takšnih ali drugačnih razlogov ne bi kupili.

Spletno kupovanje v Sloveniji tako že dolgo nima več obrobne pomena. Slovenci še vedno bolj zaupamo domačim spletnim trgovcem, saj je število nakupov pri znanih globalnih spletnih trgovcih manjše, ti pa so v tujini že zavzeli vodilni položaj. Konec leta 2018 je stopilo veljavo tudi uredba, ki odpravlja neupravičeno geografsko blokiranje v državah EU. To pomeni, da so vsi državljani EU enako obravnavani v vseh evropskih spletnih trgovinah, imajo dostop do istih izdelkov cen in plačilnih pogojev. Največji spletni prodajalec na svetu je Amazon, ki je od nastanka leta 1996 postalo eno od največjih svetovnih tehnoloških podjetij. Sledi mu eBay, ki uporabnikom omogoča prodajo in nakup novih ter rabljenih izdelkov. Tretja najbolj obiskana spletna trgovina pa je AliExpress, ki ga je na Kitajskem leta 2010 ustanovilo podjetje Alibaba Group. V Evropi je seznam malo drugačen, saj na

seznamu glavnih spletnih prodajalcev prevladujejo nemška, francoska in britanska podjetja, Amazon pa je po prometu v Evropi na sedmem mestu.

Ko nakupujete na spletu, bodite pozorni, da je spletna stran vredna zaupanja, številni uporabniki se zato

izdelka, načine plačila in rok dobave. Bodite pozorni tudi na to, da prodajalec natančno navede korake, ki vodijo do nakupa.

Najbolj zanesljiv nakup je seveda plačilo po povzetju, pri spletnih nakupih v tujini pa so vse bolj pogosti

Foto: www.pixabay.com

odločijo za nakup pri preverjenih prodajalcih, zato si oglejte tudi mnenja uporabnikov. Zavod za varstvo potrošnikom svetuje, da najprej ocenijo verodostojnost trgovca. Še tako dobra ponudba ne odtehta pomanjkljivih podatkov o trgovcu. Mednje spada naslov in točni kontaktni podatki trgovca, njegovi pogoji poslovanja, s katerimi mora biti potrošnik seznanjen še pred sklenitvijo pogodbe. Trгоvec mora imeti tudi izjavo o varovanju osebnih podatkov. Preverite, ali prodajalec ponuja vse podatke o izdelku, njegov opis, izvor ter ceno, v katero morajo biti vključeni in razvidno opisani vsi davki in druge dajatve. Obenem mora razvidno navesti stroške dostave in možnost vračila

načini plačevanja s kartico. Teh se številni kupci zaradi prisotnosti zlorab izogibajo. Obstaja več načinov varne enkripcije podatkov in večina spletnih brskalnikov omogoča uporabo varnostnih protokolov (SSL in njegova moderna verzija TLS), ki zavaruje podatke od kupca do prodajalca in preprečuje, da bi do njih dostopal nekdo tretji. Na varnost spletne strani vas opozori tudi brskalnik, zato uporabljajte najnovejšo verzijo in bodite pozorni, da je v naslovu zapisan varni protokol 'https://', ob njem pa brskalniki prikažejo tudi ikono ključavnice, kar nakazuje na varen dostop do strani. Ustvarite močna gesla in se izogibajte neželeni pošti. Mnogo načinov preprečevanja zlorabe

vam ponuja tudi banka, od naročanja na SMS-opomnike, s katerimi boste sproti obveščeni o vseh transakcijah, do zaklepa bančnih kartic.

Številne od spletnega nakupa odvrta dejstvo, da si blaga pred tem ne morejo ogledati ali pomeriti. A če nakupujete prek spleta, imate pravico, da v 14 dneh vrnete izdelek, četudi z njim ni nič narobe. Pravico do vračila blaga ima v EU kupec, ki je blago kupil prek spleta ali prek drugih oblik prodaje na daljavo, kot sta telefon in katalog. To ščiti potrošnika v primeru nakupa, ko je informacije o izdelku pridobil le prek slik in podatkov, ki mu jih posreduje trgovec. Če želite vrniti izdelek, kupljen prek spleta, morate prodajalca obvestiti o svoji nameri v roku 14 dneh, on pa vam mora podati obrazec odstopne izjave. Ta je po navadi dostopen na njegovi spletni strani. Edini strošek, ki bremeni kupca, je strošek vračila blaga, prodajalec pa vam mora polno ceno nakupa vrniti v roku 30 dni. Med artikli in storitvami, za katere lahko zahtevate vračilo denarja, pa niso vštete različne vrste vozovnic ali vstopnic za tekme in koncerte, rezervacije hotelskih sob ali gostinskih storitev, dobava hrane, spletne digitalne vsebine ali zapečateni izdelki, popravila ter različni izdelki po naročilu.

Digitalizacija je nekatera človeška opravila poenostavila, nekatera pa zakomplicirala ali odprla vrata zlorabam. Brez dvoma pa je, da bo spletno nakupovanje le še naraščalo. Pred dražjimi nakupi pa vrzite pogled tudi na sosednjo stran in pomislite, ali je nakup res upravičen in koliko časa vam bo služil izdelek. Hvaležna vam bosta tako denarnica kot planet.

Žarko Nanjara

TRADICIONALNA KITAJSKA MEDICINA BLAŽ ABRAHAMSBERG

Vzemimo si čas za svoje zdravje in dobro počutje.

- TUI NA trad. kitajska terapevtska masaža
- ŠPORTNA MASAŽA
- REFLEKSNA MASAŽA (se dela na stopalih)
- ANTISTRESNA - SPROSTILNA MASAŽA
- AKUPRESURA

Informacije in naročanje: gsm 031 260 358,
Blaž Abrahamsberg s. p., Tomšičeva 13, Kočevje

DARILNI BONI

Dobite jih v
Mestni cvetličarni,
Reška cesta 10A

Že od otroštva zaljubljena v pripovedovanje

Otroška in mladinska pisateljica Jana Bauer je otroštvo preživela v Kočevju, kjer se je v širšem družinskem krogu prvič srečala z magičnim svetom pripovedovanja. Literarno pot je nadaljevala s študijem dramaturgije, že njen prvenec Izginjevalec čarovnic pa je bil leta 2003 nominiran za nagrado večernica. Med mladimi bralci je najbolj priljubljena Groznovilca v Hudi hosti, ki je izšla leta 2011 in je prevedena v več jezikov, kmalu pa se ji obeta še drugo nadaljevanje. Njene knjige odlikujejo izdelani in zanimivi liki, sama pa poudarja, da je dobra mladinska literatura odprta in ne moralizira.

Je idejni vodja projekta Naša mala knjižnica, ki je namenjen spodbujanju branja med osnovnošolci. Od leta 2012 je urednica najstarejše in osrednje literarne revije Sodobnost, ki so jo leta 1933 ustanovili Josip Vidmar, Ferdo Kozak in Juš Kozak, urejali pa med drugimi dr. Dušan Pirjevec, Ciril Zlobec in Evald Flisar. Prva ženska v dolgi seriji uglednih urednikov.

Kakšno je bilo vaše odraščanje v Kočevju?

Bilo je zanimivo, toplo, prijetno okolje moje ožje družine. Pa tudi širše družine, s katero smo preživljali konce tedna in počitnice pri stari mami v Kostelu. Ni bilo računalnikov, tudi pametnih telefonov ne, ni bilo 100 TV-kanalov, v resnici smo imeli veliko več kot to. Ob poletnih večerih smo sedeli zunaj pri leseni mizi, moje tete in strici pa bratranci in sestrične, sosedji, veliko se je pripovedovalo, veliko smo se družili v tej naši kostelski vasi. Moj oče je bil zelo dober pripovedovalec in kmalu sem znala na pamet vse zanimive dogodivščine, ki so se zgodile pradedku in prababici, pa tiste o skritem jezeru in podzemni jami, ki se morda razteza pod celotno Kuželjsko steno, pa zgodbe o znamenitih fantovskih pretepih, 'raubšcarjih' ... Nabirali smo gobe in jagode in delali drva za zimo. In Kolpa! Oče, ki je rad rekel, da ne bi zamenjal dveh žlic reke Kolpe za celo Jadransko morje, nam je neko poletje skupaj s stricem naredil velik splav, da smo se lahko z njim vozili gor in dol po tolmunu. V mrzlih mesecih smo bili pa več v Kočevju. Stara mama, ki se je pozimi preselila k nam za dva meseca, saj je bila njena vas v snegu precej odrezana od sveta, pa je pripovedovala po svoje, o dušah, ki so se vračale, o hudičih in čarovnicah, pa o svoji mladosti v Zagrebu in podobnem. Z mamo, ki je bila aranžerka, sem rada sem hodila v službo. To je bil drug, zelo ustvarjalni del mojega sveta, aranžerska delavnica je kot kalejdoskop pisanih možnosti za ustvarjanje. Tako prvo kot drugo je pravzaprav podstat mojega pisanja.

Kaj vas je spodbudilo k pisanju mladinskih knjig?

Moja prva zgodba je bila prebrana na Radiu Slovenija, mislim, da sem bila takrat v prvem letniku srednje šole.

Moj oče je pravljico posnel na kasetofon in najbrž so jo slišali vsi sorodniki in znanci, ki so nas takrat obiskovali. Potem sem se lotila dveh radijskih iger, ki sem ju nemudoma poslala na radio. Radijska igra je seveda žanr, ki zahteva kar nekaj izkušenj. Nič čudnega, da ju niso posneli. Me je pa dramaturginja z Radia Slovenija povabila na razgovor v svojo pisarno. Tam mi je na mizo prinesla kup radijskih iger, ki so bile po njenem mnenju dobre in iz katerih bi se lahko česa naučila. Potem je odvihrala na neko snemanje. Jaz pa sem sedela tam v njeni pisarni in sanjerala o tem, da bom nekoč opravljala prav tako službo. Ko sem odhajala, sem pogledala na vrata njene pisarne, kjer je pisalo dipl. dramaturginja. Takrat sem se odločila, da postanem dramaturginja. In izkazalo se je, da je bil študij odlična izbira. Za pisanje je dobro študirati dramatiko. Da tekst zaživi na odru, mora biti res do konca izbrušen, liki živi, dialogi iskrivi ... Na dramaturgiji smo vsako leto za enega od izpitov prebrali približno 100 dram, mislim, da sem s tem veliko pridobila. Nekateri drame ali dele dram, v katerih me je minimalizem izrazoslovja še posebej navdušil, sem brala celo večkrat. Velikokrat to počnem, ko pišem.

Z otroki ste imeli tudi delavnice pisanja. Kakšne so vaše izkušnje s poučevanjem in kaj otroke najpogosteje zanima?

Vsak od nas ima za seboj svoj bralni zemljevid, ki je posledica naših začetnih izbir, izkušenj, nagnjenj, poklicne kariere itd. Enako je z otroki. Treba je prisluhniti temi, ki otroka zanima, mu poiskati prave knjige, dati naloge, ki ga bodo motivirale. Po mojih izkušnjah se otroci zelo radi izražajo s pisanjem, nekateri bolj z realističnim, drugi z domišljajskim, tretji v kombinaciji s stripom. Le iztočnica mora

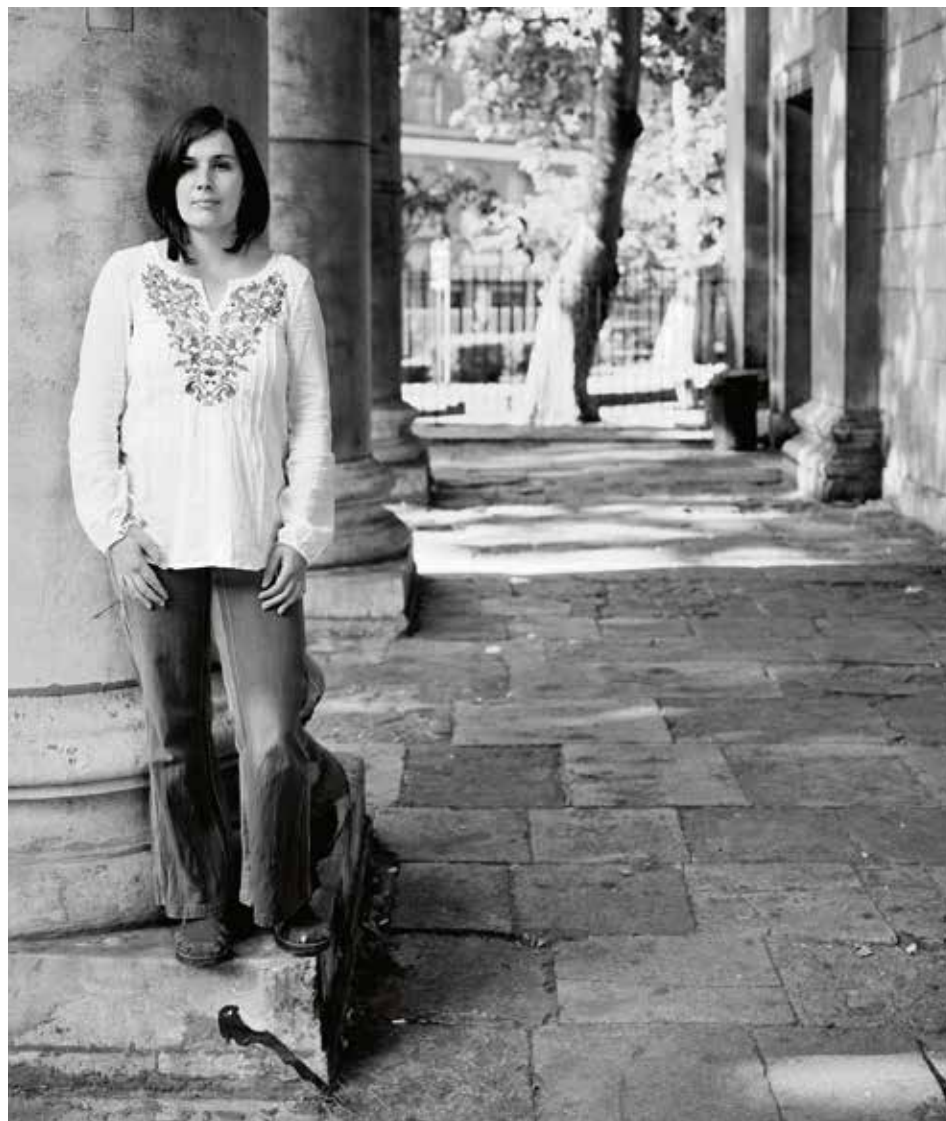

Foto: Mark Crawford

biti primerna posamezniku ter zanj dovolj zanimiva.

V priročniku Kako napisati knjigo?, ki ga namenjate mladim, v uvodu napišete, da grejo vaše zgodbe skozi mnogo različic. Kako časa nastaja knjiga?

Zgodba, ko jo prvič zapišem, ima do objave še dolgo pot. Je zgolj zgodba z začetkom, sredino in koncem. Zgodbe, ki jih beremo v prvi Groznovilci, sem napisala v mesecu dni, vendar mi je potem sam proces izboljšav, piljenja, rezov ... vzel še veliko mesecev. Povedati zgodbo je enostavno, znebiti se odvečnih besed in stavkov, včasih prizorov, je težje. Enako težko je ustvarjati like, ki bodo v besedi in dejanju zvesti sami sebi.

Priljubljeni knjigi o vili Groznovilci je ilustrirala Caroline Thaw. Kako je prišlo do vajinega sodelovanja in zakaj je bila ona prava izbira?

To je zanimiva zgodba. V tistem obdobju smo pri Sodobnosti sodelovali z literarno agentko, Slovenko, ki živi v Veliki Britaniji. Ona je bila tista, ki je bila prva navdušena nad Carolinini ilustracijami. Prosila me je, ali bi lahko našla kak tekst, ki bi ga ilustrirala. Tudi v Veliki Britaniji se mlad

ilustrator težko prebije, konkurenca je še hujša kot pri nas, založniki pa raje delajo z že uveljavljenimi ilustratorji. Ilustracije na njeni spletni strani so me navdušile. In iskala sem primeren tekst zanjo. Ko sem že mislila, da sem ga našla, se avtor ni strinjal. Želel je uveljavljeno slovensko ilustratorko. Potem smo vsi skupaj pozabili na Caroline. Dokler me agentka ni spet spomnila. Jaz sem se takrat ravno ukvarjala z Groznovilco in nekaj mi je pri njenem liku še manjkalo. Ko sem znova odprla spletno stran s Carolinini ilustracijami, sem tam zagledala deklico v plaščku s čepico, iz katere sta rasli rogovilci. Takrat je Groznovilca dobila svojo čepico in končno podobo, Carolin pa prvo knjigo v ilustriranje. In izkazalo se je, da je bila to res imenitna odločitev.

Kako pomembno je branje, tako za otroke in pisatelje?

Z branjem je kot z rekreacijo. Vemo, da je gibanje za človeka zelo pomembno, pa se nam vseeno ne ljubi. Nekoč sem poslušala dr. Meto Grosman, strokovnjakinjo, ki se je veliko ukvarjala z branjem in knjižno recepcijo. Ko je bila še otrok, je, preden se je lahko pridružila drugim otrokom pri igri, morala najprej eno uro brati. Jo je to odvrnilo od branja

v poznejših letih? Njen življenjepis priča nasprotno. Vse, kar je potrebno, da otrok bere, so vztrajni starši. Še bolje pa je, če so lahko starši otroku za zgled. Je ena ura na dan res tako veliko, če pomislimo, da večina otrok, pa tudi staršev preživi veliko več na pametnih telefonih? Ne gre le za branje, gre tudi za pogovarjanje z otrokom, ki nam bo, če otroka na pogovor navadimo še pred puberteto, tako vsaj trdijo strokovnjaki, v veliko pomoč v 'težavnejšem' obdobju. Pripovedovati otroku o preteklih časih, o prednikih in njihovih zgodbah, o zanimivostih, ki so se tisti dan zgodile v službi, o kakšnih drugih dogodkih, ki otroka zanimajo, menda ni tako težko. Kar pa se pisatelj tiče, je branje obvezno. Zelo hitro se vidi, ali avtor bere ali ne.

Skozi knjige se otrokom odpira nov svet, tako spoznavajo drugačne navade in kulture. Kakšne vrednote in načela bi po vašem mnenju morala izražati ali spodbujati mladinska in otroška literatura?

Seveda je avtor pri pisanju otroške in mladinske literature dolžan varovati integriteto otroka, njegova odgovornost je, da k temi, ki jo obravnava, pristopi z določeno odgovornostjo do naslovnika. Kljub temu je zares dobra mladinska literatura navadno naslovniško odprta, dela, ki sčasoma prerastejo v kanon, lahko izražajo zelo raznolike vrednote. Nikakor pa ne moralizirajo. Skrb vzbujajoče je, da se zadnje čase, še zlasti v angloameriškem svetu, pojavljajo nekakšne inkvizicijske skupine, oborožene s 'politično korektnostjo', ki predvsem avtorjem mladinske literature gledajo pod prste in diktirajo teme, o katerih naj ne bi smeli pisati. Ker imajo določene skupine prek družabnih omrežij precejšen vpliv na kupce, gredo stvari celo tako daleč, da založniki v strahu pred izgubo kupcev iz prodaje potegnejo že natisnjeno knjigo, pa čeprav je edini avtorjev 'greh' ta, da piše o stvareh, ki niso del njegove osebne izkušnje. Pri tem pa sploh ne gre za vprašanje kakovosti. Morda bi v tem času, ko informacije letijo z vseh strani, bilo še najbolje otroke naučiti misliti s svojo glavo, jim privzgojiti določeno mero poguma, da bodo sposobni razmišljati po lastni presoji in se postaviti tudi za druge, ne le zase.

Koliko odseva vaše mladosti lahko najdemo v Fokusu in Kolumni, Groznilci in vaših preostalih literarnih junakih? Koliko sebe pusti pisatelj v svojih delih?

Zagotovo avtor v svojih delih pusti svoje prepričanje, svoj pogled na svet, deli z bralci osebne spomine in izkušnje, iz katerih izhaja, čeprav je sama zgodba lahko popolnoma izmišljena.

Moja prababica je kot mlado dekle odšla za očetom v New York. Njena mati jo je zvižučno prepričala, naj se vrne domov. Vsaj na obisk. Medtem so že naredili načrt, kako bi jo zadržali doma. V igri je bil seveda moj pradedek. Tako se je moja prababica na koncu odločila, da ostane doma in se poroči. Vendar se zdi, da ji delavni in asketski pradedek nekako ni bil pisan na kožo. Morda ji je bilo žal, da ni ostala v New Yorku, ki je bil tedaj kot čudežna dežela, razvijal se je film, gradili so se nebotičniki, imeli so elektriko in stvari, ki si jih tedaj na slovenskem podeželju niso mogli niti predstavljati. Po pripovedovanju sodeč, je bila prababica precej muhasta. Med drugim je mojemu pra-

Leta 2021 bo Slovenija častna gostja največjega knjižnega sejma otroške in mladinske literature na svetu. Sejem se vsako leto odvija v Bolgini. Leto zatem sledi predstavitev Slovenije kot častne gostje na knjižnem sejmu v Frankfurtu. Upajmo, da bosta ta dva naziva in aktivnosti, ki jih bodo v tem obdobju izvajali Javna agencija za knjigo in založniki, posledično prinesla tudi večjo vidnost slovenske literature v svetu. S knjigo prodreti na tuji trg je namreč izjemno težko. Konkurenca je ogromna. To občutiš vsakokrat, ko obiščeš katerega od sejmov. V Bolgini se na primer predstavlja več kot 1400 razstavljalcev iz 80 držav. Če ima vsak razstavljenih le 20 knjig, pa jih imajo številni veliko

Na predstavitvi ob izidu knjig v Litvi z ilustratorko Ano Košir in Andrejem Rozmanom Rožo. Foto: arhiv Jane Bauer

dedku očitala, da ne pije in ne kadi, da ga nočejo niti klopi niti uši, kakšen moški sploh je? Čeprav je Groznilčina prababica seveda izmišljena in v svojem obnašanju potencirana, so zgodbe, ki sem jih poslušala o svoji prababici, ta je umrla še pred mojim rojstvom, name naredile velik vtis. Kar nekaj likov ima zametke v katerem od sorodnikov ali znancev.

Prigode o Groznilci otroci spoznavajo tudi skozi prevode v drugih jezikih. Kako težko je z mladinsko literaturo prodreti na tuji trg?

več, to pomeni, da je tam urednikom na voljo 28.000 knjig. Pa vendar se včasih zgodi čudež. To se je recimo zgodilo Groznilci, pravice so bile doslej prodane v 15 držav. Zadnja mi je najbolj pri srcu, saj se bosta Groznilca in slikanica Andreje Peklar Luna in jaz (letošnja dobitnica nagrade Kristine Brenkove) prevajali v mongolščino. To bosta prvi slovenski knjigi, ki bosta izšli v Mongoliji.

Ste tudi glavna urednica revije Sodobnost, osrednje in najstarejše slovenske revije za književnost. Kakšno je stanje v

založništvu mladinske in otroške literature?

Stanje nikakor ni rožnato. Izsledki zadnjih raziskav kažejo negativne trende v primerjavi z letom 2014 tako pri kupovanju knjig kot pri njihovi izposoji. Vse to velja tudi za mladinske in otroške knjige. Knjiga težko konkurira pametnim napravam, še težje pasivnim staršem, ki svojim otrokom dovolijo, da so na tovrstnih napravah tudi po več ur na dan. Čeprav izsledki raziskav kažejo, da otroci neizobraženih staršev, ki živijo v domu, v katerem domača knjižnica obsega vsaj 500 knjig, praviloma dosegajo boljšo izobrazbo kot njihovi vrstniki, čeprav otroci izobraženih staršev, ki doma take knjižnice nimajo. Če želite otroka pripeljati do višje izobrazbe, potrebujete torej približno dve knjižni omari knjig, razkriva raziskava. Menda je v Sloveniji domov s 500 knjigami približno 10 %, prav toliko je tudi domov, v katerih nimajo nobene knjige. V Latviji ima knjižnico s 500 knjigami kar 50 % gospodinjstev. Morda pa ob domači knjižnici ni odveč tudi hišno pravilo glede pametnih telefonov in drugih tovrstnih naprav, saj je uporabnost knjige predvsem v njeni vsebini. Zanimivo, kako hitro starši začnemo izpodbijati šolsko avtoriteto, ko gre za našega otroka, in koliko težje se upremo avtoriteti pametnega telefona, pa čeprav gre za našega otroka. In kar se tiče nas odraslih bralcev, si res želimo, da našo sposobnost pomnjenja, razmišljanja, razvijanja idej nadomesti Googlov spomin? Prvo nam namreč podarja in razširja ravno branje, drugo pa ...

Kakšni so vaši pisateljski načrti v prihodnje? Ostajate pri mladinski literaturi?

Upam, da mi kmalu uspe dokončati tretji del Groznilce, ki se po divji zimi odpravi na jug. Kar se pa mladinske literature tiče – tu sem doma.

Še obiskujete Kočevje?

V Kostelu, kjer zdaj živi moja mama, preživim vsaj dva meseca na leto in veliko koncev tedna. Včasih razmišljam o vseh teh ljudeh, ki so se odselili v Ameriko, Avstralijo in se nikoli niso vrnili. Ostali so jim le spomini in hrepenenje. V Milwaukeeju sem nekoč spoznala starejšo žensko, ki je bila po rodu iz naših krajev. Ni veliko vedela o svojem poreklu, njeni starši so mladi prišli v ZDA. Vedela pa je za gostilno in slovite pretepe v njej. O tem ji je na starost kar naprej pripovedoval njen oče. Na koncu sva ugotovili, da je gostilna, o kateri ji je pravil oče, stala na Brodu na Kolpi. Težko si predstavljam, da bi živela nekje daleč, od koder se ne bi mogla vračati. V Kočevju še živijo moja teta, stric, bratranec in dve sestrični. *Žarko Nanjara*

Novi prostori kočevske urgence

Zdravstveni dom Kočevje je letošnjo jesen končno dobil nove sodobne urgentne prostore. Kako pomembna pridobitev je to za naše področje, znajo najbolj povedati zaposleni v nujni medicinski pomoči in tisti, ki so jo že kdaj potrebovali. Zdravstveni dom Kočevje namreč pokriva enega največjih področij v Sloveniji, vključno z občinama Kostel in Osilnica. Kot je ob odprtju novih prostorov povedala direktorica Zdravstvenega doma Polona Vidič Hudobivnik, pa se lahko pohvalijo z odličnimi rezultati preživetja po srčnem zastoju in izjemno statistiko intervencij. Za uspešno delo ekipa seveda potrebuje ustrezen prostor, opremo, skratka dobre pogoje za delo, kar so zdaj tudi dobili, verjetno kar najboljše v Sloveniji.

Nova urgencia, ki je v novozgrajenem prizidku Zdravstvenega doma Kočevje, obsega garažo za reševalna vozila, ambulantni del s sprejemnimi prostori z neprebojnim steklom, triažo, urgentni del in bivalne prostore za dežurne ekipe. Urgentni del ima dovoz za nujna reševalna vozila, reanimacijsko sobo, dve kirurški ambulanti in sobo za opazovanje več pacientov hkrati. Prostori so smiselno povezani za čim hitrejšo delo zaposlenih in opremljeni z najsodobnejšo opremo, v katero je investirala Zdravstveni dom Kočevje. Zunaj urgence je urejeno tudi novo

Foto: Gorazd Svete

parkirišče in površina za hiter dostop in izvoz reševalnih vozil. Celotna investicija dozidave in rekonstrukcije zdravstvenega doma v vrednosti okrog 2 milijona evrov je sicer obsegala tudi izvedbo začasnih prostorov urgence za čas trajanja investicije, preselitev transformatorske postaje, ureditev novih komunalnih priključkov, rekonstrukcijo obstoječega zunanega stopnišča z vgradnjo dvigalne ploščadi za gibalno ovirane osebe in nov nadstrešek. Sanirala se je še kletna stena trakta A, delno se je rekonstruirala notranja kanalizacija, prenovila pa se je tudi celotna površina kletnih prost-

rov z delno spremembo razporeditve prostorov. Ti bodo zdaj namenjeni fizioterapiji, patronažni službi, Centru za krepitev zdravja, Centru za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti in tehnični službi.

Slavnostnega dogodka ob odprtju novih prostorov se udeležil tudi dr. Tomaž Pliberšek, državni sekretar iz Ministrstva za zdravje, ki se je zahvalil lokalni skupnosti za konstruktivno sodelovanje pri zagotavljanju zdravstvene oskrbe, tudi s tako veliko in pomembno investicijo. Ob tej priložnosti se je sestal tudi z vodstvom Zdravstvenega doma in Občino Kočevje glede

nadaljnjih načrtov in potreb. Župan dr. Vladimir Prebilič je ob tem izpostavil, da je bila investicija za Občino Kočevje nedvomno velik finančni zalogaj, poleg tega je bila zaradi stečaja na razpisu izbranega izvajalca tudi dolga in težavna. A vlaganje v zdravstvo je ena od prioritet in z novo pridobitvijo v ZD Kočevje je bil narejen še en velik korak na tem področju. Občina Kočevje je letos namreč že zaključila ureditev prostorov za izvajanje preventivnih programov, v prostorih blagovnih rezerv bo svoje prostore dobil še Center za duševno zdravje odraslih ter otrok in mladostnikov, prizadevanja pa tečejo tudi v smeri vzpostavitve dializnega centra. Zaključek investicije rekonstrukcije in dozidave zdravstvenega doma je bil sicer predviden avgusta 2018, a so se roki zaradi stečaja izbranega gradbenega podjetja As Primus zamaknili, investicijo pa je dokončalo partnersko podjetje Mediogradnje. Primož Velikonja, vodja nujne medicinske pomoči v Kočevju, je povedal, da je bila pot do novih prostorov res dolga in tudi naporna, tako za paciente kot za zaposlene, ki se vsem zahvaljujejo za potrpljenje. A vizija urgentnih prostorov, ki je vzkliła pred 13 leti, se je vendarle uresničila. Urgenca bo v novih prostorih začela delovati predvidoma konec meseca. **K. G.**

Komunalno opremljanje v Podgorski ulici

Občina Kočevje je v tem mesecu začela komunalno opremljati štiri gradbene parcele v Podgorski ulici, ki so predvidene za gradnjo stanovanjskih objektov. Gradbeno dovoljenje je bilo pridobljeno v juniju 2019. Zemljišče je v Podgorski ulici med dvema občinskima cestama in je v naravi travnik, deloma poraščen z manjšim drevjem in grmičevjem. Vzhodni del obravnavanega območja

je pretežno raven, zahodni del do nivoja občinske ceste pa je v dokaj strmem naklonu. Prek zemljišča potekajo podzemni telekomunikacijski vodi, javni vodovod, elektroenergetski podzemni nizko- in sredjenapetostni podzemni vodi, javna sanitarna kanalizacija pa poteka v voziščih občinskih cest. S projektom je načrtovana izvedba dovozne ceste do dveh parcel, izvedba dveh cestnih

Prikaz zemljišča

priključkov za posamezni parceli ter izvedba vodovoda in sanitarne kanalizacije. Za izvedbo svetilke cestne razsvetljave je predvidena položitev cevi ob novo predvideni dovozni cesti. Komunalno opremljanje bo predvidoma zaključeno konec decembra, parcele pa se nato namenijo za prodajo za gradnjo individualnih stanovanjskih objektov. **I. K.**

Prenova balinišča na Trati

Balinišče na Trati je že vrsto let priljubljena rekreativna in družabna točka. Trenutno še vedno le ob lepših, suhih dnevih, s prenovo pa bo balinišče zaživelo v povsem novi podobi, s pokrito streho, ki omogoča uporabo vse leto. Občina je imela nadgradnjo v načrtu že nekaj časa, a z željo po sofinanciranju projekta, kar ji je letos tudi uspelo. Z uspešno kandidaturo na razpisu Fundacije za šport je občina pridobila sofinanciranje v višini 14.000 evrov, preostala sredstva za investicijo v skupni vrednosti 54.000

Foto: arhiv Občine Kočevje

evrov pa je zagotovila iz lastnih sredstev. Projekt se je začel na začetku jeseni, zaključek pa je predviden v prvi polovici decembra. Poleg postavitve strehe oziroma kovinske konstrukcije in PVC-membrane bo vključeval še postavitev razsvetljave in notranjo opremo balinišča s postavitvijo tribun za gledalce in klopi ob igrišču. Balinišče bo z novimi pridobitvami nedvomno pritegnilo še več športnih navdušencev in novih igralcev. **N. S.**

Prenova stavbe na Ljubljanski 7

Občina Kočevje je letos pristopila k izdelavi projektne dokumentacije za celovito obnovo poslovne stavbe na Ljubljanski cesti 7, ki jo številni poznajo tudi pod imenom 'rdeča hiša'. Ključni dokument je izdelava projekta za izvedbo del (PZI), na podlagi katerega bo izvedeno javno naročilo za izbor izvajalca gradbenih del in dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja. Prenova bo stekla v prihodnjem letu, končana pa bo predvidoma do konca oktobra 2020. V stavbi bodo zagotovljeni poslovni prostori za poslovanje Geodetske uprave RS – Pisarne v Kočevju, ki se mora zaradi prodaje objekta izseliti iz sedanjih prostorov v Kidričevi

ulici, in dodatni prostori za poslovanje Centra za socialno delo Osrednja Slovenija zahod, ki je letos postal regijski center in opravlja storitve s področja pristojnosti pomoči socialnih zadev še za občini Ribnica in Loški Potok.

Aktivnosti za zagotovitev primernih najemnih prostorov za poslovanje Geodetske uprave RS in Centra za socialno delo v Kočevju so stekle v sredini leta. Medsebojno sodelovanje je zelo pomembno za našo lokalno skupnost, kot tudi sosednje občine, z vidika zagotavljanja neposrednega stika z občani, ki vsakodnevno potrebujejo informacije npr. o katastrskem stanju nepremičnin ali kakršnikoli

Foto: arhiv Občine Kočevje

drugi obliki uporabe in upravljanja ter pomoč iz pristojnosti urejanja socialnih zadev. Izkazana potreba po prostorih za poslovanje Geodetske pisarne v Kočevju je bila 250 m². Ta površina bo v stavbi zagotovljena

deloma v pritličju in v 1. nadstropju stavbe, prostori za Center za socialno delo Osrednja Slovenija zahod pa bodo v mansardi stavbe. V pritličju stavbe se bodo za zdaj ohranili prostori Območnega združenja Rdečega križa Kočevje, če se zanje v vmesnem času ne najde ustrežnejša prostorska rešitev. Ocenjena vrednost investicije gradbenih del znaša nekaj manj kot 1,2 milijona evrov, v skladu z zakonodajo pa bo v stavbi urejeno tudi dvigalo za invalidne osebe. Prenova stavbe bo ne nazadnje prinesla tudi novo vizualno podobo vzdolž Ljubljanske ulice, s tem pa nov korak k ureditvi in revitalizaciji mesta. **M. B.**

Subvencioniranje malih čistilnih naprav

Pravilnik o dodelitvi nepovratnih finančnih sredstev za sofinanciranje nakupa in vgradnje malih komunalnih čistilnih naprav na območju občine Kočevje je v veljavi od decembra 2013. Pravilnik določa, da so do nepovratnih sredstev upravičene fizične osebe in neprofitne organizacije, ki imajo sedež v občini Kočevje in ki so lastniki ali

solastniki stanovanjske stavbe, ki stoji na območju občine, kjer po državnem in občinskem predpisu izgradnja javne kanalizacije ni obvezna.

Ker v nacionalnem Operativnem programu za obdobje 2014–2020 ni na voljo sredstev za gradnjo kanalizacijskih sistemov pod 2.000 PE, se je občinska uprava odločila, da nepovratna sredstva

za nakup in vgradnjo malih komunalnih čistilnih naprav zagotavlja iz proračuna za vse upravičence, ne glede na to, kje v občini stanovanjski objekt stoji. Prav tako se bodo nepovratna sredstva priznala vsem, ki so napravo že zgradili in so stroški nastali po 1. januarju 2014. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o dodelitvi nepovratnih

finančnih sredstev za sofinanciranje nakupa in vgradnje malih komunalnih čistilnih naprav na območju občine Kočevje je obravnaval tudi Občinski svet Občine Kočevje na svoji 7. redni seji v juniju. Javni razpis za dodelitev nepovratnih sredstev bo objavljen predvidoma januarja 2020.

I. K.

Najbolj aktivna občina v Evropskem tednu mobilnosti

Evropskemu tednu mobilnosti, ki je namenjen zmanjševanju cestnega motornega prometa in spodbujanju trajnostne mobilnosti, se je letos med 16. in 22. septembrom v Sloveniji pridružil rekordnih 80 občin. Evropski teden mobilnosti s sloganom 'Gremo peš' je tako kot že vrsto let potekal tudi v občini Kočevje. V sklopu tega tedna pa so se v mestu odvijale različne dejavnosti, akcije spodbujanja peščenja ter različni družbenokulturni in športni dogodki, ki so bili namenjeni vsem generacijam.

Sklepno dejanje letošnjega Evropskega

tedna mobilnosti je 16. oktobra 2019 potekalo v Mestni občini Koper, lanski prejemnici nagrade za najbolj aktivno mestno občino. Dogodek je potekal v prostorih Naravnega rezervata Škocjanski zatok in v Pretorski palači v Kopru, kjer so se zbrali lokalni in regionalni koordinatorji aktivnosti. Na dogodku so si koordinatorji izmenjali izkušnje ter podali predloge za nadaljnje aktivnosti ter pregledali nabor ključnih ukrepov trajnostne mobilnosti, ki jih bo predvidoma sofinanciralo Ministrstvo za infrastrukturo. Prav tako so si ogledali primere dobre pra-

Foto: Janja Trontelj, arhiv ETM

kse s področja trajnostne mobilnosti.

Na zaključnem dogodku so organizatorji tudi razglasili najbolj aktivne občine. Zmagovalki letošnjega Evropskega tedna mobilnosti sta v konku-

renci mestnih občin Mestna občina Maribor in v konkurenci nemestnih občin Občina Kočevje. V konkurenci nemestnih občin je sodelovalo 69 občin. Priznanja je podelila župan mestne občine Koper, g. Aleš Bržan.

Občina Kočevje se želi vsem udeležencem, sodelujočim in organizatorjem zahvaliti za udeležbo ter vas pozvati, da ste spet z nami v prihodnjem letu, kjer bomo poskušali pripraviti še več zanimivih dogodkov ter s tem ustvariti mesto prijazno pešcem in kolesarjem.

N. J.

Zdravstveni dom Kočevje dobil novo reševalno vozilo

Občina Kočevje je pridobila sredstva na razpisu Ministrstva za zdravje Sofinanciranje investicij na primarni ravni zdravstvene dejavnosti v RS za leto 2019 za nakup novega reševalnega vozila - NRV tipa B v višini 55.084 evrov. Vrednost novega vozila znaša 124.327 evrov, razliko do pridobljenih sredstev pa je kril Zdravstveni dom Kočevje iz lastnih sredstev. Novo nujno reševalno vozilo je opremljeno s sodobno medicinsko opremo za oskrbo najnujnejših

Foto: arhiv Občine Kočevje

stanj, monitorjem za nadzor življenjskih funkcij z možnostjo defibrilacije, napravo za umetno ventilacijo, grelcem za infuzijske raztopine in vso potrebno komunikacijsko in navigacijsko opremo. Gre za vložek v razvoj medicinske stroke, razvoj nujne medicinske pomoči na Kočevskem in nadaljevanje skrbi, da prebivalcem našega področja zagotavljamo strokovno nujno pomoč z najsodobnejšo opremo.

I. Š., P. V.

Spodbujanje obnovljivih virov energije

Oktobra je na Malti potekal zaključni sestanek Lokal4Green. Gre za projekt mednarodnega programa Interreg MED z daljšim imenom Lokalne politike za zeleno energijo, ki je potekal od leta 2016 do letos. Projekt je namenjen podpori lokalnim oblastem pri oblikovanju in izvajanju inovativnih lokalnih fiskalnih politik za promocijo obnovljivih virov energije v javnem in zasebnem sektorju. V pilotnem projektu je sodelovalo več lokalnih skupnosti devetih držav. Vodilni projektni partner za Slovenijo je Gradbeni inštitut ZRMK. Ena izmed osmih sodelujočih slovenskih občin je tudi Občina Kočevje, ki v projektu nastopa tudi kot pridružen partner projekta, na zaključnem sestanku na Malti pa se je predstavila kot primer dobre prakse.

V okviru projekta je bila izvedena analiza v vseh sodelujočih občinah, in sicer z vidika možnosti financiranja in spodbujanja zelenih virov energije.

Na podlagi izsledkov je bil pripravljen nabor predlaganih ukrepov oziroma priporočil, kako prerazporediti finančne vire v obnovljive vire energije. V konkretnem primeru občine Kočevje je bilo tako prepoznano, da občina finančne vire za spodbujanje obnovljivih virov energije, njihovo promocijo in implementacijo išče v t. i. notranjih virih oziroma skozi metodo pozitivne diskriminacije, kar so spodbude, in ne dodatne davčne obremenitve. Glavni vir pa je dvig oziroma kategorizacija NUSZ, s katero uporabniki obnovljivih virov energije plačajo manj kot drugi.

Kočevje je v zadnjih letih na tem področju že naredilo pomembne premike, ki jih usmerja tudi Lokalni energetski koncept, sprejet leta 2016, in Celostna prometna strategija iz leta 2017. Pomembni projekti oziroma ukrepi v lokalni skupnosti so povečanje odjema toplote iz sistema da-

ljinskega ogrevanja na lesno biomaso, kar se je zagotovilo s fiksiranjem cene za velike odjemalce. Kočevje omogoča tudi neposredne spodbude za energetske sanacije večstanovanjskih objektov v mestu v višini do sedem tisoč evrov. Izpeljanih je bilo več kot deset energetskih sanacij, ki so poleg zniževanja porabe energije in nižjih stroškov prebivalcev pripomogle tudi k urejenemu mestnemu jedru. Pomemben doprinos k zeleni prihodnosti ima tudi sistematična energetska sanacija vseh javnih objektov v lasti Občine Kočevje. Še en pomemben ukrep predstavlja rekonstrukcija javne razsvetljave, kar je pripomoglo k racionalizaciji porabe energije in neposrednemu prihranku v višini 70 tisoč evrov letno. Hkrati se je pomembno zmanjšalo svetlobno onesnaževanje, ki je bilo za občino Kočevje še pred nekaj leti prepoznano kot eno največjih v Sloveniji. Z vidika primera

pozitivne diskriminacije je pomembna tudi zagotovitev subvencij za individualna kurišča v višini dva tisoč evrov pri menjavi kotlov na obnovljive vire energije, s pogojem izvajanja monitoringa. Ta ukrep bo Občina Kočevje uvedla v kratkem, saj je ključen za podeželje, kjer srednjeročno ni predvidena priključitev na daljinski sistem ogrevanja, zaradi neustreznega sežiga pa se zaznavajo velike obremenitve za okolje. Predviden ukrep je še optimizacija sistema daljinskega ogrevanja z dinamičnim termo-hidravličnim modelom in napredno vremensko vodeno regulacijo, ki bi prinesel prihranke v ocenjeni višini 10 % ter digitalizacija in upravljanje z energetskimi viri v javnih nepremičninah. S sodelovanjem v projektu, izvedenimi ukrepi in načrti za prihodnost Kočevje vsekar kaže jasno usmeritev v trajnostni razvoj in zeleno prihodnost.

K. G.

Potrjen nov odlok o NUSZ

Na predlog občinskega vodstva je Občinski svet s 14 glasovi za in štirimi proti izglasoval nov Odlok o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ) v Občini Kočevje. NUSZ je sicer najpomembnejši samostojni finančni vir občin, ki je popolnoma ločen od državnega financiranja. Gre sicer za že dolga leta začasen instru-

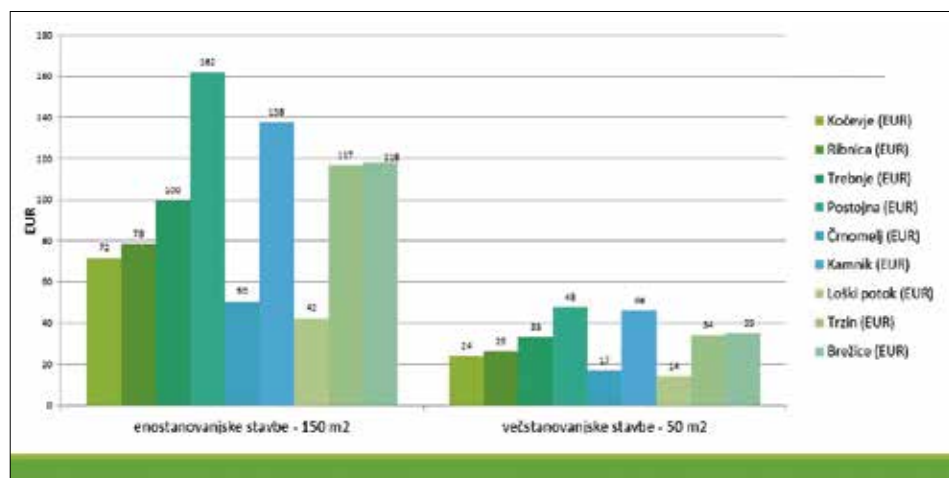
novanjski kot poslovni namen. Tako se bo znižalo točkovanje za upravne in pisarniške stavbe ter za kmetijske stavbe v poslovni funkciji.

Predlagatelj se je po temeljiti primerjalni analizi, ki kaže, da je občinska odmera nadomestila med najnižjimi v državi, odločil tudi za povišanje vrednosti točke, na podlagi

Čeprav gre za nepriljubljen ukrep, bo občina Kočevje še vedno ostala v družbi občin z nižjim NUSZ, kar je razvidno iz primerjalne analize, hkrati pa bo lahko zbrala nekaj zelo dobrodošlih sredstev, ki bi jih po odloku namenila za vzdrževanje in obnovo cestne infrastrukture. V pogovorih znotraj krajevnih skupnosti so namreč

Vse to pa na dolgi rok ne bo imelo zelenega učinka, če temu ne bo sledila tudi sodobnejša cestna infrastruktura. Zato se je predlagatelj odločil, da bo dodatno pridobljena sredstva v proračunu razporedil v najnujnejše obnove cest na področjih, ki so do danes morala ostala nekoliko spregledana.

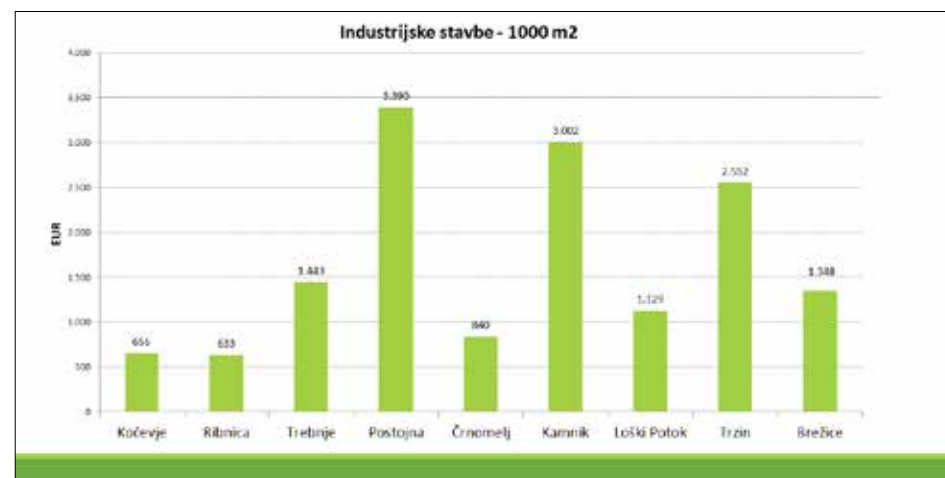
G. K.

Primerjava zneskov po občinah za stanovanjske objekte.

ment, ki bo prenehal z dnem, ko bo v veljavo stopil davek na nepremičnine, česar pa v bližnji prihodnosti še ni pričakovati. Čeprav je bil zadnji odlok sprejet leta 2016, je bilo kar nekaj točk treba prilagoditi trenutni zakonodaji. Hkrati občina želi zelo jasno nasloviti problem nezazidanih stavbnih zemljišč, ki se ne uporabljajo skladno z namenom, ki je zanje predviden z veljavnim prostorskim aktom. Z ureditvijo evidenc bo možno skozi NUSZ spodbuditi lastnike, da zemljišča spravijo v funkcijo, ki jim je dejansko namenjena. Poenostavilo se bo tudi točkovanje, tako za sta-

katere se izračunava vrednost nadomestila. Cenovne uskladitve namreč ni bilo že več kot desetletje, medtem ko stroški zakonskih obveznosti, ki jih mora občina poravnati, vztrajno rastejo. Po izračunih občinske uprave v praksi to pomeni, da se bodo zneski na položnicah občanov povišali za okvirno 2 do 4 evre na leto za manjša stanovanja, do približno 20 evrov za večje stanovanjske hiše. Nekaj več bodo v proračun vplačala tudi podjetja. Del povišanja bo nevtraliziran z zgoraj omenjenimi ukrepi, uvaža pa se tudi možnost oprostitve NUSZ za socialno najbolj šibke.

Primerjava zneskov po občinah za industrijske stavbe.

zaznane velike potrebe po izboljšavi prometne infrastrukture po celotni občini, medtem ko denarja v proračunu za ta namen preprosto ni dovolj. Občina vzdržuje kar 180 kilometrov občinskih cest. Država sicer Kočevju kot površinsko največji občini namenja nekaj sredstev iz nadomestil za uporabo občinskih cest, vendar še zdaleč ne toliko, da bi lahko uspešno vzdrževali vse prometnice, zlasti če upoštevamo še stroške zimske službe. Trenutno je občina v močnem investicijskem ciklu, ki blagodejno vpliva na konkurenčnost in gospodarsko aktivnost, podjetja investirajo in se širijo.

OBVESTILO ZAVODA Sopotniki

Sopotniki sporočamo, da med **24. 12. 2019 in 6. 1. 2020** zaradi praznikov in nekaj dni dopusta ne bomo sprejemali rezervacij, prav tako ne bomo vozili. Nabrali si bomo novih moči. Za rezervacije prevozov in opravljanje prevozov vam bomo znova na voljo v ponedeljek, **6. 1. 2020**, spočiti in polni energije.

Nova urgencia ZD Kočevje

Kočevje je dobilo nove sodobne prostore za urgentno službo. Ti so sicer del širše investicije dozidave in rekonstrukcije Zdravstvenega doma Kočevje, ki jo je v vrednosti 2 milijona evrov v celoti financira Občina Kočevje. S tem smo postavili nov mejnik v zgodovini kočevskega zdravstva. Za občino Kočevje in sosednji občini Osilnica ter Kostel, ki ju pokriva Zdravstveni dom Kočevje, so novi prostori urgence izjemno pomembna pridobitev, tako z vidika hitre in kakovostne oskrbe pacientov kot tudi zaposlenih, ki so jim za delo

zdaj na voljo sodobni prostori in oprema.

Pot do novih prostorov je bila dolga in nemalokrat naporna tako za paciente kot zaposlene, saj so morali delo povsem drugače organizirati. Kljub novim lokacijam in prostorski stiski so zaposleni delo opravljali predano. S trudom in obilo dobre volje jim je uspelo zagotoviti potrebno oskrbo pacientov, za kar se je župan zahvalil tako zaposlenim kot tudi bolnikom, ki so pokazali veliko mero razumevanja med samo gradnjo.

Nova urgencia, ki je v novozgra-

jenem prizidku ZD Kočevje, obsega garažo za reševalna vozila, ambulantni del s sprejemnimi prostori in triažo, urgentni del in bivalne prostore za dežurne ekipe urgentnega bloka, ki so urejeni v prostorih stare urgence. Urgentni del obsega dovoz za nujna reševalna vozila, reanimacijsko sobo, dve kirurški ambulanti in opazovalnico, vsi prostori pa so smiselno povezani za čim hitrejšo delo zaposlenih. Poskrbljeno bo tudi za najnujnejše laboratorijske preiskave, ki se bodo izvajale v namenskem laboratoriju. V vsakem prostoru, tudi v čakalnici, je možnost priklo-

pa pacienta na kisik, ki je krmiljen prek centralne postaje. V urgentnih prostorih so nameščeni monitorji za spremljanje življenjskih funkcij, ki so prek brezžičnega sistema povezani v enotno bazo, kjer je mogoče na daljavo spremljati bolnikove življenjske funkcije. Zunaj urgence je urejeno tudi novo parkirišče za zaposlene in paciente za nujno obravnavo ter površina za hiter dostop in izvoz reševalnih vozil iz nove garaže za reševalna vozila.

V nadaljnjem razvoju urgence je predvidena izgradnja heliporta – ploščadi za pristajanje helikopterja,

ki bo ustrezno osvetljena in zavarovana. Z ekipo Ministrstva za zdravje se dogovarjamo o dodelitvi statusa Satelitskega urgentnega centra, kar za nas pomeni predvsem financiranje dodatnega medicinskega kadra, ki bi pripomogel h kakovostnejši obravnavi bolnikov.

Velika zahvala gre predvsem županu občine Kočevje, dr. Vladimirju Prebiliču, njegovi ekipi in Moji Kočevski, ki so že pred leti prepoznali pomembnost in nujnost gradnje sodobnega objekta za izvajanje nujne medicinske pomoči.

Primož Velikonja

SDS proti ponovnim podražitvam

Naj že na začetku zapišem, da smo v SDS Kočevje odločno proti ponovnim podražitvam. Tokrat je bil na občinskem svetu na seji 14. 11. 2019 odlok o nadomestilu stavbnega zemljišča, ki so ga nekateri svetniki potrdili in podražili za kar 30 %. To pomeni, da se bo občinska blagajna dodatno napolnila za pribl. 240.000 EUR. Največ – ponovno – se bodo obremenili tisti, ki so lastniki stanovanj in hiš. V tem letu smo bili priča podražitvam vrtca, komunale in zdaj še nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. Za enostanovanjsko hišo 150 m² se

poveča odmera za pribl. 17 EUR na leto, za stanovanje, veliko 50 m², pa za 6 EUR. Prihodnje leto se lahko pripravimo na še dodatne podražitve.

Ko zmanjka denarja v blagajni, je zelo enostavno in najlažje dodatno obremeniti ljudi, davkoplačevalce z dodatnimi podražitvami. Do kdaj bomo davkoplačevalci, ki prispevamo z davki, lahko ta bremena še prenašali in do kdaj jih bomo lahko plačevali?

Statistični podatki kažejo, da se gospodarstvo v zadnjem času ohlaja, vsi bi morali biti pripravljeni na

to, kar se bo kmalu zgodilo, ampak nismo. Vsi se moramo vprašati, ali res bolje živimo, če več prispevamo v državno ali občinsko blagajno, ali si lahko več privoščimo kot prej.

Vsak teden smo priča novim in novim aferam. Denar se ne porablja smotno, kot bi si želeli. Za varnost namenimo zelo veliko, zato ker državne institucije ne delujejo in ne zagotovijo reda, da tisti, ki so prekršek povzročili, za to odgovarjajo.

Priča smo tudi temu, da je Banka Slovenije zmanjšala kreditno sposobnost ljudem, tistim, ki imajo otroke in prejemajo povprečno plačo,

ne bodo odobrili posojila. Namesto da bi družinam omogočili olajšave, da bi si lahko lažje rešili stanovanjski problem. Posledica takšnega ukrepa pa bodo prazna stanovanja. Zato smo v stranki pripravili ukrep, ki bi pomagal ljudem do lažjega nakupa stanovanj.

Na seji ni bil potrjen naš predlog za svet Zavoda za turizem in kulturo, kjer smo predlagali za članico osebo, ki je imela po našem mnenju daleč največ kompetenc za opravljanje funkcije kot članica sveta zavoda. S svojim znanjem in kompetencami bi pripomogla k boljšemu delovanju zavoda. Odločili so se drugače. Nenehno se govori, da moramo dati mladim in sposobnim prednost. Ampak ko že pride do te priložnosti, vse potihne in se v trenutku spremeni mišljenje in se na taka mesta postavijo predvsem zaupljivi ljudje. Istočasno pa se sprašujemo, zakaj mladi in sposobni odhajajo v druge občine ali tuji- no? Odhajajo prav zaradi tega, ker jih izključujejo, in ne vključujejo. Ali pa mogoče za to, ker se bojijo mladih perspektivnih in sposobnih ljudi.

Luka Bubnjič

Kaj praznujemo v Občini Kočevje?

“Praznik občine je 3. oktober, dan, na katerega so bili leta 1943 postavljeni temelji slovenske državnosti,” pravi Statut Občine Kočevje v 7. členu.

Letošnja svečanost je bila 1. oktobra in od leta 1994 se je prvič zgodilo, da niti z besedo ni bilo omenjeno, kaj praznujemo 3. oktobra. V SLOGI smo pričakovali tudi zahvalne besede do častnega občana Bogdana Osolnika, ki se je letos poslovil od nas, saj ni bilo žalne seje Občinskega sveta. Bogdan Osolnik je kot 23-letni mladenič predsedoval zasedanju

Zbora odposlancev slovenskega naroda, ki je potekalo od 1. do 4. oktobra 1943, v času II. svetovne vojne, v sklopu narodnoosvobodilnega boja.

Posebno pozornost je treba posvetiti tudi dejstvu, da eden izmed kandidatov za občinska priznanja in nagrade, s katerim smo opravili razgovor, ne želi dati soglasja k predlogu za dodelitev priznanj, ker se boji zarote, če predlagatelj ni pravi. Prikrivanje zarot pelje v še večji razmah pohlepa. Kaj pravi Biblija o pohlepu: “Pohlep je temeljno zlo in

izvor vseh drugih grehov, je eden od sedmih smrtnih grehov”.

V nesreči spoznaš prijatelja, še več, tovariša, ki ti je nesebično pripravljen priskočiti na pomoč. To vedno znova potrjujejo naši gasilci in Rdeči križ. Po svojih zmožnostih smo tudi v SLOGI priskočili na pomoč prizadetim v ujmi s točo in nakazali sredstva. Poleg tega smo Občinskemu svetu podali predlog, da sprejme Sklep o pomoči oškodovancem pri odpravi posledic ujme s točo 11. junija in 8. julija 2019, v višini 3000 EUR na oškodovanca. S

tem bi se občinski svetniki konkretno odzvali na stisko ljudi. Sklep je bil zavrnjen. Poškodovani so bili objekti, za katere krajani plačujejo visok občinski davek – Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča. Če ne plačaš, lahko sledi izterjava, rubež, celo prodaja hiše, stanovanja ali gospodarskega poslopja. Ko pa potrebuješ pomoč za obnovo v ujmi poškodovanih objektov, namesto pomoči dobiš položnico. Oškodovancem smo želeli omogočiti enako obravnavo kot Romom, ki je bila predstavljena v Delu 28. septembra

2018, v članku novinarja Bojana Rajška, kjer je zapisal: *Občina bi območje komunalno opremila in družinam zagotovila po 3000 evrov.* Pot do te enakosti bo očitno še dolga, saj občina ostaja neprijazna do mladih družin tako s ceno vrtca kot z dejstvom, da se jim ne zagotovi komunalno opremljenih parcel za gradnjo. Zato številni odhajajo drugam. Potrditev tega je dopolnjen proračun občine, ki ga je občinski svet sprejel 26. septembra 2019.

Kaj se dogaja tu, kjer smo doma? **Janko Veber**

OBČINA KOČEVJE IN PIHALNI ORKESTER KOČEVJE - 1927
VAS VABITA NA OSREDNJO PRIREDITEV OB DNEVU
SAMOSTOJNOSTI IN ENOTNOSTI TER TRADICIONALNI
BOŽIČNO-NOVOLETNI KONCERT,

v četrtek, 19. decembra 2019, ob 18. uri, v Športni dvorani Kočevje.

Pihalnemu orkestru Kočevje-1927 se bodo kot glasbeni gostje pridružili vokalna skupina Cantate Domino in Andraž Hribar.

Vabljeni!

Koraki k boljšemu zdravju

V oktobru obeležujemo svetovni dan hoje, duševnega zdravja in hrane. Zato je Center za krepitev zdravja iz Zdravstvenega doma Kočevje stopil skupaj s Knjižnico Kočevje, kjer so kineziolog David Gole, psihologinja Leander Črnica, dietetičarka Ana Stepančič ter medicinski sestre Lidija Palushaj in Klavdija Klun pripravili štiri predavanja.

Pomen telesne aktivnosti

Telesna aktivnost je vsako gibanje, ki ga opravijo skeletne mišice in vodi do povečane porabe energije. Številni jo še vedno mešajo s športom in marsikdo ima do nje odklonilen odnos, če je po naravi manj nadarjen za gibanje. Termin šport je sicer rezerviran za "organizirano in načrtovano telesno dejavnost, katere cilj je tekmovanje".

Zdravje omogoča in zagotavlja kakovostno življenje in je temeljni vir razvoja vsake družbe. Za zdravje je primarno odgovoren vsak posameznik, nanj pa vpliva tudi okolje. Nezadostna telesna dejavnost je eden izmed glavnih dejavnikov tveganja za razvoj nezdravega življenjskega sloga, h kateremu spadajo tudi nezdravo prehranjevanje, droge, stres, alkohol in kajenje. Nezdrav življenjski slog pa prinese kronične bolezni sodobnega časa (diabetes, hipertenzija, hiperholesterolemija, osteoporoza idr.) ter nefunkcionalen lokomotorni aparat (bolečine v križu in drugih sklepih, pomanjkanje moči in vzdržljivosti, zavrta gibljivost, neučinkovitost in neskladnost gibanja, slaba telesna drža, pomanjkanje razpoložljivosti energije).

Po splošnih priporočilih svetujemo minimalno 30 minut gibanja na dan (150 minut na teden). Sicer pa je smiselno dvakrat na teden vaditi z bremenom, večino dni v tednu aerobno – tek, hoja, kolo in druga ciklična gibanja –, skrbeti za prožnost mišic in po 65. letu starosti trikrat tedensko izvajati vaje za ravnotežje.

Če šele začnete telesno dejavnost, se svetuje postopno zviševanje pogostosti, intenzivnosti in obremenitve. Telesna aktivnost pa ne spodbuja samo telesnega zdravja (krepitev srčno-žilnega, dihalnega, mišično-skeletnega in vseh ostalih organskih

sistemov), kajti njen vpliv sega tudi na področje duševnega zdravja (krepitev samozavesti in samopodobe, zmanjševanje možnosti razvoja depresije, anksioznosti, stresa).

Vzdrževanje duševnega zdravja

Duševno zdravje je neločljiv del celotnega zdravja posameznika in je tudi vir blaginje. Je mnogo več kot le odsotnost duševne bolezni. V zadnjih

letih se je uveljavil koncept pozitivnega duševnega zdravja, ki ga sestavljajo področja, kot so posameznikovo notranje psihično stanje, to so sreča, zadovoljstvo in samospoštovanje, ter njegovi odnosi z dru-

gimi, njegovo vsakodnevno delovanje ter sposobnost, da obvladuje svoje življenje in se uspešno sooča z izzivi ter problemi in prispeva skupnosti, v kateri živi.

Posameznik ima med svojim življenjem lahko težave na enem ali več področjih duševnega zdravja. Kadar težave pomembno ovirajo njegovo vsakodnevno delovanje, govorimo o duševnih motnjah. Med najpogostejšimi duševnimi motnjami sodobnega časa so stresne motnje, tesnoba in depresija. Na ravni Republike Slovenije si različne ustanove (Ministrstvo za zdravje, Nacionalni institut za javno zdravje, zdravstvene ustanove, nevladne organizacije) z različnimi aktivnostmi in programi prizadevajo za krepitev duševnega zdravja prebivalstva ter za zgodnje prepoznavanje in obravnavo duševnih težav in motenj. Tudi prebivalci se čedalje bolj zavedajo pomena duševnega zdravja in aktivno sodelujejo pri vzdrževanju lastnega zdravja.

Pomen zdrave prehrane

Številni mislijo, da z zdravo prehrano ne moremo vplivati na zdravje,

vendar je to zmoteno. Z zdravim prehranjevanjem lahko preprečimo razvoj dejavnikov tveganja za nastanek kronično nenalezljivih bolezni (KNB), kot so povišan krvni tlak, povišan sladkor v krvi, povišane maščobe v krvi, prekomerna telesna teža, in KNB, kot so bolezni srca in ožilja, sladkorna bolezen tipa 2, bolezni prebavil in nekatere vrste raka ter debelost.

Po izračunih SZO naj bi bilo kar 41 % vseh kronično nenalezljivih bolezni pomembno povezanih z neustrezno prehrano. Zaradi nepravilne izbire hrane, prevelike količine kalorične hrane in neureje-

negu ritma prehranjevanja. Predvsem pa zaradi premalo uživanja sadja in zelenjave. Zdrava prehrana vključuje ustrezno hranilno in energijsko sestavo dnevnega obroka, pestre kombinacije priporočenih živil v obrokih in uživanje priporočenih dnevnih obrokov. Pomembni pa so tudi zdravi načini priprave in zdravo nakupovanje.

Pestro kombinacijo priporočenih živil v obrokih si lahko zagotovimo z enostavno metodo zdravega krožnika. Tako si oblikujemo ustrezno razmerje živil v posameznem dnevnem obroku in velikost porcije. Pri sestavi obrokov je pomembno, da izbiramo živila iz vseh priporočenih skupin živil (žit in žitnih izdelkov, sadja in zelenjave, posnetega mleka in mlečnih izdelkov, pustega mesa, rib ter jajc, kakovostnih vrst maščob ter priporočenih vrst tekočin). Pomembno je uživati vse priporočene obroke. 1. Dan začnemo z zajtrkom. 2. Malica naj bo manjši in lažji obrok (navadni jogurt, jabolko), ki nam pomaga prebrskati lakoto med glavnimi obroki. 3. Kosilo je v naši tradiciji po količini hrane največji dnevni obrok. 4. Večerja naj bo skromnejši obrok in naj bo za polovico

lažji od kosila. Jejmo nazadnje 2 do tri 3 ure pred spanjem. 5. Med posameznimi glavnimi obroki naj bo od 3 do 4 ur presledka.

Dejavniki žilnega tveganja

Med najpomembnejše bolezni srca in žilja spadajo povišan krvni tlak, koronarna bolezen srca, bolezni možganskega žilja, periferna arterijska bolezen, kronična ledvična bolezen. Najpogostejše nastanejo zaradi ateroskleroze, pri kateri se nalagajo maščobne celice v steni krvnih žil ob povišanih vrednostih škodljivih maščobnih delcev v krvi. Dejavniki tveganja za nastanek bolezni srca in žilja so zvišan krvni tlak, zvišan holesterol, zvišan krvni sladkor, čezmerna telesna teža, kajenje, telesna neaktivnost, stres, spol in starost.

Visok krvni tlak, včasih imenovana arterijska hipertenzija, je kronično zdravstveno stanje, pri katerem gre za povišan krvni tlak v arterijah. Zaradi tega predstavlja kroženje krvi po žilah za srce večji napor, kot je običajno. Pri povišanih vrednostih holesterola v krvi lahko postopoma pride do zdravstvenih zapletov, ki se kažejo v obliki hiperholesterolemije, ateroskleroze in drugih resnejših zapletov. Za telo je pomembno, da se vzdržuje ustrezna koncentracija glukoze v krvi, ki je pomemben vir presnovne energije. Zlasti je to pomembno za možgane, ki jim glukoza predstavlja edini vir energije. Telo dobiva glukozo neposredno iz zaužite hrane ali pa iz zalog v obliki glikogena in maščob. Med stradanjem mora telo mobilizirati svoje zaloge, da se vzdržuje raven glukoze v krvi.

Hiperglikemija je povišana koncentracija glukoze v krvi. Stanje kronične hiperglikemije je sladkorna bolezen, ki nastane zaradi pomanjkanja inzulina ali odpornosti proti njegovemu delovanju. Posledica je motnja presnove ogljikovih hidratov, maščob in beljakovin, ki povzroča trajne okvare malih žil, ledvic in oči, velikih žil v obliki ateroskleroze ter drugih tkiv ali organskih sistemov. Če ta osnovna presnovna motnja traja dlje, se pojavijo številne težave aterosklerotičnega tipa.

David Gole, Leander Črnica, Ana Stepančič, Lidija Palushaj

HUD-PA®KET
PARKETARSTVO IN MALA HIŠNA POPRAVILA

GREGOR HUDOBIVNIK s.p.
Bršljanova pot 4 1330 Kočevje
gsm 031 653 361 e hud.parket@gmail.com

OBNOVLJENI ORIGINALNI
TONERJI

kakovostno, cenovno ugodno, okolju prijazno

BPS Mikec Bastar, s.p., Pri Unionu 15, Kočevje
www.bps.si mikec.bastar@siol.net 041 690 440 01 89 50 490

10 let cepljenja proti HPV v Sloveniji

Letos v Sloveniji obeležujemo 10. obletnico cepljenja proti HPV. Deseletje je kar primerna doba, da se ozremo na vse dosedanje delo, kaj smo v tem obdobju dosegli, kakšne rezultate lahko predstavimo in predvsem, koliko smo bili uspešni pri zmanjšanju pojavnosti določene bolezni.

Če malo skupaj ponovimo: HPV (Humani papiloma virusi) so majhni, zelo raznoliki virusi z mnogo različicami, ki jih imenujemo genotipi. Manj nevarni genotipi (predvsem 6 in 11) povzročajo genitalne bradavice in rekurentno ali ponavljajočo se papilomatozo grla. Nevarnejši genotipi (16, 18, 31, 33, 35, 39, 45, 51, 52, 56, 58, 59, 68) pa povzročajo predrakave spremembe in raka na materničnem vratu, nožnici, zunanjem spolovilu, zadnjiku, penisu in ustni votlini.

Prvič v zgodovini medicine je bila v primeru okužbe s HPV dokazana neposredna in nujna povezava med virusi in rakom.

HPV živi v koži ali sluznici in običajno ne povzroča nobenih težav. Osebe, ki nimajo nobenih bolezenskih znakov ali težav, lahko nevede prenašajo virus. Stroka ocenjuje, da je na svetu vsaj 600 milijonov ljudi okuženih s HPV. To je najpogostejša virusna spolno prenosljiva bolezen, vsaj enkrat se v življenju z njo okuži večina spolno aktivnih. Okužba se prenaša s tesnimi stiki s kožo ali sluznico okužene osebe; lahko jo prenašamo tudi z rokami; možen pa je tudi prenos z matere na novorojenčka ob porodu.

90 % okužb s HPV samih izzveni v 12 do 24 mesecih, 10 % pa jih preide v kronično obliko, ki je direktno

povezana z nastankom predrakavih sprememb in raka. Breme bolezni, povezanih s HPV, je veliko. Nevarnejši genotipi HPV so v svetovnem merilu vzročno povezani z rakom na materničnem vratu, zadnjiku, nožnici, zunanjem spolovilu, penisu ter ustnem delu žrela.

V Evropi za rakom na materničnem vratu letno zbolijo okoli 60.000 žensk, umre pa jih približno 24.000 žensk. V Evropi je to šesti najpogostejši rak med mladimi ženskami, starimi 15 do 44 let.

V Sloveniji v zadnjih letih v povprečju zbolijo za rakom na materničnem vratu 120 žensk na leto in jih 40 do 50 umre. Pri približno 1000 ženskah letno odkrijejo nove primere predrakavih sprememb materničnega vratu visoke stopnje, ki jih je treba zdraviti. Priča smo tudi velikemu ekonomskemu bremenu zaradi bolezni, povezanih s HPV okužbo, in to breme samo še narašča.

Pri preprečevanju okužbe s HPV učimo mlade ljudi t. i. ABC-principa varne in zdrave spolnosti: odlaganje prvega spolnega odnosa (A= abstinence); zmanjševanje števila spolnih partnerjev (B= be faithful – bodi zvest); dosledna uporaba kondoma (C = kondom); redni preventivni ginekološki pregledi, bris PAP. Pomemben preventivni ukrep je tudi prenehanje kajenja in seveda cepljenje.

Cepljenje proti HPV prepreči okužbo z genotipi, ki so v cepivu, prepreči razvoj bolezni, ki jih povzročajo ti genotipi, zmanjša število patoloških brisov PAP ter zmanjša število pregledov in posegov ter njihovih posledic. Ker cepivo ni terapevtsko

(ne pozdravi že obstoječih okužb) in ker se dekleta okužijo najpogosteje v prvem letu po začetku spolnih odnosov, je cepljenje najbolj učinkovito, če ga opravimo pred prvim spolnim odnosom. Prav tako je imunski odziv

Foto: www.pixabay.com

na cepivo v nižji starosti najboljši in z njim dosežemo višjo stopnjo zaščite.

Trajanje zaščite po cepljenju je za zdaj neomejeno. Številne raziskave, ki so bile v tem času opravljene, niso pokazale nobenih resnih neželenih učinkov. Cepivo je varno.

V Sloveniji je cepljenje od 2009 brezplačno vsem deklicam v 6. razredu osnovnih šol, po novem pa tudi zamudnicam, ki se niso cepile po progra-

mu. Do 15. leta je potrebna privolitev staršev. V Sloveniji se cepi približno 50 % vseh deklic, opažamo pa velike razlike med posameznimi regijami (najvišja precepljenost je na Ravnah na Koroškem in Prekmurju, najnižja v Ljubljani). In kje smo v Kočevju? Zadnja leta beležimo okrog 84 % precepljenost med deklicami, kar je pomembno nad slovenskim povprečjem.

Vsa dosedanja dejstva pa kažejo, da je cepljenje pomembno tudi za dečke, ker tudi oni lahko prenašajo okužbo s HPV v enaki ali celo večji meri kot deklice. Prav tako po okužbi s HPV ne razvijejo dosti protiteles in ta protitelesa niso vedno zaščitna pred ponovno okužbo. Prevalenca genitalnih HPV-okužb je višja pri moških kot pri ženskah in se s starostjo ne zmanjšuje.

Vsako leto se čedalje več držav vključuje v cepljenje deklic in dečkov, npr.: Norveška, Nemčija, Češka, Avstrija, Hrvaška, Italija, Švica ... Tudi v Sloveniji si prizadevamo, da bi cepljenje dečkov prišlo v redni cepilni program za učence in bi bilo brezplačno. Trenutno je cepljenje dečkov samoplačniško in finančno breme staršev, ki se za cepljenje odločijo. Tudi v Kočevju beležimo čedalje več cepljenj pri dečkih in deklicah zamudnicah, ki se jim do zdaj ni uspelo cepiti po programu.

V državah, kjer dosegajo pomembno višjo precepljenost proti HPV kot v Sloveniji, že poročajo o pomembnem upadu pojavnosti vseh bolezni, ki so posledica okužbe s HPV. Upajmo, da nam bo s skupnimi močmi to uspelo tudi v Sloveniji.

Edita Jusić

SPOROČILO O PROSTEM DELOVNEM MESTU

PRIZMA Ponikve, Posebni socialno varstveni zavod

Ponikve 76, 1312 Videm - Dobropolje

Naziv delovnega mesta

Srednja medicinska sestra I

Opis delovnega mesta

Izvajanje zdravstvene nege in varstva oskrbovancev, priprava in delitev predpisane terapije, vodenje zdravstvene dokumentacije, sodelovanje pri delitvi hrane in hranjenju oskrbovancev, nudenje medicinske pomoči oskrbovancem

Delo za nedoločen čas, zakonsko pripadajoči dodatki za delo in 15% dodatek na redno delo zaradi neposrednega dela z osebami, ki imajo težave v duševnem zdravju.

Pogoji delodajalca

opravljen strokovni izpit

Dodatne informacije

Katarina Žnidaršič, 01-7880-100, info@prizma-ponikve.si

Oglaševanje – onesnaževanje našega prostora

Kočevci se vse raje predstavljamo s svojo zeleno krajino, z ohranjenimi gozdovi, z zeleno zgodbo. Slednje navsezadnje predstavlja temelje strategije razvoja turizma v občini ter napaja in bogati destinacijsko blagovno znamko Kočevsko – Skrivnostni gozd Slovenije, s katero poudarjamo svojo drugačnost, se vrednotimo in predstavljamo svetu. Pa v Kočevju res lahko gledamo in vidimo zeleno krajino, zeleno polje, dele vasi, torej le prostor, v katerem smo?

V zadnjem obdobju se v javnem prostoru vse pogostejše pojavlja problem prekomernega komercialnega oglaševanja. Gre za prenasičenost z enosmerno komunikacijo s komercialnimi interesi v javnem prostoru, ki se ji posameznik ne more izogniti. V nasprotju s časopisi, radiem, televizijo, spletom, ki jih lahko odjavimo, ugasnemo ali na neki način izklopimo, tu nimamo izbire; izpostavljeni smo mu, pa naj nam je to všeč ali ne. Z razvojem avtomobilizma, tehnologije ter evolucije človeka od uporabnika k potrošniku seveda popularnost oglaševanja na prostem nedvomno samo še narašča. To so ugotovila tako velika podjetja kot lastniki nepremičnin in zemljišč; za oboje oglaševanje predstavlja velik zaslužek, v katerem je degradacija podobe naših krajev, ki agresivnemu in neomejenemu oglaševanju sledi, le zunanji strošek, na katerega se v svetu svobodnega kapitalizma pač moramo navaditi.

Pri čezmernem oglaševanju pa ne gre le za degradacijo prostora krajine in stavbne dediščine. Pri tem gre pogosto tudi za naravi škodljivo svetlobno onesnaževanje in potencialno ogrožanje prometne varnosti. V resnici gre za bistveno širšo problematiko – za estetsko uničevanje celotne urbane in kulturne podobe krajine naše dežele. Namenite delček svoje pozornosti številnim reklamnim sporočilom v mestu, ki v borbi za našo pozornost postajajo čedalje večji, bolj pisani, tudi svetlejši in utripajoči: veleplakati ob glavnih cestah in nakupovalnih centrih v našem mestu, oglasni stebri in panoji, izveski oz. obešanke na drogovi ulične razsvetljave, čezcestni transparenti, najrazličnejši reklamni napisi, množica plakatov. Enako žalosten je pogled na veleplakate in druge velike in pogosto neestetske napise na fasadah hiš, gospodarskih in drugih objektov po vaseh.

Da je problematika vizualnega onesnaževanja, torej onesnaževanja z oglaševanjem v javnem prostoru, v Sloveniji pereč problem, ki zadeva vse, zadnjih pet let glasno opozarjajo številni strokovnjaki s Fakultete za arhitekturo, Biotehniške fakultete,

Oddelka za krajinsko arhitekturo, Društva arhitektov Ljubljana ter drugih združenj in iniciativ. Člani društva arhitektov Ljubljana so že leta 2015 na predsednika države in Vlado RS naslovili javni apel za omejitev in regulacijo zunanjega oglaševanja. Številne lokalne iniciative, med drugimi tudi civilna iniciativa z našega lokalnega okolja Uredimo in polepšajmo naše Kočevje, so aktivno pristopile k vseslovenski iniciativi Očistimo Slovenijo reklamnih panojev, ki je letos septembra na spletnem portalu *Predlagam vladi* pozvala inšpektorat za kmetijstvo k čimprejšnji odstranitvi

na zelo razumljiv način, in sicer da v Sloveniji dela vsak, kar hoče, in tudi če to ni prav ali je ne dovoljeno, za to ni kaznovan. Kot je za Slovenijo značilno, tudi to področje – oglaševanje v odprtem prostoru – opredeljuje in regulira kar 9 zakonov in 2 uredbi. Tu ponovno trčimo na nepreglednost in razpršenost ureditve tega področja, na neučinkovit nadzor nad oglaševanjem v javnem prostoru, nejasne pristojnosti nadzora ter na dejstvo, da oglaševalci še naprej uspešno širijo oglaševanje v javnem prostoru.

In kako je v Kočevju? V primerjavi s povprečnimi podatki na ravni

oglasnih panojev, t. i. veleplakatov, ki pomembno vplivajo na videz krajine in jo s svojo prisotnostjo močno degradirajo. Avgusta 2019, ko je potekal popis vseh lokacij veleplakatov in drugih oglaševalskih mest v občini Kočevje, je bilo z vsebinami aktivno zasedenih 68 od možnih 82 površin, namenjenih tem plakatom (83 %). Oglaševane vsebine se seveda razlikujejo, a prevladujejo oglasi velikih podjetij. Lokalne vsebine so bile oglaševane na 13 veleplakatih. Da je tako oglaševalcem kot lastnikom nepremičnin in zemljišč, na katerih so nameščena stojala za namestitev velikih plakatov, pomemben predvsem denar, zgovorno kaže tudi podatek, da je več kot tretjina oglaševalskih mest izdelana iz enostavnih, nenamenskih kovinskih, tudi lesenih, konstrukcij. Veliki panoji so mestoma nameščeni kar na prikolice, na ograje ob cestah, hiše in druge objekte.

Po spremembi zakonodaje v letu 2017 (pomembne spremembe prinašata predvsem novi Zakon o urejanju prostora in Gradbeni zakon) je na občine preneseno urejanje gradnje oz. postavitve objektov, za katere v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja. Prav tako velja za nadzor tovrstnih oglaševalskih objektov. Občina Kočevje bo pripravila novi Odlok o urejanju podobe naselij in krajine, s katerim bo urejala gradnjo t. i. enostavnih objektov (mednje spadajo oglaševalne površine, ki niso večje od 40 m²) za gradnjo katerih ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja. Odlok bo urejal tudi vzdrževanje objektov od zunaj, urejanje zelenja, javnih površin, rabo javnih površin in javnega dobrega ter druge zadeve, ki so namenjene zagotavljanju ustrezne podobe naselij in krajine.

V tem pogledu urejenim državam, kot so Švica, Avstrija, skandinavske dežele brez izjeme, ki si jih pogosto postavljamo za zgled, lahko sledimo tudi mi. Občina Kočevje je poleg zavidljivega naziva za najbolj prodorno občino v Sloveniji (prejeta nagrada Zlati kamen v 2018), letos prejela tudi naziv za najbolj aktivno občino v Evropskem tednu mobilnosti, zato pozivam vse občane in občanke, še posebej pa odločevalce, podjetnike kot tudi lastnike nepremičnin in zemljišč z nameščenimi veleplakati in drugimi oglaševalskimi mesti, da postanemo občina brez agresivnega oglaševanja na javnih prostorih, kmetijskih površinah, vaseh naše zelene Kočevske.

Ne prepustimo vsega 'velikim'. Pustimo travnike, vrtove in poglede raje zelene!

Za civilno iniciativo Uredimo in polepšajmo naše Kočevje, Tina Kotnik

Eden najpomembnejših prepoznavnih znakov vasi Breg - veliki panoji ob glavni cesti.

Še dodatno skrunjenje izgleda stare hiše z oglaševalskim panojem.

vseh oglasnih panojev, ki stojijo na kmetijskih zemljiščih. Odločno proti oglasnim panojem je že desetletje tudi DARS, ki prepoveduje postavljanje oglasnih panojev v varovalnem pasu ceste, a kot pravijo na Darsu, so moteči tudi oglasni panoji, ki so postavljeni zunaj predpisanega varovalnega pasu. Na problematiko aktivno opozarja tudi Mreža za prostor, ki povezuje strokovne nevladne organizacije na področju urejanja prostora, tu so še številne nevladne organizacije. 17. oktobra letos je bil nazadnje reševanju oz. ureditvi te problematike namenjen Simpozij o oglaševanju v javnem prostoru, na katerega so bili povabljeni tako odločevalci kot tisti, ki se zavedajo dane problematike.

Zakaj je obravnavana problematika tako pereča? Pogosto lahko zasledimo, da strokovnjaki za prostor srž tega in podobnih problemov opišejo

Slovenije je nasičenost z oglaševalskimi mesti v Občini Kočevje manjša od slovenskega povprečja, pa vendar sledimo pritiskom kapitala in oglaševalcev; tudi število in koncentracija oglaševalskih mest v občini se povečujeta.

V občini Kočevje imamo za namen oglaševanja nameščenih 13 oglasnih stebrov, od tega tri na vaseh, možnost do 50 izveskov oz. obešank na drogovi ulične razsvetljave v mestu Kočevje, 3 čezcestne transparente, lesene oglasne panoje, nameščene po ulicah in posameznih KS, ter 41 velepanojev, ki so na skupaj 34 različnih lokacijah vzdolž glavnih cest od Stare Cerkev, skozi mesto, do Dolge vasi. Če iz obravnave izključimo oglaševanje na obešankah na drogovi ulične razsvetljave ter čezcestne transparente, ki bi jih vsekakor lahko pogrešali, nikakor ne moremo mimo velikih

Avtohiša Vrtin
Kočevje 21
8340 Črnomelj

• +386 (0)7 35 66 101
• info@vrtin.si
• 041 782 167 Matic

NA ZALOGI PREKO 50 RABLJENIH VOZIL Z GARANCIJO

PRODAJA IN SERVISIRANJE VOZIL

KAROSERIJSKA POPRAVILA

SERVISIRANJE VSEH ZNAMK VOZIL

QUICK CHECK CENITVE POŠKODOVANIH VOZIL

UVOZ VOZIL PO NAROČILU

ZA VAS POSKRBI MATIC OBRANOVIČ, KI VAŠE VOZILO
ODPELJE IN PRIPELJE BREZ DOPLAČILA

Novi
Renault CLIO
Navdihnjen z življenjem.

RENAULT
Passion for life

Poraba pri mešanem ciklu 4,1–6,3 l/100 km. Emisije CO₂ 109–142 g/km. Emisijska stopnja: EURO 6D_t. Emisija NO_x: 0,0175–0,0275 g/km. Emisija trdnih delcev: 0,00023–0,00088 g/km. Število delcev (x10¹¹): 0,05–0,72. Vrednosti meritev porabe in emisij ustrezajo novemu standardu meritev WLTP. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Več informacij o ponudbi, nakupu in pogojih nakupa je na voljo na renault.si. Slika je simbolna. Renault Nissan Slovenija, d.o.o., Dunajska 22, 1511 Ljubljana.

Renault priporoča **elf**

renault.si

AVTOHIŠA VRTIN d. o. o.
Kočevje 21, 8340 Črnomelj

**SAMO 39 KM
IZ KOČEVJA**

Skrita nevarnost

V Mariboru so pretekli mesec na dveh različnih, nekaj kilometrov oddaljenih gradbiščih odkrili dve neeksplozirani bombi iz druge svetovne vojne. Prvo bombo, ki je tehtala 250 kilogramov, so našli na gradbišču trgovskega centra Europark, dan pozneje pa so pri delu na železniškem mostu čez Dravo našli še 500-kilogramsko.

Podoben primer se je zgodil leta 2017, ko je prebivalec Vurberka z detektorjem za kovine našel 250-kilogramsko neeksplozirano letalsko bombo in jo nič hudega sluteč odvelkel do svoje hiše. Strokovnjaki enote za varstvo so bombo z žičnico prepegljali v 30 metrov oddaljeno jamo in jo uničili, ob tem pa evakuirali 450 ljudi v bližini enega kilometra. Vurberčana so policisti ovadili, a jo je na sodišču odnesel z opominom. Primer je bil precej nevaren, saj je v nasprotju z najdenimi mariborskimi bombami, ki so imele mehanski sprožilec, vurberška najdba imela kemičnega. Obe bombi v Mariboru sta bili uspešno deaktivirani tako, da so jim onespobili vžigalnike.

A ta primer zbledi proti evakuaciji, ki so jo morali izpeljati leta 2017 v Frankfurtu, ko so zaradi najdbe 1,5-tonske britanske bombe morali evakuirati kar 65 tisoč ljudi, med njimi stotine pacientov iz bližnjih dveh bolnišnic. Letalska bomba 4000 HC je bila ena od največjih bomb, ki so jih v drugi svetovni vojni uporabljala Kraljeve zračne sile, ob eksploziji pa bi lahko porušila celotno sososko. Čeprav je minilo več kot 70 let od druge svetovne vojne, v Nemčiji vsako leto najdejo dva tisoč ton neeksploziranih ubojnih sredstev. Ocenjujejo, da so zavezniki v drugi svetovni vojni odvrgli 2,7 milijona ton eksplozivnih sredstev, številne so bile opremljene z zapoznelimi vžigalnimi sredstvi in številne se niso sprožile. Poleg tega težavo v Nemčiji predstavljajo še ruski artilerijski izstrelki, nemške granate in mine in tudi ostanki streliva iz povojne vzhodne Nemčije. Podoben primer se je v Frankfurtu zgodil tudi letos, ko so morali evakuirati 16 tisoč ljudi, maja leta 2017 so v Hannovru zaradi treh bomb evakuirali 50 tisoč ljudi, prav toliko leto dni prej v Augsburgu.

Nevarnost neeksploziranih sredstev se s starostjo le še povečuje, saj se s časom eksploziv in detonator razkrajata, zaradi česar je rokovanje z njimi izredno nevarno. Največjo nevarnost predstavljajo minska polja. Združeni narodi so ocenili, da bi še z najbolj napredno tehnologijo trajalo kar 1.100 let, da bi očistili vsa minska polja na svetu.

Junija 1940 je Italija napovedala vojno Veliki Britaniji in Franciji, s tem pa so v vojno stopile tudi njene afriške kolonije. Ko so jim na pomoč priskočile nemške sile, se je začel leto in pol dolg spopad. Za seboj so v

Minska polja v Bosni in Hercegovini se razprostirajo na več kot 1000 kvadratnih kilometrih.
Foto: www.pixabay.com

Foto: www.pixabay.com

severni Afriki pustili okoli 20 milijonov min. Na seznamu najbolj miniranih držav Egiptu (23) sledi Iran, kjer je iransko-iraška vojna po ocenah za

seboj pustila okoli 16 milijonov min. Z ocenjenimi 10 milijoni min sledijo Afganistan, Irak, Kitajska in Angola. Za najbolj bombardirano državo na

svetu velja Laos, med vietnamsko vojno je ameriška vojska na pol milijona bombnih misijah odvrгла 2 milijona ton bomb, od tega največ protipehotnih kasetnih bomb, od katerih po ocenah okoli tretjina ni eksplozirala. Tri desetletja vojn so Vietnam in Kambodžo posejala z več kot 10 milijoni min. Eno najbolj miniranih območij na svetu pa je v naši bližini. Vojna na Hrvaškem ter v Bosni in Hercegovini je v treh letih za seboj pustila več milijonov min, neeksploziranih bomb in granat. Nevarnosti neeksploziranih ubojnih sredstev je samo v Bosni izpostavljeno pol milijona ljudi.

Največ ostankov neeksploziranih ubojnih sredstev na ozemlju Slovenije je predvsem iz prve in druge svetovne vojne. Na spletni strani Uprave RS za zaščito in reševanje je zapisano, da je med najdbami največ ročnih bomb, različnih vrst streliva za pehotno orožje, vžigalnikov, protipehotnih in protiklepnih min ter letalskih bomb. Največ neeksploziranih sredstev pa je v severozahodnem delu Slovenije, kjer je pred stotimi leti potekala soška fronta. Državno enoto Civilne zaščite za varstvo pred neeksploziranimi ubojnimi sredstvi sestavlja 33 prostovoljcev, ki posredujejo skoraj vsak dan. Statistika med letoma 2005 in 2012 kaže, da opravijo v povprečju eno intervencijo (1,14) na dan in odstranijo 17,3 kosa v skupni teži 24,24 kilograma. V teh 13 letih so opravili 5.813 intervencij in odstranili več kot 120 ton neeksploziranih sredstev. Letos so opravili 367 intervencij, od tega 203 na Goriškem. Največ ostankov najdejo na gradbiščih in kmetijskih površinah, veliko jih najdejo tudi pohodniki in lovci. Uničujejo jih na različne načine: s sežiganjem, rezanjem ali kemičnim razkrajanjem, izjemoma z razstavljanjem, v skrajnem primeru pa z eksplozijo. A ta način na primer ni bil mogoč pri deaktivaciji 500-kilogramske bombe v Mariboru, saj je obstajala prevelika nevarnost za okolje.

Vojna je razbrazdala tudi kočevsko krajino in skoraj vsako leto se najde kakšen ostanek preteklih spopadov. Leta 2013 so v Starem Logu pirotehniki razstrelili 15 minometnih min, 14 ročnih bomb, eno italijansko topovsko granato in 10 kilogramov raznega streliva, prav letos poleti pa je občan v gozdu pri Željnah naletel na sedem neeksploziranih ročnih bomb iz druge svetovne vojne.

Žarko Nanjara

POOBLAŠČENI SERVISER IN PRODAJALEC VOZIL KIA

Avtohiša RANDELJ

Mahovnik 2a, 1330 Kočevje

Edini pooblaščen servis in prodajalec
na območju Kočevske

Avto hiša Randelj d.o.o.
Mahovnik 2a, 1330 Kočevje
T: +386 40 435 547, +386 68 680 554

randelj.prodaja@gmail.com
<http://www.randelj.si/>

DELOVNI ČAS SALONA:
ponedeljek – petek:
8.00 – 12.00 in 13.00 – 18.00
sobota: 8.00 – 12.00

SERVISNA DELAVNICA:
ponedeljek – petek:
8.00 – 12.00 in 13.00 – 16.30

Financiranje brez
pologa za testna
in nova vozila

Pestra izbira
rabljenih vozil

Vzdrževanje
voznega parka
za podjetja

- Uvoz vozil vseh znamk in vrst
- Komisijska prodaja rabljenih vozil

- Pridemo po vozila na dom, jih poservisiramo in
vrnemo na dogovorjeno lokacijo
- Nudimo nadomestna vozila
- Diagnostika
- Prodaja, hramba in premontaža pnevmatik
- Zunanje (ročno) in notranje čiščenje vozil

Smo pogodbeni partner za popravila zavarovalnic:

triglav

SAVA
ZAVAROVALNICA

- Polnilna postaja Texa 760R za polnjenje
klimatskih naprav z novim plinom R1234yf, ki je
v uporabi v večini vozil izdelanih po letu 2016.

- Stroj FORTRON za čiščenje in menjavo olja v
AVTOMATSKIH MENJALNIH po TIM ECKART
METODI.

NOVO!

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE:

- SERVISNE STORITVE • DODATNA OPREMA
• PNEVMATIKE

POSEBNA PONUDBA ZA VOZILA STAREJŠEGA LETNIKA VSEH ZNAMK

- Za vozila **starejša od 7 let** nudimo
20% popusta na delovno uro in
15% popusta na material.
- Za vozila **starejša od 12 let** nudimo
30% popusta na delovno uro in
20% popusta na material.

SERVISNA DELAVNICA:
ponedeljek – petek:
8.00 – 12.00 in 13.00 – 16.30

041 322 309 / servis
068 680 554 / Dejan Božič
040 435 547 / Gašper Randelj

Zgodovina nevidnih

»Vsa jajca, ki so jih znesle naše kokoši, je mama shranila in prodala. Nobenega nisva pojedla,« je pripovedoval pokojni Anton Šerčer. Jajca je takrat prodajala malo starejša ženska iz Osilnice po imenu Aga. Polagala jih je v pleten nahrbtni koš na otavo, da se ji ne bi razbila. Odkupovala je tudi topljeno maslo. Ko je bil koš poln, si ga je dala na hrbet in peš odnesla na Sušak.

Kdo so bile ženske, ki so po odhodu moških na krošnjačenje ali sezonsko delo doma skrbele za domačijo, živino in otroke? Tihe, marljive in zgarane niso bile nikoli pomembne z vidika zgodovine, vendar so prav one s svojo iznajdljivostjo in delavnostjo podpirale vse štiri vogale hiše. Ko je bila lakota in revščina pod domačo streho prevelika in se ni dalo zanesti na možev neredni zaslužek, so se morale znajti same. Pobrale so vse svoje pridelke doma, z njimi pešale do večjih mest ter jih tam prodale ali zamenjale. Tako so dobile kakšen cekin, lonec, ruto ali čevlje. Primorci so jim rekli šavrinke, kar je slabšalni izraz, saj šavra v primorskem narečju pomeni živalski iztrebek. Že tako so bile slabo oblečene, na dolgi in naporni poti so si umazale obleko in čevlje. Čeprav so ljudje včasih menili, da niso vredne konjske fige, danes vemo, da to ni bilo res.

Tudi s širšega kočevskega območja so žene in dekleta vse do druge svetovne vojne in tudi po njej s koši na hrbtu hodile prodajat svoje pridelke. Od doma so nosile stročji fižol, orehe, jabolka, hruške, borovnice, maline, gozdne jagode, krompir, jajca, mleko, maslo, žganje in druge dobrine, ki so jih vzgojile ali nabrale v gozdu. Dekleta so odhajala na pot s približno 12 leti. Po navadi so jih pospremile ženske iz vasi, tako da so spoznale stezice, kraje in ljudi, kjer so lahko prespale ali prodale svojo robo. Hodile so po dve ali v skupinah, tudi pozimi, ko je zapadel visok sneg. Prva v koloni je teptala sneg in delala pot, druge so ji sledile. Vmes so se menjavale. Poti, ki so jih ubirale, so bile majhne stezice čez slemenja in hribovje Gorskega Kotarja.

Glavna pot je potekala čez Gerovo, hrvaški Snežnik, Platak, Grobničko

Tri generacije, Fara, 1925 • Foto: Arhiv PMK Kočevje

polje, Trsat, končni cilj pa je bil Sušak. Tja so hodile dva dni. Prvi dan so prišle do Kamenjaka, tam so v gostilni na klopih prespale in se zgodaj zjutraj odpravile na tržnico v Sušak. Še isti dan so se vrstile domov. Prej omenjena Aga iz Osilnice je odkupljena jajca prodala na Reki, nazaj pa tihotapila tobak in kamenčke za vžigalnike. Cariniki iz ene in druge strani meje – Reka je bila pod Italijo od 1924 do 1943 – so jo dobro poznali. Mislili so, da je malo neumna, saj je bila beraško oblečena, naglavno ruto je nosila rahlo

postrani, veliko je govorila, poplesovala in poskakovala. Vendar so domače ženske znale povedati, da je bila toliko nora, kot ji je koristilo. Nekatere so imele stalne stranke pri bogatih meščanih v Gerovem, Čabru in drugje. Marija Muhvič iz Žurg se spominja, kako je v 30. letih 20. stoletja hodila prodajat jajca, sir, smetano in maslo v Čabar. Z zaslužkom je mami kupila kavo, sladkor, sol in petrolej. Jeseni je nosila koš hrušk, grozdje in liter žganja v Loški Potok, hodila je od hiše do hiše, največ je prodala delavcem na žagi.

Z drugo svetovno vojno so žene in dekleta morale postati še bolj iznajdljive in pogumne. Pokojna Franica Kvaternik iz Podsten se spominja, kako sta po letu 1943 s sosedo dobili od partizanov prepustnico do Sušaka. Iznajdljivo sta nanjo dopisali *"in Reka in Trst"*. Na Sušaku sta prodali hrano, se na Reki vkrcali na vlak za Trst, tam kupili 20 do 30 kg soli in razne drobnarije: glavničke, *sapona* za pral (milo), šivanke, *kuonce* (sukanec). Franica je naslednji dan po vrnitvi iz Trsta z nakupljeno robo odšla v Belo krajino in jo tam polovico prodala, polovico pa zamenjala za hrano. S tem je preživela sebe in mladoletno hčerko, saj po vrnitvi iz internacije in izgubi moža nista imeli ničesar. Tudi po koncu druge svetovne vojne so ženske še naprej prodajale svoje pridelke. Milka Gašparac iz Bosljiive Loke je okoli leta 1950 s kolesom vozila pridelke v Delnice. V nahrbtniku je imela pleten koš in v njem okoli 100 jajc (kar pomeni okoli 5 kilogramov), na krmilu kolesa v eni vrečki okoli dva kilograma orehov in v drugi dva litra žganja. Del 22 kilometrov dolge poti se je peljala s kolesom, preostanek poti pa je morala kolo s pridelki vred riniti v hrib. Jajca so odkupovale slaščičarne in bogate oficirske družine. Jeseni je prodajala jabolka. Z izkupičkom si je kot mlado dekle kupila čevlje, obleko in različne kose dote.

Žene, ki so doma čakale svoje očete ali može, nikoli niso sedele križem rok. Ko ni bilo dela, tega pa je bilo na domačijah vedno dovolj, so si oprtale velike pletene koše, jih napolnile z različnimi sadovi domače zemlje in se odpravile na pot. S prodajo in preprodajo pridelkov so v različnih obdobjih po svojih najboljših močeh skrbele za družino, odganjale lakoto ali kot mlada dekleta zaslužile dovolj, da so si kupile doto. Kaj se je z njimi zgodilo po koncu druge svetovne vojne in po osamosvojitvi Slovenije? Ženske so se postarale, nastale so nove državne meje, mladi so odšli delat v tovarne ali se odselili. Na njihovo trnovo pot nas danes ne opominja nič, razen nekaj nepovezanih planinskih stezic.

Živa Ogorelec

**Steklarstvo
Pleskarstvo**
ter okvirjanje slik

Andreja Lebar s.p.
Reška cesta 15
1330 Kočevje
01/89 355 97

Za pripravo ponudbe nam
pišite na:
info@storitve-lebar.si

SLIKOPLESKARSKA DELA
VOKVIRJANJE SLIK
STEKLO IN STEKLARSKA
DELA:

steklene stene za tuš kabine
steklene kuhinjske stenske obloge
stekleni nadstreški, ograje, pregradne stene, ...

Puzzlarna
Največja
izbira
sestavljank
(puzzle)
na
enem
mestu!

RIJAVEC GORAN s.p.

 Notranja vrata LIP BLEĐ
 Notranja oprema talne obloge
 Lesene stopnice
 Mizarski servis
 Hišniška opravila
 ☎ 031 694 728
 ✉ info@longy.si
 🌐 www.longy.si

Loserjeva hiša na TZO 56

Tam, kjer se danes lahko okrepčamo s picami ter drugimi jedmi po italijanskim (in neitalijanskim) recepturam, še prej pa so delo in sredstva združevali zaposleni gradbenega podjetja Zidar, je pred drugo svetovno vojno živela družina enega najpremožnejših kočevskih meščanov: Richarda Loserja.

Loser je bil navdušen član zelene bratovščine. Ljudje so pripovedovali, da je v njegovi hiši kar mrgolelo lovskih trofej, med drugim pa je uplenil tudi enega največjih medvedov in domnevno največjega volka, kar jih je pod strelom kdaj omahnilo na Kranjskem. Sicer pa si je predsednik prvega odbora za pokončevanje volkov v Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev lov v lastnem lovišču lahko tudi privoščil, saj je njegova družina pred prvo svetovno uspešno poslovala po vsej Avstro-Ogrski ter lastne trgovske izpostave imela celo v Budimpešti in Trstu.

Prav v slednjem se je Loser, soročnik znamenitega kočevskega mecena Johanna Stampfla, po katerem se je tedaj imenoval trg pred domovanjem Loserjevih, tudi rodil. Zato so ga kot

svojega državljana Italijani po zasedbi Kočevja leta 1941 imenovali za župana, kar pa 'Riccardo Loser', kot so ga ob tem označili, ni ostal prav

dolgo. Že decembra 1942 je odstopil, na njegovo mesto pa je bil imenovan Slovenec Miloš Grabrijan.

Kljub temu je med županovanjem

pomagal številnim ljudem, tako Nemcem kot Slovincem. Ko so leta 1943 partizani hoteli ustreliti njegovi hčerki Valerie in Beatrix, je predsednik rajonskega odbora OF za Kočevje, dr. Anton Hočevar, v zadnjem hipu posredoval s pojasnilom, da so kočevski Slovenci v Loserjevih vedno imeli prijatelje in zagovornike. Obe mladi lekarnarici sta tako s starši in duševno prizadeto sestro odšli v Ljubljano, od tam pa ob koncu vojne na avstrijsko Koroško.

Toda Richard Loser tudi v Avstriji ni imel sreče: zaradi fizične podobnosti naj bi ga zamenjali z generalom Rupnikom in znašel se je za rešetkami. Napaka je bila sicer kmalu ugotovljena, zgodba o tem, kako je Kočevje dobilo svojega lastnega Leona Rupnika, pa čeprav le za nekaj dni in četudi po pomoti, pa vseeno ostaja – čeprav za Loserjeve nedvomno bridka – ena izmed številnih anekdot iz kočevske preteklosti.

*Za informacije se zahvaljujem dr. Valerie Loser (†) in Viktorju Dragošu (†).
Mihael Petrovič ml.*

ODPRODAJA KUHINJ DANKUCHEN
Eksponati kuhinj do -70%
Brezplačen izris in svetovanje

AKCIJA robotski čistilec tal Mamibot

Redna cena 390 EUR
Akcijska cena 350 EUR

Robotski čistilec, ki sesa in briše hkrati!

STROKOVNO
SVETOVANJE

UGODNO
FINANCIRANJE

DOSTAVA
NA DOM

PLAČILO TUDI
NA OBROKE

do
60
mesecev

DANKÜCHEN

Dnevi Jureta Bradeška

V spomin na enega od soustanoviteljev je konec oktobra v Kreativnem središču Vezenina potekala prireditve v spomin na Jureta Bradeška. Razstavo svojih del je odprl kočevski akademski slikar Sašo Koprivec, v koncertni dvorani je nastopil virtuozi duo Gombač in Dovč, z ustvarjalno delavnico na temo Mojce Pokrajculje pa so se posvetili tudi otrokom.

Sašo Koprivec je na razstavi Iz Vezenine predstavil dela, ki so nastajala med njegovim delovanjem v kreativnem središču. "Ne samo, da je večina teh slik nastala v tistem obdobju, nekatere so namreč nastale prav tukaj, npr. slika Tkivo je dobesedno nastala na tleh parkirišča Vezenine," razloži Koprivec. Slike, v katerih avtor združuje figurativne in abstraktne motive, večinoma spadajo v obdobje med letoma 2011 in 2014. "Življenje gre tako svojo pot in je prebudilo tudi neko motivno in vsebinsko kreativnost, ki bi se zagotovo lahko na tem prostoru nadaljevala, ampak ker me je življenje peljalo v drugo smer, se je ta ustvarjalnost prekinila," svoje spomine na delovanje v Vezenini obuja Koprivec. "Nemogoče je to kreativnost potem prenesti drugam, ker so vezane prav na to vzdušje in kraj, kjer so določene slike nastajale."

"Dnevi Jureta Bradeška so postali tradicionalne prireditve z različnimi kulturnimi vsebinami, ki vse neko asocirajo nanj," pravi Koprivec. Igor Rančigaj, ki je po Juretovi smrti prevzel glavni organizacijski zalogaj, priznava, da je bilo težko nadaljevati, "ampak potem je zdrav razum odločil, da je narejenega pre-

Foto: Žarko Nanjara

več, da bi pustili to zamreti. Moram pohvaliti vso ekipo, ki dela z nami, brez nje ne bi bilo Vezenine. Ponosen sem na to, da smo pomagali

mladim, ki zdaj prejemajo nagrade in se razvijajo."

25. oktobra sta v Vezenini nastopila Boštjan Gombač in Janez

Dovč, ki sta se tam ustavila na svoji dvomesečni turneji po Sloveniji, kjer sta obiskala 22 krajev. Virtuozi duo pričara bogato zvočno krajino, kjer se prepletajo zvoki klarineta, irskih piščali, množice tolkal in različnih zvočil ter harmonike, ki jo Janez Dovč nadgradi z elektronskimi učinki. "Se mi zdi, da je treba zvok uporabljati kot eno zgodbo," o uporabi raznovrstnih glasbil pravi Boštjan Gombač, naj bo to redko slišan altovski klarinet ali piščali, s katero oponaša ptice in gozdne živali.

Njun interpretacijski pristop kaže premišljeno spoštljivost do ljudskega izvira pesmi. "Najin koncept je še vedno Sozvočja Slovenije, odmev tega prostora, v katerem živimo," glasbeno usmeritev dvojice opiše harmonikar Janez Dovč. "Že od začetka želimo s temi projekti ljudi zabavati in jim predstaviti nekaj novega. Želimo opozarjati, kako pomembno je spoštovati odmev tega prostora, ki v sebi nosi raznolikost pokrajin in jezikov." Repertoar dua sestavljajo ljudske in avtorske pesmi z ljudsko tematiko, velikokrat tudi z besedili slovenskih pesnikov, kot so Edvard Kocbek, Tina Cankar, Oton Župančič in Kristina Šuler. Avtorja sta bogat repertoar sestavila iz ljudskih pesmi, ki sta jih spoznala širom Slovenije, nekaj pa sta jih našla tudi med brskanjem po arhivih: "Nekatere pesmi vsi poznajo, saj nosijo arhetip, neko vzdušje, ki te že ob prvih tonih popelje v neko razpoloženje, nekatere pa sva našla tudi z brskanjem po različnih knjigah."

Žarko Nanjara

Momentosi

V kočevski knjižnici je na ogled fotografska razstava Momentosi Tjaše Završnik. Obsega 28 fotografij, predvsem portretov ljudi in živali, avtoportrete ter tudi nekaj slik narave. Tjaša Završnik pravi, da ji je najbližje portretna fotografija: "Všeč mi je, kako lahko ujameš tisto sekundo nekega čustva, ki ga doživljaš."

"Razstava vključuje precej dokumentarne fotografije, saj sem hotela prikazati tisti trenutek v času, za katerega se je vredno boriti," pravi avtorica, ki prihaja iz Rakitnice in že tri leta živi v Kočevju. "Kočevskemu občinstvu se želim pokazati v tej luči, v prihodnje pa želim prek fotografije obdelati tudi kakšno drugo temo, ki sem jo doživela v življenju."

Foto: Žarko Nanjara

Pravi, da se je s fotografijo začela ukvarjati že v otroštvu, a se zanjo ponovno navdušila pred tremi leti, ko si je kupila digitalni fotoaparati. Dve leti je že tudi članica fotografskega društva Grča in sodelovala je pri projektu Časovna sestavljanica in Biseri Kočevske. Na programu Pokolpje je predstavila tudi družbeno podjetniško idejo Dotik nežnosti skozi fotografijo ter pozneje tudi v Italiji v okviru mednarodnega projekta, ki ga je podprla Evropska unija.

Odprtje je z glasbenim nastopom popestrila tudi glasbena skupina Vražje gobanke, kjer sta se Tjaša pridružili Nataša Zamida in Iva Cilenšek.

Žarko Nanjara

Iz Kočevja za Kočevje

Vokalna skupina Cantate Domino, ki je letos dopolnila tri desetletja delovanja, gotovo spada med najbolj prodorne kočevske glasbene zasedbe, saj so jo pevska pota ponesla že po domala vsej Evropi in na ameriški kontinent, o kakovosti pevcev in pevk pa pričajo številna priznanja in nagrade z uglednih domačih in mednarodnih pevskih tekmovanj. Da so skupina z glasbeno težo, pa vsekakor dokazuje tudi njihov nastop na trgu sv. Petra v Rimu, kjer so aprila lani pred dvajsetisočglavo množico peli na splošni papeški avdienci, kar je bilo do zdaj dano le izjemno redkim slovenskim glasbenikom. Ob tej priložnosti so papežu Frančišku kot velikonočno darilo ob zgoščenki s svojo glasbo vročili tudi slovensko orehovo potico ter polmetrsko pisanico, simbol Kolpe in krajev ob njej, ki ju je zanj izdelala članica skupine Helena Štefanič, z izvirno 'embalažo' pa nadgradila arhitektka Mateja Dekleva, prav tako pevk 'cantate-jevcev'.

Originalno pisanico danes sicer hrani vatikanski muzej, od 16. ok-

Foto: Bojan Štefanič

tobra pa je kopija pirha, kakor jo je ob blagoslovu duplikata, ki je znova nastal kot plod skupnega dela Helene Štefanič in Mateje Dekleva, s starim ljudskim izrazom poimenoval dekan Jože Milčinič, na ogled tudi na Trgu sv. Jerneja v Kočevju. Natanko na 30. rojstni dan skupine je namreč vatikanska identična pisanica v sodelovanju z Občino Kočevje dobila svoj prostor ob mestni župnijski cerkvi, kjer bo poslej spominjala na košček Kočevske v prestolnici papeške države, pa tudi na trenutek, ko je sredi Rima poleg glasbe sodobnega sloven-

skega skladatelja Andreja Makorja iz grl kočevskih pevk in pevcev zazvenela ponarodela Avsenikova pesem o lepotah Slovenije.

Morda bi ljudje, ki so 80 let poprej prav v mestu ob Tiberi snovali zasušnje Slovencev, ob tem zgroženo vzkliknili: "O tempora, o mores" (O časi, o običaji), a časi se, hvalabogu, spreminjajo. Tudi po zaslugi ambasadorev kulture, kakršni so člani skupine Cantate Domino, danes živimo v svetu, kjer je tisto, kar bi se včasih zdelo nemogoče, postalo nekaj samo po sebi umevnega. Zato se pisanica,

ki je kot kozmično jajce že v starih civilizacijah ponazarjala stvarjenje in življenje ter porajanje kozmosa iz kaosa, zdi še toliko primernejši izraz želje po sožitju in sodelovanju, zlasti ko gre za darilo iz krajev, ki so bili prepihu zgodovine izpostavljeni tako zelo, kot je skozi stoletja bila Kočevska. S pisanico iz Kočevja torej skupina nagovarja tudi samo Kočevje, čeprav se, kakor je zapisano v enem od najbolj znanih del svetovne književnosti, bistvo na prvi pogled očem morda dozdeva nevidno.

Mihael Petrovič ml.

INTERSOCKS
HURWITS

crocs

Spenco

sanuk

KangaROOS

ZOGGS

**Velika
ZIMSKA**

od -30% do

70%

razprodaja

bo potekala v skladišču in industrijski prodajalni
podjetja Intersocks d.o.o. v Kočevju, na Reški cesti 29.

Velika izbira obutve Kangaroos, Crocs, Sanuk in Spenco ter Zoggs plavalne opreme.

Ne zamudite enkratne priložnosti
nakupa kakovostnih izdelkov
po izjemno ugodnih cenah.

od 12. do 14. decembra

Intersocks d.o.o., Reška cesta 14, 1330 Kočevje
01 8939 838, info@intersocks.com, www.intersocks.com

Četrtek in petek: od 16. do 20. ure
Sobota: od 9. do 13. ure

Projekt Raziščite skrivnostno Kočevsko uspešno končan

V minulem letu je bila destinacija Kočevsko uspešna pri prijavi na razpis za izboljšanje digitalnega razvoja in promocije turistične ponudbe destinacije, ki so ga sofinancirali Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. V okviru tega projekta smo za razvoj destinacije in promocijo turistične ponudbe izvedli številne aktivnosti, ker pa naša destinacija spada v vzhodno kohezijsko regijo, smo imeli pri izvajanju projekta na voljo tudi sredstva za razvoj integralnih turističnih produktov. Med izvajanjem projekta smo tako razvili tri nove turistične produkte, ki so bili zasnovani v skladu s smernicami STO za oblikovanje 5-zvezdičnih doživetij in izhajajo iz specifik destinacije Kočevsko. Na podlagi teh smernic smo razvili več programov opazovanja divjih živali, razvijali kulinarično doživetje in virtualno raziskovanje gradu Kostel.

V okviru produkta opazovanja divjih živali smo pripravili več različnih doživetij naravne dediščine destinacije Kočevsko, kjer bodo udeleženci spoznavali naše skrivnostne gozdove ter se podali po sledih trojice velikih zveri – medveda, volka in risa. Znotraj te aktivnosti smo pripravili tudi brošuro Po sledih divjih živali, ki je v slovenskem in angleškem jeziku na voljo v okoliških TIC-ih.

Na področju kulinarike smo v sodelovanju z zunanjim izvajalcem izvedli

obiske izbranih lokalnih ponudnikov hrane in pijače ter na podlagi analize začrtali smernice za nadaljnji razvoj. Ker je naša destinacija 'eno z gozdom', smo se odločili, da ta vidik izpostavljam tudi pri razvoju kulinarične ponudbe in med sestavine vključujemo kar nam okoliška narava ponuja: jedi iz divjačine, gobe, postr-

Foto: Jošt Gantar in Nea Culpa

vi, gozdne jagode in borovnice, kočevski med, zelišča ... Temu je sledil razvoj receptov jedi, ki smo jih definirali kot ključne in reprezentativne, pripravil pa jih je kuharski mojster Luka Košir. V Hostlu Bearlog smo nato izvedli tudi predstavitevno kuharsko delavnico za gostinske ponudnike iz Kočevja, Kostela in Osilnice, kjer so udeleženci spremljali kuharskega mojstra pri pripravi teh jedi ter imeli tudi možnost, da jih preizkusijo.

Grad Kostel ima pestro zgodovino, ki smo jo s pomočjo virtualne tehnologije želeli na zanimiv in moderen način približati vsem, ki bi skozi interaktiven potep v preteklost želeli začutiti utrip grajskega življenja, ko so v okolici še divjali turški vpadi. S tem produktom smo želeli obiskovalce gradu ozaveščati o bogati kulturni

voljo tudi v nemškem in italijanskem jeziku. Za različne namene promocije smo svojo multimedijško knjižnico posodobili s številnimi novimi fotografijami in video vsebinami, ki našo destinacijo in številne aktivnosti, ki se jih lahko obiskovalci udeležujejo, prikazujejo v najboljši luči, krovni video destinacije pa je po objavi na družbenem omrežju Facebook doživel izjemno topel sprejem in v nekaj dnevih presegel 23.000 ogledov! Med izvajanjem projekta smo definirali tudi ključne segmente relevantnih person, ki jih lahko identificiramo kot potencialne obiskovalce destinacije, ter po objavi prenovljene spletne strani na tujih trgih (Avstrija, Nemčija in Italija) izvedli targetirano oglaševanje destinacije Kočevsko, ki je preseglo načrtovane rezultate.

Za lokalne ponudnike ter ciljno skupino deležnikov smo izvedli tudi izobraževanja in usposabljanja na področju digitalnega marketinga, kjer smo osvežili znanje o destinacijski znamki Kočevsko, izvedli več o digitalni kampanji ter uporabi in nastopanju na različnih kanalih digitalnih platform in družbenih omrežij, ki danes omogočajo promocijo turistične ponudbe.

V sklopu izvajanja projekta smo tako s pridobljenimi sredstvi poskrbeli za številne pomembne pridobitve in postavljanje osnov za nadaljnji turistični razvoj naše destinacije Kočevsko.

Nadija Kolmanič

Dunajski sejem Photo + Adventure

9. in 10. novembra je na Dunaju potekal največji avstrijski fotografski sejem Photo + Adventure, ki je namenjen ljubiteljem fotografiranja, narave, potovanja ter avanturističnih in naravnih doživetij. Na sejmu je tudi letos sodelovala destinacija Kočevsko, ki se je pridružila preostalim

destinacijam iz Slovenije (Julijske Alpe, Dolina Soče, Outdoor Slovenia, Ptuj in Slovenska turistična organizacija) in se je predstavljala na t. i. Slovenski cesti.

Na svojo stojnico smo obiskovalce sejma vabili s svojo rastočo ponudbo aktivnih doživetij znotraj destina-

cije ter preživljanjem prostega časa med odkrivanjem neokrnjene narave in skrivnostnih gozdov Kočevske, ki ponujajo izjemne lokacije za zajemanje fotografskih motivov. Sejem, ki je letos privabil več kot 20.000 udeležencev, na njem pa se je predstavilo več kot 270 različnih

podjetij in blagovnih znamk, je bil odlična možnost za predstavitev naše zelene destinacije ter vseh aktivnosti in doživetij, ki jih ponujamo, na naši stojnici pa jih je najbolj navduševal naš lokalni kosmatinec – rjavi medved.

Nadija Kolmanič

Izjemna sezona Campa Jezero Kočevsko

V letošnji sezoni se lahko Camp Jezero Kočevsko pohvali z zelo uspešno sezono, saj smo med aprilom in koncem oktobra zabeležili kar 1.870 prenočitev, kar v primerjavi z minulim letom, ko smo zabeležili 1.298 nočitev, predstavlja kar 40 % povečanje. Letos je kamp obiskalo 1.096 gostov iz 25 različnih držav, v letu 2018 pa 781 gostov iz 24 držav. Pri tem številu so v obeh letih prevladovali tuji gostje (698 letos in

487 v letu 2018), delež domačih gostov iz Slovenije pa tudi ni bil zanemarljiv (398 letos in 294 v letu 2018).

Od skupno 1.870 prenočitev so v 2019 domači gosti iz Slovenije ustvarili 711 prenočitev, tuji pa 1.159 prenočitev, med katerimi je bilo največ gostov iz Nemčije (417), Nizozemske (172), Francije (104), Švice (84) in Belgije (79).

Največ prenočitev je bilo letos

ustvarjenih na novo urejenih večjih označenih parcelah znotraj kampa, kjer so gostje opravili 621 prenočitev, sledile so prenočitve v lesenih hiškah (483 prenočitev) ter prenočitve na PZA in manjših šotoriščih. V povprečju so gostje v našem kampu ostajali 1 do 3 noči.

Poleg recepcije Campa in enega od sedežev TIC v Kočevju pa je Turistični kompleks Jezero v minulem letu

poskrbel tudi za organizacijo številnih drugih dogodkov – med poletnimi počitnicami smo organizirali in izvedli tri poletne taborne: tabor preživetja v naravi, kolesarski tabor in jadralski tabor, veliko dogodkov pa se je zvrstilo tudi v večnamenski dvorani, kjer se je med drugim odvilo 11 porok ter številni sestanki, predavanja, seminarji, seje in druga druženja.

Nadija Kolmanič, Barbara Malnar

KCK NAPOVEDUJE - DECEMBER

**ELECTRONIC
SOUND III IV**

6. in 23. DECEMBER
21.00

VELIKA DVORANA KCK

ARTIST
**SEMO
KUSTUR
KROSHEER**

KINO MATINEJA

PETEK, 27. DEC., 11.00
Animirana družinska pustolovščina
LEDENO KRALJESTVO II

SREDA, 1. JAN., 11.00
Animirana družinska komedija
**PAT IN MAT: ZIMSKE
RADOSTI**

PON., 30. DEC., 11.00
Animirana komična pustolovščina
VOHUNI POD KRINKO

ČETRTEK, 2. JAN., 11.00
Animirana družinska pustolovščina
MALI JETI

Kulturni
Center
Kočevje

**TOREK
3.12.
DAN
ODPRTIH
VRAT**

ČETRTEK, 26. DEC., 11.00
Animirana pustolovščina
PLAYMOBIL FILM

TOREK, 31. DEC., 11.00
Animirana družinska komedija
PRI ADAMSOVIH

PETEK, 3. JAN., 11.00
Družinska medgalaktična pustolovščina
**BACEK JON FILM -
FARMAGEDON**

KINO

NEDELJA, 1. DEC., 21.00

Zgodovinska drama
DOWTON ABBEY
DOWNTON ABBEY

ČETRTEK, 5. DEC., 10.00

Romantična komedija
DEŽEVEN DAN V NEW YORKU
A RAINY DAY IN NEW YORK

Film predvajamo v okviru abonmaja »Kino ob kavi«.

NEDELJA, 8. DEC., 16.30

Animirana družinska komedija
PRI ADAMSOVIH
THE ADDAMS FAMILY

NEDELJA, 8. DEC., 19.00

Drama
JAZ SEM FRENK
JAZ SEM FRENK

ČETRTEK, 12. DEC., 19.00

Drama
ZGODBE IZ KOSTANJEVIH GOZDOV
ZGODBE IZ KOSTANJEVIH GOZDOV

Film predvajamo v okviru art kino programa.

PETEK, 13. DEC., 20.00

Kriminalni triler
JOKER
JOKER

NEDELJA, 15. DEC., 20.00

Kriminalna drama
KORPORACIJA
KORPORACIJA

ČETRTEK, 19. DEC., 20.00

Drama
PARAZIT
GISAENGCHUNG

Film predvajamo v okviru art kino programa.

SOBOTA, 21. DEC., 19.00

Akcijski domišljjski spektakel
VOJNA ZVEZD: EPIZODA IX (VZPON SKYWALKERJA)
STAR WARS: THE RISE OF SKYWALKER

NEDELJA, 22. DEC., 16.30

Animirana pustolovščina
PLAYMOBIL FILM
PLAYMOBIL: THE MOVIE

NEDELJA, 22. DEC., 19.00

Misteriozna kriminalna črna komedija
NOŽ V HRBET
KNIVES OUT

SREDA, 25. DEC., 16.30

Družinska komedija
KOŠARKAR NAJ BO 2
KOŠARKAR NAJ BO 2

SREDA, 25. DEC., 19.00

Romantična komedija
LAST CHRISTMAS
LAST CHRISTMAS

ČETRTEK, 26. DEC., 11.00

(POČITNIŠKA MATINEJA)
Animirana pustolovščina
PLAYMOBIL FILM
PLAYMOBIL: THE MOVIE

Kino KCK Kočevje si pridržuje pravico do spremembe programa. Spremljajte kino program na spletni strani: www.kck.si/kino/

ČETRTEK, 26. DEC., 16.30

Animirana družinska pustolovščina
LEDENO KRALJESTVO II
FROZEN 2

ČETRTEK, 26. DEC., 19.00

Drama
MEDTEM KO VAS NI BILO SORRY WE MISSED YOU
Film predvajamo v okviru art kino programa.

PETEK, 27. DEC., 11.00

(POČITNIŠKA MATINEJA)
Animirana družinska pustolovščina
LEDENO KRALJESTVO II
FROZEN 2

PETEK, 27. DEC., 16.30

Animirana komična pustolovščina
VOHUNI POD KRINKO
SPIES IN DISGUISE

PETEK, 27. DEC., 19.00

Misteriozna grozljivka/triler
ČRNI BOŽIČ
BLACK CHRISTMAS

SOBOTA, 28. DEC., 16.30

Animirana pustolovščina
PLAYMOBIL FILM
PLAYMOBIL: THE MOVIE

SOBOTA, 28. DEC., 19.00

Akcijski domišljjski spektakel

VOJNA ZVEZD: EPIZODA IX (VZPON SKYWALKERJA)
STAR WARS: THE RISE OF SKYWALKER

NEDELJA, 29. DEC., 16.30

Animirana družinska komedija
PAT IN MAT: ZIMSKE RADOSTI
PAT A MAT: ZIMNÍ RADOVÁNKY

NEDELJA, 29. DEC., 19.00

Akcijska komična pustolovščina
JUMANJI: NASLEDNJA STOPNJA
JUMANJI: THE NEXT LEVEL

PON., 30. DEC., 11.00

(POČITNIŠKA MATINEJA)
Animirana komična pustolovščina
VOHUNI POD KRINKO
SPIES IN DISGUISE

PON., 30. DEC., 16.30

Animirana družinska pustolovščina
LEDENO KRALJESTVO II
FROZEN 2

PON., 30. DEC., 19.00

Komedija
GREŠ? GREM!
IDEŠ? IDEM!

TOREK, 31. DEC., 11.00

(POČITNIŠKA MATINEJA)
Animirana družinska komedija
PRI ADAMSOVIH
THE ADDAMS FAMILY

TOREK, 31. DEC., 16.30

Animirana pustolovščina
PLAYMOBIL FILM
PLAYMOBIL: THE MOVIE

MALI MEDO

NEDELJA, 8. DEC., 16.30
Animirana družinska komedija
PRI ADAMSOVIH

NEDELJA, 22. DEC., 16.30
SOBOTA, 28. DEC., 16.30
Animirana pustolovščina
PLAYMOBIL FILM

ČETRTEK, 26. DEC., 16.30
PON., 30. DEC., 16.30
Animirana družinska pustolovščina
LEDENO KRALJESTVO II

PETEK, 27. DEC., 16.30
Animirana komična pustolovščina
VOHUNI POD KRINKO

NEDELJA, 29. DEC., 16.30
Animirana družinska komedija
**PAT IN MAT: ZIMSKE
RADOSTI**

Mladi na Heckatlonu

V zadnjem času velikokrat zasledimo, kako želijo mladi po vsem svetu s svojim glasom prispevati k boljšemu življenju na več področjih. Dajejo nam vedeti, da jim ni vseeno. Želijo biti slišani. Skupaj z odraslimi želijo reševati težave. Tudi v šolah. To so nazorno dokazali tudi naši otroci na dogodku Heckatlon za mlade – shekej šolo, ki je potekal v Podjetniškem inkubatorju Kočevje 25. in 26. oktobra. Osnovnošolci iz OŠ Stara Cerkev, OŠ Ob Rinži, OŠ Zbora odposlancev ter dijaki iz Črnomlja so s svojimi idejami prikazali, s kakšnimi težavami se srečujejo v šoli in kje vidijo rešitve.

Skupaj s Podjetniškim inkubatorjem Kočevje, RIC Bela krajina ter mentorji je 17 učencev predstavilo štiri izjemno zanimive ideje za izboljšanje šole ter eno za pametno zabavo mladih. Poleg same ideje so pojasnili tudi, kako bi jo tržili, kdo bi bili ciljni uporabniki, predstavili so poslovni model ter možnosti nadgradnje izdelka.

Na predstavitvi pred petčlansko komisijo so s svojimi kompleksnimi idejami poudarili slabo komunikacijo med učitelji in učenci, čedalje večje stiske in osamljenost med mladimi, nezadovoljstvo s šolsko prehrano ter pretežke torbe. Starejši dijaki pa so se dotaknili podtikanja drog v pijače.

Slednji so se lotili problema, ki se že dlje časa pojavlja med mladimi in vzbuja zaskrbljenost tako med starši kot njihovimi otroki. “Rešitev te težave vidimo v lističih, ki bi bili indikatorji za vsaj tri najbolj uporabljene droge. Posameznik bi z lističem lahko preveril, ali mu je bila v pijačo podtaknjena droga, in se tako zavaroval pred neprijetnostmi,” so svojo idejo pojasnili srednješolci Klara, Kristjan in Domen iz Črnomlja. Za svojo idejo jim je Podjetniški inkubator Bela krajina podelil nagrado po vavčerju ter jih hkrati pozval, da se skupaj udeležijo dogodka na POPRI.

Foto: Podjetniški inkubator Kočevje

Na kočevskem delu pa so člani komisije med udeleženci prepoznali dve ideji, ki bosta podprti po vavčerskem sistemu. Drugo mesto je prejela ideja “Pozabljeni avtomat”, ki sta si ga zamislili Maša in Ula iz OŠ Zbora odposlancev. “Gre za avtomat, ki bi ga imeli v šoli. V njem bi bile potrebščine, ki jih učenci največkrat pozabljajo, poleg tega pa tudi kakšni zdravi prigrizki in zdrave pijače, saj marsikateri učenec v šoli ni zadovoljen z malico,” sta povedali Maša in Ula.

Prvo nagrado so prejeli ravno tako učenci iz OŠ Zbora odposlancev. Dino, Domen, Dea in Lana so se dotaknili boljših odnosov in komunikacije med učitelji in učenci. Kot so povedali, si tudi oni želijo bolj spoštljivih odnosov od učiteljev in bolj zanimive ter razgibane učne ure. To bi reševali z aplikacijo “Make a shot”, ki bi jo imeli na tablici in ob koncu vsake ure bi učenci prek nje sporočali učiteljem, ali jim je bila šolska ura zanimiva, vseč in kaj

konkretno pogrešajo pri njej. Na aplikaciji bi imeli tudi možnost sporočiti, kako so zadovoljni s šolsko prehrano.

Predstavljeni sta bili tudi dve odlični socialni inovaciji, ki jih je komisija prepoznala kot primere šolskih ambasad. Ela, Sara in Patricija iz OŠ Stara Cerkev bi razbremenile šolske torbe in učbenike ter delovne zvezke nadomestile s tablicami. Medtem ko bi otroci iz OŠ Zbora odposlancev pomagali osamljenim in žalostnim učencem, ki jih je iz leta v leto več. “V šoli bi namestili stol v obliki jajca, kjer bi učenci, ki imajo težave, prek slušalk poslušali glasbo ali pa se pogovarjali o svojih težavah z anonimno osebo iz drugega kraja,” so pojasnili Špela, Nuša, Eva, Aleksander in Marin.

Cilj in namen tovrstnih dogodkov je, kot je povedal Uroš Ferlin, eden od mentorjev, da dobijo otroci suverenost pri predstavljanju sebe in zaupanje vase, poleg tega pa vidijo, kako poteka delo v skupinah, kjer se lahko

povežejo in izmenjujejo ideje. Ob koncu je izrazil presenečenje in hkrati navdušenje nad mladimi, ki so se lotili globokih problemov, kot so osamljenost in neizraženost svojih občutkov. “Presenetilo me je, da ni samo stroka tista, ki v zadnjih letih govori o stiskah med mladimi, ampak so o tem začeli pripovedovati tudi otroci sami. Navdušile so me njihove kreativne rešitve, ki jim jih je uspelo predstaviti v samo dveh dneh. Za to je potrebnega veliko dela in marsikdo potrebuje veliko več časa, da se celovito loti težave,” je še dodal Uroš Ferlin.

“Z razvojem idej gremo aktivno naprej. Upamo, da še to šolsko leto pomagamo uresničiti nekaj od njih. Skozi take projekte lahko močno spodbudimo inoviranje mladih ter njihovo prepričanje, da lahko njihovi predlogi postanejo realnost, ki pripomore k skupnemu dobremu,” je ob koncu tudi dodal Marko Stjepić, direktor Podjetniškega inkubatorja Kočevje. **S.S.**

V Kočevju Karierni center za mlade

Mladi se pred izbiro nadaljnjega izobraževanja soočajo s številnimi dilemami in vprašanji. Kljub množičnim informacijam se velikokrat znajdejo v težavah in ne najdejo prave poti, kam in kako naprej. Zato se je Podjetniški inkubator Kočevje skupaj z organizacijsko enoto Ljudska univerza Kočevje vključil v projekt Kariernega centra za mlade “VšečKAM in GREM”. Mladi med 6. in 19. letom lahko tako v Kočevju odslej na enem mestu pridobijo različne informacije o poklicih, na voljo sta jim individualno karierno svetovanje in načrtovanje, udeležijo pa se lahko tudi različnih poučnih

delavnic.

Projekt je nastal v sodelovanju štirih konzorcijskih partnerjev na območju kohezijske regije Vzhodna Slovenija. Lokacija Kariernega centra za mlade je zdaj tudi na Kočevskem, dejavnosti pa bodo izvajali od Osilnice do Postojne.

V okviru projekta se bodo lahko mladi bodoči dijaki in študenti seznanili z možnostmi nadaljnjega izobraževanja, pridobivanja štipendij ter opravljanja obveznih delovnih praks. Z individualnim kariernim svetovanjem bodo strokovni mentorji mlade spodbujali k spoznavanju sebe

ter spoznavanju svojih talentov. Ponudili jim bodo celovito podporo pri oblikovanju kariernih ciljev, tako glede izbire šolanja kot poklica. Hkrati bodo mladim omogočili učne in debatne delavnice za spoznavanje poklicev, in sicer s pomočjo obiskov delovnih mest, intervjujev zaposlenih in tudi hitrih zmenkov z delodajalci.

Karierni center za mlade je namenjen tako osnovnošolcem kot dijakom, poleg tega pa tudi njihovim staršem. Zanje bodo organizirane strokovne delavnice, predavanja in motivacijska srečanja. Na tak način bodo tudi starši dobili pomoč pri soo-

čanju z izzivom, kako otroku pomagati ter stati ob strani pri izbiri bodočega poklica.

Aktivnosti bodo potekale tako po šolah kot individualno. Osnovnošolci in dijaki pa se lahko po pomoč in informacije obrnejo v enoto v Podjetniškem inkubatorju Kočevje, kjer bo v kratkem vzpostavljena tudi brezplačna telefonska številka za informacije.

Vse aktivnosti so za udeležence **brezplačne**, saj ga sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada v obdobju 2019–2022.

S.S.

Neprecenljiva izkušnja dijakov GSŠ Kočevje

Vrsto let Gimnazija in srednja šola Kočevje sodeluje v mednarodnem projektu Erasmus+, mobilnost dijakov – praktično usposabljanje. Vpetost dijakov v mednarodni projekt prinaša veliko vrednost ne samo za posameznika, ampak za celotno šolo, lokalno skupnost in družbo. Ugotavljamo, da dijaki izboljšajo svoje jezikovne kompetence v tujem jeziku, spoznavajo različne kulture, pridobijo praktične izkušnje in vpogled v primere dobrih praks v tujini, širijo mrežo poznanstev, pridobijo samozavest in iznajdljivost, za mnogo dijakov pa je to celo prva pot brez staršev v tujino. S pridobitvijo sredstev smo na začetku šolskega leta 25 dijakom in dijakinjam programov trgovcev, mizar, oblikovalec kovin, ekonomski in strojni tehnik zagotovili tritedensko praktično usposabljanje v tujini, natančneje na jugu Španije – v Malagi.

Naša mednarodna izkušnja se je začela 22. septembra. Po pristanku v Malagi nas je pričakala predstavica partnerske organizacije Euromind. Nastanili smo se v hostlu, za katerega lahko trdimo, da je kar hotel s štirimi zvezdicami, kajti poleg vse postrežbe, ki so nam jo ponudili, je hostel imel še bazen, sobo za ples, muziciranje,

Foto: Tanja Masterl

družabne prostore ... Kmalu smo ugotovili, da smo s seboj vzeli premalo kratkih hlač in majic. Vseskozi smo se namreč gledi na prijetnih 27 do 33 stopinj Celzija. Prvi dan je bil namenjen ogledu delovnih mest, kjer so dijaki spoznali svoje delodajalce in mentorje. Strojni tehniki so svoje delo opravljali v avtomobilskih mehaničnih delavnicah, kjer so poleg CNC-naprav spoznali tudi znanja iz hidravlike in energetike, kovinarji orodjarji so opravljali delo v manjših obrtniških delavnicah,

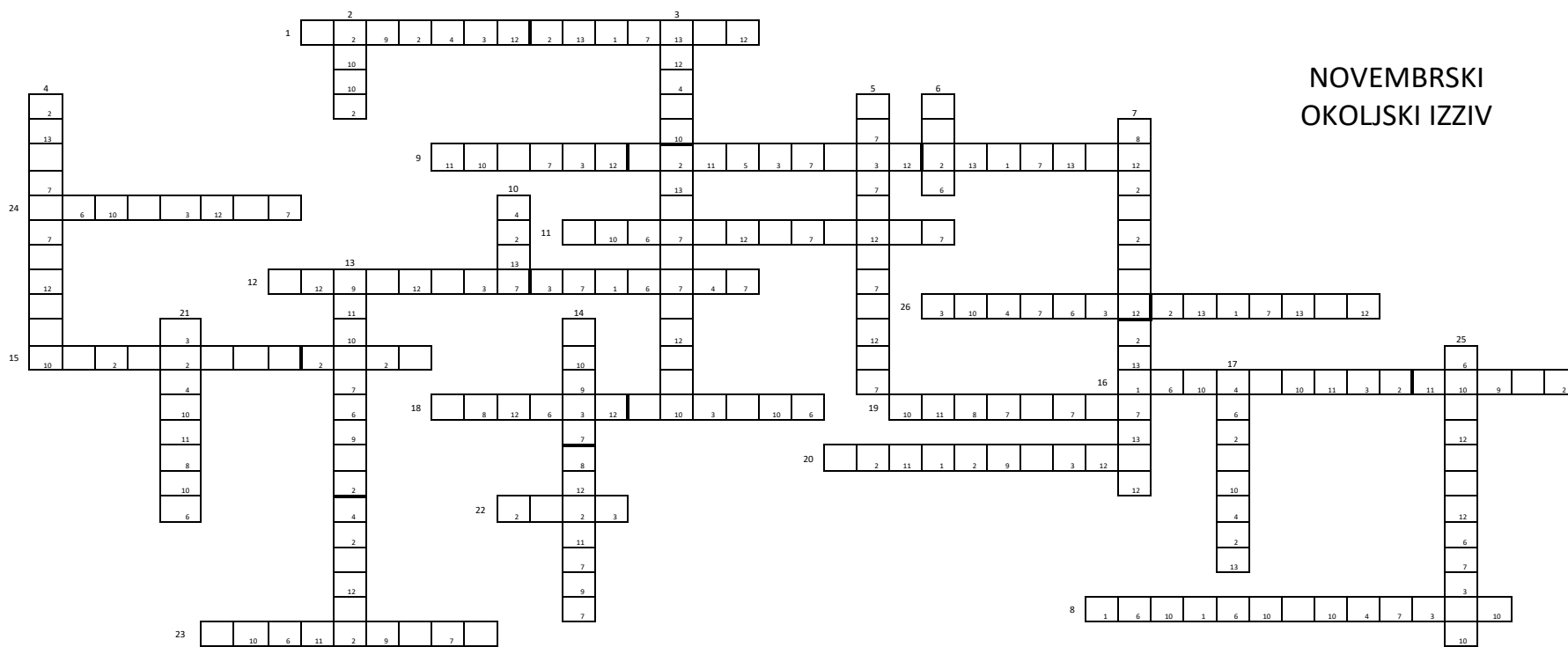
kjer so opravljali različna dela: varjenje, rezanje, CNC-obdelava, piljenje in recikliranje avtomobilov. Trije dijaki mizarske stroke so delo opravljali v podjetju, ki se ukvarja z izdelavo lesenih čolnov. Dijaki so tri tedne pod vodstvom mentorja izdelovali pravi čoln. Dijaki programa trgovcev so svoje veščine nabirali v malih butičnih trgovinah z oblačili, medtem ko so dijaki iz programa ekonomski tehnik bili razdeljeni na različna delovna mesta, in sicer recepcija hotela, logistično poštno

podjetje ter v pisarni organizatorica izvedbe projekta Euromind. Dijaki so večinoma začeli delati med 8. in 9. uro ter končali med 14. in 15. uro. Popoldanski čas je bil namenjen ogledom in prostočasnim dejavnostim, kot je kopanje v Sredozemskem morju.

Dnevi so hitro minevali in z mislimi smo bili že v domači Sloveniji. Zadnji dan so nam predstavniki partnerske organizacije podelili certifikate o opravljeni praksi. Navdušeni smo bili nad ocenami delodajalcev, saj je bila večina teh maksimalno visoka. Dijaki so dobili vpogled v špansko kulturo, hkrati pa so od njih zahtevali prilagajanje in samostojnost ter uporabo tujega jezika v vsakdanjem sporazumevanju. Morda si nekateri dijaki ob vpisu na našo šolo niti predstavljali niso, da bodo lahko med izobraževanjem opravljali delo v tujini. Delodajalci so bili navdušeni nad njimi in jim celo ponujali službo po končanem izobraževanju. Zakaj pa ne, morda pa jih pot odnese tja. Naj zaključim z mislijo: "Če človek z zaupanjem sledi svojim sanjam in se trudi živeti tako, kot si je zamislil, bo doživel uspeh, ki si ga ni mogel prej niti predstavljati." (Henry David Thoreau)

Nataša Tekavec

NOVEMBRSKI OKOLJSKI IZZIV

VODORAVNO

- 1 omare, postelje, vzmetnice, bela tehnika, mize, stoli so
- 8 najbolj zaželeno ravnanje z odpadki
- 9 plenice, kosti, lasje, vata, vrečke sesalcev, peki papir, strgani čevlji itd. so ...
- 11 zatiranje miši in podgan
- 12 naprava, kjer se čistijo odpadne vode
- 15 prostor, kjer stojita zabojnika za papir in za stekleno embalažo
- 16 mesto, s katerega se praznijo zabojniki in je praviloma na javni površini
- 18 objekt, kjer se zbirajo in začasno hranijo odpadki
- 19 odpadki, ki se odlagajo v rumen zabojnik (plastenke, pločevinke, konzerve, tetrapaki ipd.)
- 20 prostor na vrtu, kjer predelujemo biološke odpadke
- 22 zaščitna plast okoli Zemlje, ki nas varuje pred škodljivim UV sevanjem
- 23 priprava za reguliranje temperature
- 24 pretočna ali nepretočna zidana jama za zbiranje odpadnih voda
- 26 čistila, ostanki barv, lakov, odpadno olje ipd. so ...

NAVPIČNO

- 2 kratica za odpadno elektronsko in električno opremo
- 3 prostor v naravi, kjer so nelegalno odloženi odpadki
- 4 prostor, kjer se odpadki trajno odložijo
- 5 sistem cevi za odvajanje odpadne vode
- 6 kemijski element v plinastem stanju, ki ga uporabljamo za dezinfekcijo
- 7 bananini olupki, pomarančne lupine, čajne vrečke, papirnate brisačke, posušene rože, krompirjevi olupki itd. so ...
- 10 spojina, ki sestavlja 70 % Zemljinega površja
- 13 vozilo za praznjenje zabojnikov
- 14 gorivo kotlovnice Trata
- 17 sistem cevi za distribucijo vroče vode
- 21 mesec, posvečen preprečevanju odpadkov
- 25 predelava ali ...

Dobljeno geslo prepišite na dopisnico in do 9. 12. 2019 pošljite na naslov:

Komunala Kočevje, d.o.o.

Tesarska ulica 10

1330 Kočevje

Izmed prejetih dopisnic s pravilnimi rešitvami bomo izžrebali tri prejemnike praktičnih nagrad.

Zaposleni v podjetju in njihovi ožji družinski člani v žrebanju ne sodelujejo.

Komunala Kočevje

GESLO:

1	2	3	2	4	3	2		5	1	2	6	7	8	2		
9	1	6	10	11	10	3	12		4		3	7	4	7	13	2

Dan slovenske hrane in hvala za naš super zajtrk

Na OŠ Ob Rinži smo tretji petek v novembru že sedmo leto zapored obeležili dan slovenske hrane. Eden izmed osrednjih dogodkov dneva slovenske hrane je projekt TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK (TZS), ki smo ga na šoli nadgradili z različnimi aktivnostmi v okviru dneva dejavnosti.

Petkovo jutro smo tako učenci kot zaposleni začeli z okusnim in zdravim slovenskim zajtrkom. Postregli smo si z eko mlekom, gozdnim medom lokalnega izvora, bio pšeničnim črnim kruhom, eko maslom in jabolki. Vsa živila so bila slovenskega izvora.

OŠ Ob Rinži s svojo vzgojno-izobraževalno in kmetijsko dejavnostjo predstavlja pomemben zgled učencem, njihovim staršem in širši lokalni skupnosti pri spodbujanju lokalne pridelave, samooskrbe in uporabe lokalno pridelanih živil z namenom povečevanja kakovosti življenja vseh prebivalcev. Pomembno je, da si vzamemo čas za načrtovanje pestrih jedilnikov, ki vključujejo sezonska živila lokalnega oziroma slovenskega izvora, najboljše iz ekološke pridelave. To so živila, ki do našega krožnika niso prepotovala več sto kilometrov poti.

V tednu, ko smo obeležili dan slovenske hrane in tradicionalni slovenski zajtrk, smo se trudili v jedilnik vključiti čim več živil lokalnega izvora – iz lastne predelave, npr. krompir, sladki krompir in kodrolistni ohrovt, nekatera živila pa so nam dobavili lokalni kmetje, čebelar in lokalna zadruga.

Pri organizaciji dneva dejavnosti

Živila iz lastne predelave na OŠ Ob Rinži vključujem v šolske obroke. • Foto: Laura Javoršek

smo sledili sloganu projekta Tradicionalni slovenski zajtrk, ki se glasi: Hvala za naš super zajtrk! Vsakodnevni zdrav in uravnotežen zajtrk je pomemben del zdravega načina življenja, zato je to navado dobro usvojiti že v otroštvu. Z zajtrkom si zagotovimo zadostno količino energije in hranil za aktiven začetek dneva. Zavedanje o zdravih prehranjevalnih navadah in enakomerni razporeditvi obrokov čez dan zmanjša željo po hitri, energijsko bogati in hranilno revni hrani ter nezdravih prigrizkih med obroki. S projektom, kot je TZS, slovenski osnovnošolci spoznavajo

pomen zdrave prehrane, ohranjanja in razvoja lokalnih kmetijskih površin, čebelarstva dejavnosti ter lokalne zadruge.

V okviru trajnostnega ravnanja z naravnimi viri je pomembno opozarjanje o možnih škodljivih vplivih na okolje zaradi delovanja človeka. Na šoli smo opozorili na količino odpadne hrane in drugih odpadkov, ki nastanejo pri pripravi hrane, ter na odpadke, ki nastajajo pri različnih vsakodnevnih človeških dejavnostih. V okviru različnih delavnic in v sodelovanju z zunanjimi izvajalci smo ozaveščali o možnostih zmanjševanja količine odpadkov ter

možnostih njihove ponovne uporabe in predelave. Učenci so aktivno sodelovali na delavnici reciklirane kuhinje, izdelali izdelke iz odpadnega lesa, lubja, blaga in drugih odpadnih materialov. Raziskovali so, ali se lahko izognemo nepotrebnemu pakiranju izdelkov oziroma živil in tako zmanjšamo količino odpadkov. Ker se včasih odpadkom težko izognemo, so se podučili o vlogi centra ponovne uporabe in o pomenu doslednega ločevanja odpadkov ter obiskali zbirne centre in čistilne naprave na Kočevskem.

Laura Javoršek

1. kamišibaj festival na OŠ Stara Cerkev

Kamišibaj je papirnato gledališče. V japonščini pomeni kami papir, šibaj pa gledališče. S kamišibajem ohranjamo živo pripovedovanje v besedi in sliki. Kamišibaj sta v Slovenijo leta 2013 prinesla lutkarja Igor Cvetko in Jelena Sitar. Na Slovenskem se je uveljavil v umetniških krogih pa tudi v nekaterih izobraževalnih ustanovah. V slednjih se uporablja kot didaktični pripomoček.

Kamišibaj je priročno premično gledališče, ki ga lahko nesemo kamorkoli. Pri kamišibaju se odprejo vratca lesenega odrčka, ki se imenuje butaj in v katerega pripovedovalec vstavi svoje ilustracije. Svoj nastop kamišibajkar naznani z dvema paličicama, ki se imenujeta hiošigi. Kamišibaj kar začne pripovedovati in pri tem iz okvirja vleče posamezne liste.

Namizne odrčke za predstave ka-

mišibaj uporabljamo v šolah, vrtcih, v gledališčih pa tudi doma. Na slovenskem kamišibaj zemljevidu so že Ljubljana, Maribor, Piran, Domžale, Črnomelj, Kranj, Novo mesto, Velenje, Logatec, Štanjel in od 25. oktobra tudi Stara Cerkev.

Kamišibaj je vse bolj prisoten tudi v šolah. Na OŠ Stara Cerkev smo se učitelji s to tehniko pripovedovanja zgodb seznanili pred leti, ko smo bili v okviru Zavoda za šolstvo vključeni v projekt bralne pismenosti. Nato smo na Noč knjige povabili društvo Zlata skledica iz Črnomlja in kamišibajkarja Breda in Darko Kočevar sta nas navdušila s svojim nastopom, pripravila pa sta tudi delavnico, kako se lotiti izdelave kamišibaja. Leta 2018 smo se pridružili vseslovenskemu maratonu Zaigraj kamišibaj v organizaciji Društva kamišibaj Slovenije. Kot učno sredstvo smo

Foto: Aleš Cimprich

ga preizkusili v različnih situacijah: pri pouku književnosti za pripravo govornih nastopov namesto računalniške predstavitve ali plakata, v knjižnici na urah pravljic, na prireditvah ob noči knjige in Andersenovi noči, pri delu z nadarjenimi učenci in učenci s posebnimi potrebami, uporaben pa je celo pri matematiki.

V petek, 25. oktobra, smo na šoli organizirali 1. Kamišibaj festival, ki je potekal ves dan. V dopoldanskem programu so bili ilustrirani zgodbi deležni učenci od 1. do 6. razreda. Obiskali smo tudi Vrtec Mojca v Stari Cerkvi in se s štirimi zgodbami predstavili predšolski skupini Pingvinčkov. Popoldanski program je bil namenjen zunanjim obiskovalcem. Letošnja rdeča nit so bile grške bajke, ki so jih interpretirali sedmošolci, in slovenske ljudske pravljice, ki so se jih lotili šestošolci. Skozi celodnevno dogajanje se je predstavilo kar 19 kamišibajkarjev.

Učencem smo tako omogočili dogodek, na katerem so pokazali svojo ustvarjalnost in se predstavili vrstnikom in staršem. Če ste zamudili letošnji prvi festival, se nam lahko pridružite tudi prihodnje leto.

Gabrijela Pohar

Po poti orla belorepca ob Reškem jezeru

V okviru sodelovanja s starši smo vzgojiteljice enote Kekec skupaj s starši in z otroki 9. oktobra izvedli pohod po Orlovi gozdni učni poti v Kočevski Reki. Orlova pot je v naravnem rezervatu Jezero, diha jemajoče se vije ob Reškem jezeru, nedaleč od Kočevske Reke. Namen poti je ozaveščanje o pomenu in obstoju končnih plenilcev, ki belorepcu predstavljajo grožnjo. Ali ste vedeli, da v Sloveniji živi le osem orlov belorepcev? Udeleženci pohoda smo se zbrali pri bivših pisarnah Snežnika, kjer smo krenili proti Reškemu jezeru. Pot nas je peljala mimo manjše hiške, kjer je otroke z veseljem pozdravil prijazen kuža, malo smo poklepetali z lastnico in nato krenili dalje. Prišli smo do začetka poti, kjer smo vzgojiteljice otroke in starše povprašale o gozdnem bontonu. Seveda so bili najbolj zagreti za sodelovanje otroci, ki so z navdušenjem opisovali slike, kaj lahko in česa ne smemo početi v gozdu. Pot smo nadaljevali proti naslednjim postajam, kjer smo izvedeli veliko novega o orlu belorepcu. Z zanimanjem smo ugotavljali, s čim se prehranjuje, poskušali loviti ravnotežje in izmerili, koliko merijo naše roke v razponu. Izvedeli smo tudi, da orlova krila v razponu merijo 2,5 metra. Neverjetno,

Foto: Romana Obranič

mar ne? Pot smo nato nadaljevali proti naslednji postaji, kjer nas je čakala gugalnica, katere namen je spoznati, kako leti orel. Otroci so bili navdušeni, sledile so minutke za fotografiranje, ob katerem smo si lahko ogledali

čudoviti razgled na jezero. Nato pa smo se odpravili proti zadnji postaji, nad katero smo bili vsi zelo navdušeni. Otroci so se hitro povzpeli na opazovalnico, opazovali skozi daljnogled, če bi jim mogoče pot prestregel

orel belorepec, tisti najpogumnejši pa so ga seveda tudi poklicali, vendar žal neuspešno. Priklicali pa smo dobro voljo, navdušenja nad lepoto rezervata pa nismo mogli skriti ne mi ne otroci. **Urška Trope**

Šola v naravi za nadarjene učence

37 otrok naše šole, **OŠ Zbora odposlancev**, se je odpravilo že v četrto šolo v naravi za nadarjene učence. Različna starost teh otrok ter še bolj različni interesi in talenti zahtevajo, da konec tedna zapolnimo z vsebinami, kjer se vsak najde, lahko napreduje in čim več doživetega odnese. Bistvo tega vikenda ostaja tudi, da se učenci naše šole povežejo v trdno celoto, ki bo znala sodelovati, si pomagati in bo aktivna. Mislim, da smo tudi letos zadeli to bistvo. Za spremembo smo tokrat odpotovali bližje domačemu kraju, v ČSOD Radenci ob Kolpi.

V petek smo spoznavali značilnosti Bele krajine in se urili v pripravi tradicionalne belokranjske pogače, obenem pa smo opazovali glive kvasovke pod mikroskopom, risali graf njihove rasti ob dodajanju sladkorja/soli, merili temperaturo med njihovim vzhajanjem ... Sledila je večerja, nato pa smo natančno preučili značilnosti kač in spoznali kačo z imenom Newton. Naučili smo se tudi primerne ravnanja s temi plazilci in na prijeten način premagali strah pred njimi. Pika na i ob zaključku tega pestrega dneva so bile še tople belokranjske pogače, ki smo jih s slastjo pojedli. Prav vse so

Foto: Peter Gradišar

bile odlične.

V soboto smo se zbudili v megleno in hladno jutro, ki se je že po zajtrku prevesilo v krasen dan. Odpravili smo se do jame Kobiljače, si jo ogledali, zakurili ogenj, si spekli malico in uživali na soncu. Ker smo prehodili kar 13 kilometrov, je bilo kosilo, ki je sledilo, zelo dobrodošlo. Da ne bi zamudili прекрасnega dne, smo odšli

pred ČSOD, kjer smo se pomerili v košarki, odbojki in drugih družabnih igrah na prostem. Čakalo nas je še potepanje po reki Kolpi, kjer smo med veslanjem uživali v razgledu in prečudoviti naravi. Vreme nas je naravnost razvajalo. Po večerji smo si ogledali še film in prijetno utrujeni odšli spat.

Nedelja je bil naš zadnji dan v Radencih, zato smo se trudili izkoristiti

ga po najboljših močeh. Dan je bil prekrasen, zato smo ves čas preživeli na prostem. Izdelovali smo animirane filmčke iz fotografij narave, se sproščali ob Kolpi, se naučili narediti nekaj osnovnih vozlov, preplezali plezalno steno, igrali odbojko, košarko ... Preden smo odšli nazaj proti Kočevju, smo si ogledali še virtualne stvaritve, ki so bile vse zelo ustvarjalne. Čas v Radencih je minil hitro, še bi malo ostali, a tudi domači kraji so nas vabili domov. Lepo je bilo.

Upam, da smo učencem poleg pridobljenega znanja omogočili tudi pridobivanje koristnih izkušenj iz timskega dela, saj bo to v njihovi prihodnosti še zelo pomembno.

Nana Maja Hribar kratko povzema:

"Drugi konec tedna v oktobru smo se odpravili v šolo v naravi za nadarjene. Odšli smo v Radence. Tam smo pekli belokranjsko pogačo, si ogledali kačo, odšli na pohod do kraške jame Kobiljače, pekli hrenovke, se vozili s kanuji, igrali odbojko, plezali po plezalni steni, se učili vozle in naredili svoj animirani film. Najbolj mi je bilo všeč, ko smo igrali odbojko in naredili animiran film. Veselim se že naslednje šole v naravi za nadarjene."

Peter Gradišar

Zakaj kupujem lokalno?

V zadnjih letih se trend in politika vse bolj nagibata k promociji lokalne hrane, pijače ter preostalih izdelkov in storitev. Potrošniki se vse bolj zavedajo pomena in pomembnosti opravljanja nakupov v lokalnem okolju. Trend so prepoznali tudi vsi veliki trgovci, ki nas prepričujejo, da pri njih kupujemo lokalno, domače in sveže. Vsi se dobro zavedamo in poznamo resnice o tem, kaj pomeni kupovati lokalno in zakaj je dobro, da to počnemo.

Med pogoste trditve, ki smo jih že vsi malo naveličani, spadajo, da s tem podpiramo in krepimo lokalno gospodarstvo, zmanjšujemo emisije in jemo ter pijemo bolj zdravo. Zaradi tega se počutimo bolje, to pomeni tudi, da bomo dlje živeli. Močno v nas je zakoreninjeno prepričanje, da si lahko lokalne izdelke in storitve privoščijo le elita, saj so ti bistveno dražji. Radi imamo svoj prosti čas in svoje udobje, kupovati pri velikih trgovcih je ugodnejše, lažje in hitrejše. Poraja se vprašanje, kakšen smisel ima sploh kupovanje pri lokalnih trgovcih. Njihove storitve ali izdelki so bistveno dražji, nakup vzame več časa, po vrh tega pa nam še občasno vzbujajo občutek krivde, ker nismo pri njih opravili nakupa. To nas resnično podžge in si mislimo svoje. Resnica je tudi v tem, da je nakupovanje postal avtomatizem in pogosto niti ne razmišljamo o tem, kje in kaj smo kupili. V resnici verjetno niti nima nobenega bistvenega vpliva na naše življenje, kje smo nakupe opravili. Tudi če bi svoj težko prigarani denar zamenjali z nekom iz lokalnega okolja za storitev

Foto: Žiga Lovšin

ali blago, ga bo ta zapravil in ne bo tega delil z nami. Če vključimo še malo opevane slovenske nevoščljivosti, tudi po tihem ne privoščimo domačinu, da bi pravzaprav uspel in nam svoj uspeh metal pod noge. Med pogovorom se tudi velikokrat zazna, da je to le slovenski problem. Druge ljudje živijo v sožitju in podpirajo drug drugega. Ni treba veliko razi-

skovati, da bi ugotovili, da je daleč od tega, da gre samo za naš problem.

Mesto Manchester v Veliki Britaniji je še pred 20 leti veljalo za mesto z nizko kakovostjo življenja, vladali sta visoka brezposelnost in apatija prebivalcev. Osebe, ki so mesto vodile, so bile vse bolj zaskrbljene in ker sami niso imeli rešitve, so na pomoč poklicali skupino strokovnjakov. Prosili

so jih, da jim pomagajo rešiti propad mesta. Strokovnjaki so ugotovili, da je največji problem v mestu ravno to, da večina denarja iz mesta odhaja. Letni proračun mesta je približno 450 milijonov na letni ravni. Ugotovili so, da lokalno prebivalstvo tega denarja dobi manj kot 50 odstotkov. Skupina strokovnjakov je zato predlagala samo eno rešitev. Več denarja mora ostati v lokalnem okolju. Skupaj z občino so naredili načrt in so v naslednjih letih poskrbeli, da je ostalo v lokalnem gospodarstvu dobrih 70 odstotkov celotnega občinskega proračuna, kar je znašalo približno 350 milijonov evrov. Rezultati so bili vidni zelo hitro, ustvarjenih je bilo 1.160 novih delovnih mest, od 350 milijonov evrov se je naprej v lokalno gospodarstvo reinvestiralo 160 milijonov evrov. To pomeni, da je denar začel v lokalnem krožiti in tako ali drugače so ga vsi dobili. Na podlagi tega se je ustvarilo še 705 novih priložnosti za pripravištništvo in prvo zaposlitev za mlade ter 423 novih delovnih mest za težje zaposljive. Populacija Manchestra se je od leta 2002 do danes povečala za 149 odstotkov, delovnih mest pa je več za 84 odstotkov. Urbano okolje in mestno središče sta se razvila, utrip mesta pa postal povsem drugačen. Danes je Manchester med petimi najbolj zaželenimi mesti za življenje v Veliki Britaniji. Vse se je spremenilo in obrnilo na bolje zaradi preprostega ukrepa. Ali res ne bomo vplivali z nakupovanjem lokalnega oziroma ali vplivamo na razvoj lokalnega gospodarstva?

Andrej Mladenovič

NOVI KAMIQ

JORAS CENTER
Ob železnici 7, Ribnica
tel.: 01 836 90 40

Kombinirana poraba goriva in izpusti CO₂: 5,1 – 4,2 l/100 km in 116 – 110 g/km, emisijska stopnja: EURO 6, specifična emisija dušikovih oksidov (NOx): 0,034 – 0,0259 g/km, trdi delci: 0,00102 – 0,00005 g/km, število delcev: 1,26 – 0,01 x 10¹¹. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov.

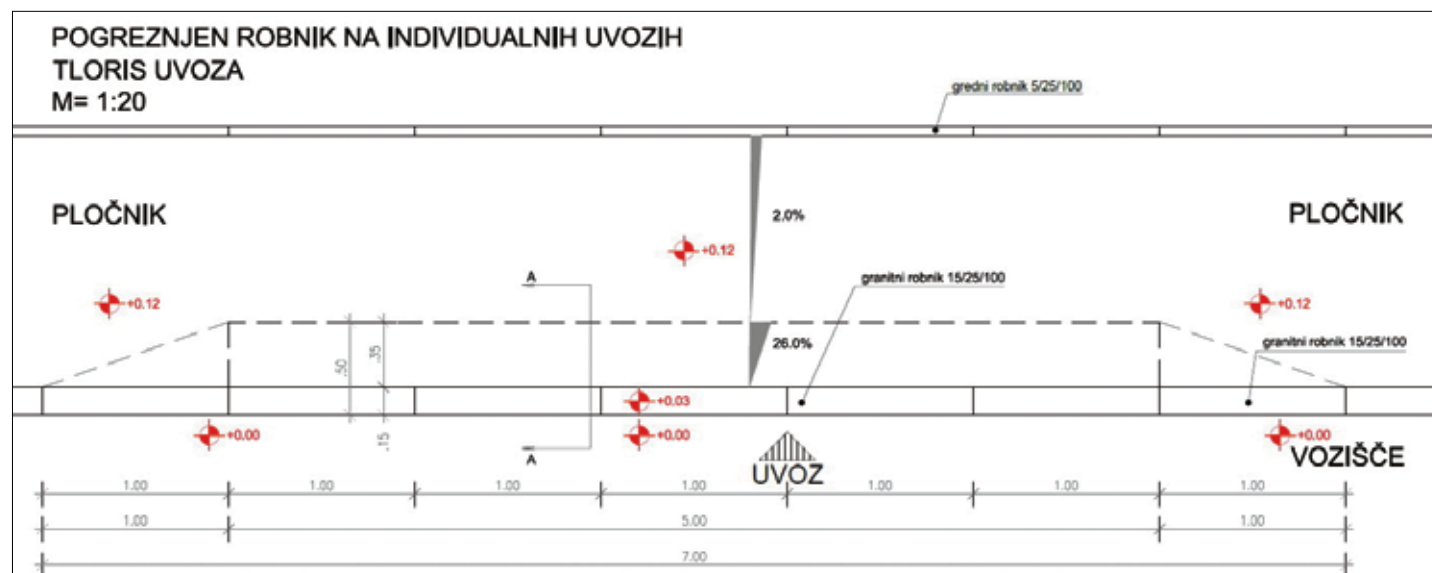
ŠKODA

Pojasnilo o izvedbi uvozov na Roški cesti

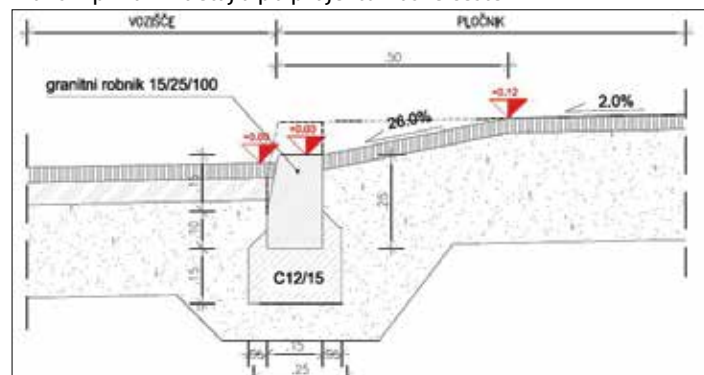
Na pripombe nekaterih občanov oziroma lastnikov stanovanjskih objektov v zvezi z rekonstrukcijo Roške ceste in izvedbo cestnih priključkov do stanovanjskih objektov podajamo pojasnilo projektantskega podjetja.

Hišni priključki, ki se izvajajo prek pločnika, so na območju Roške ceste projektirani in izvedeni v skladu s smernicami in navodili za projektiranje, ki veljajo za vse mestne ceste. Tehnični elementi uvozov so opredeljeni tako, da mora površina pločnika in kolesarske steze ostati ravna in je uvoz ne smejo prekinjati. Dovoz avtomobila prek pločnikov in kolesarskih stez pa se uredi prek poglobljenega robnika in plitve klančine širine 30 cm. Izvedba na Roški cesti je skladna z navedenimi smernicami oziroma je izvedena še v nekoliko blažji obliki. V takšni obliki se izvajajo v vseh večjih in razvitih mestih po Sloveniji in v Evropi. Takšna izvedba namreč omogoča normalno prevoznost za vozilo, od voznika pa pričakuje vožnjo z nizko hitrostjo prek teh klančin. Peščevo površina ostaja tako na večji širini v enakem naklonu 2 %.

Občina Kočevje

Tlorisni prikaz iz detajla po projektu Roške ceste

Prerez iz detajla po projektu Roške ceste

EKUUS
RANCH MARINA

TRADE
DOM pr'SLAVCU

INFORMACIJE
IN REZERVACIJE
**+386
(0)40 831 967**

NAJEM DVORANE

ZA RAZLIČNE PRILOŽNOSTI: ROJSTNI DNEVI, OBLETNICE, POROKE, ZAKLJUČNA SREČANJA, SESTANKI ...

Prilagodljivost dvorane po vaših željah. Od le najema do organizacije dogodka in popolne pogostitve.

- Večnamenska dvorana za do 250 ljudi
- Mirna in zasebna lokacija stran od večjih mest
- Dvorana z naravno svetlobo in pravim vzdušjem
- Poskrbljeno za tehnično opremo
- Poskrbljeno za hrano in pijačo
- Brezplačna parkirišča

KJE SMO:

RANCH MARINA
Koče 2, Kočevska Reka

ranch.marina@gmail.com
www.ranchmarina.com

Pet čebelarjev ČD Kočevje prejelo 5 zlatih priznanj

V nedeljo, 20. oktobra, smo se kočevski čebelarji udeležili podelitve priznanj na 18. mednarodnem ocenjevanju medu. Ocenjevanje je organiziralo ČD Semič ob pomoči Čebelarke zveze Slovenije. Prireditelj z bogatim kulturnim progra-

mom je potekalo v kulturnem centru v Semiču. Dolgoletne izkušnje belokranjskih čebelarjev se odražajo v brezhibni organizaciji ocenjevanja in podelitve.

Kočevski čebelarji smo se ocenjevanja udeležili s petimi medovi. In vseh pet medov – trije hojevi in dva gozdna – so dobili zlata odličja. Ivan Konda in Jurij Mašič za gozdni med ter Jurij Majerle, Peter Žagar in Branko Obran-

novič za hojev med. Vsi smo prejeli lepa priznanja, Branko Obranič pa za drugo najvišjo oceno za hojev med še poseben stekleni pokal, ki ga za vsako vrsto medu prejmejo trije najvišje ocenjeni medovi.

Na ocenjevanju je sodelovalo 167 vzorcev medu, od tega 25 vzorcev iz tujine. Vzorca sta prispela celo iz ZDA in Nove Zelandije. Komisija

pod nadzorom predsednice dr. Jasne Bertonec je delovala zelo usklajeno. Dosežki kažejo na odlično senzorično kakovost medu. Absolutni zmagovalec medu je gozdni med, ki je dobil najvišjo oceno 31,27 točke od 32 možnih. Prejel ga je čebelar dr. Trajče Nikołoski, ki že 40 let živi v Ljubljani, kjer predava hortikulturo.

Predsednik ČZS Boštjan Noč je v pozdravnem govoru pohvalil organizatorje in obljubil, da bo od naslednje sezone ČZS pomagala pri organizaciji vseevropskega ocenjevanja medov, za kar se mu je lepo zahvalila županja občine Semič ga. Polona Kambič. Na koncu se je vsem obiskovalcem in prejemnikom zahvalil tudi predsednik ČD Semič g. Bojan Pavlin.

V imenu predsednika ČD Kočevje Jurija Majerleta se zahvaljujem vsem kočevskim čebelarjem, ki so sodelovali na tej pomembni prireditvi ob 100-letnici organiziranega čebelarstva na Kočevskem.

Branko Obranič

POLICIJA SVETUJE

Preventivni nasveti občanom, kako ravnati ob srečanju z nezakonitimi migranti

PSlovenija leži na tako imenovani zahodno balkanski poti nezakonitega priseljevanja v Evropsko unijo. Nezakonito priseljevanje ni le izziv za našo državo, saj se z njim srečuje večina držav Evropske unije. Za varovanje meje je v naši državi pristojna policija, k učinkovitemu izvajanju naših nalog pa lahko prispevate tudi občani.

Najpomembnejša naloga policije je zagotavljanje varnosti vseh prebivalcev, zato ves čas skrbi za osebno varnost ljudi in varnost njihovega premoženja. Policisti v vseh primerih uradno pregonljivih kaznivih ravnanj (s tem izrazom opredeljujemo tudi prekrške, ki so ravno tako uradno pregonljivi) izvedemo vse potrebne ukrepe, s svojimi aktivnostmi pa nezakonita ravnanja tudi preprečujemo, kar velja tudi za širše območje državne meje. Za osebno varnost in varnost svojega premoženja lahko občani

delno poskrbite že sami, zato vam policisti svetujemo:

- da ključev ne puščate v svojih vozilih;
- da vozila zaklepate tudi, ko so parkirana na dvoriščih stanovanjskih hiš, ključa pa hranite na varnem mestu;
- da kolesa in mopede hranite v zaklenjenih garažah in drugih objektih;
- da poskrbite tudi za hrambo preostalih prevoznih sredstev, kmetijskih strojev in delovnega orodja ter jih ne puščate v okolici hiše brez nadzora;
- da med odsotnostjo od doma, četudi je ta le kratkotrajna, zaklepate vrata stanovanjskih hiš in drugih objektov ter zapirate pritlična okna in balkonska vrata, saj boste tako zmanjšali tveganje za vstop v objekte in morebitne tatvine;
- od srečanju z nezakonitimi migranti in pojavu sumljivih vozil

takoj pokličete policijo na številko 113, najbližjo policijsko postajo ali anonimni telefon policije 080 1200, saj se bomo tako lahko odzvali in prevzeli obravnavo nezakonitih migrantov;

- da policijo obvestite tudi o morebitnih drugih primerih kaznivih dejanj.

Z vašimi informacijami smo pri svojem delu lahko še uspešnejši in učinkovitejši. Prebivalci namreč najprej in najbolj poznate nenavadne in sumljive okoliščine, ljudi in vozila v svojem okolju.

Aktualne informacije in podatki o aktivnostih slovenske policije v zvezi z migracijami so objavljeni na spletni strani policije www.policija.si. Skupaj za varnost – vaša policija.

Jože Tomec, vodja policijskega okoliša

30% POPUST NA PROGRESIVNA STEKLA

Akcija traja do 31. 12. 2019.

**OPRAVLJAMO BREZPLAČNE
OPTOMETRISTIČNE PREGLEDE**

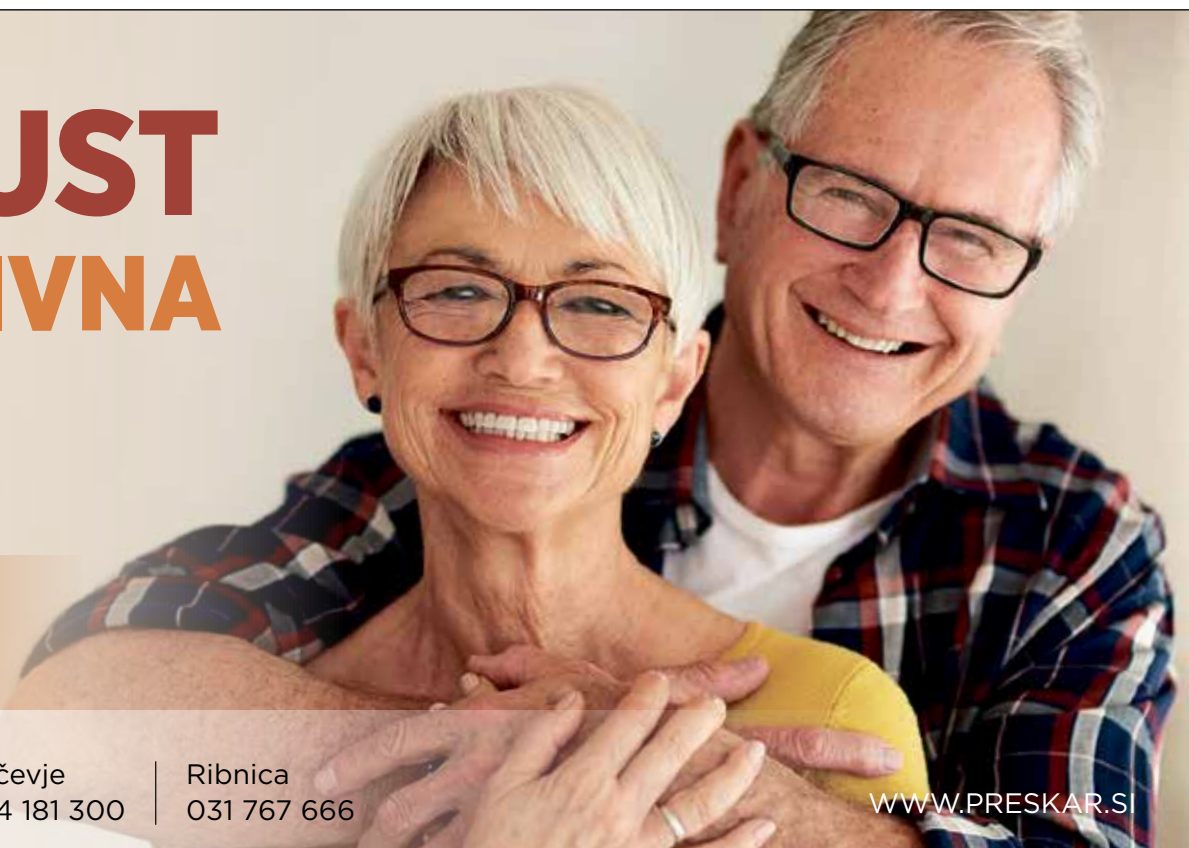

Novo mesto
07 332 41 44

Kočevje
064 181 300

Ribnica
031 767 666

WWW.PRESKAR.SI

Praznični jezikovni nasvet

V pričakovanju prazničnega decembra je prav, da obnovimo rabo začetnice pri pisanju praznikov in dobrih mož, saj je nepravilna raba še vedno zelo pogosta tako v zasebni rabi (voščilnice, čestitke) kot v sredstvih javnega obveščanja (oglasil, letaki, plakati).

Praznike pišemo z malo začetnico

Prvo pravilo, ki ga moramo upoštevati pri pisanju voščil: **imena** praznikov pišemo z **malo začetnico**, razen če ne izvirajo iz priimkov ali nekaterih imen, potem jih zapišemo z veliko.

Da bo lažje: v Sloveniji poznamo dva praznika, ki se zapisujeta z veliko začetnico, in sicer Prešernov dan in Marijino vnebovzetje. Vse druge pišemo z malo: prvi maj, dan boja proti okupatorju, dan reformacije ... Torej želimo vam vesel božič in srečno novo leto. Z malo pišemo tudi praznike, ki so izpeljani iz osebnih imen: martinovo, jurjevo, silvestrovo, gregorjevo ... Šli bomo tudi na miklavževanje (glagolnik od miklavževati), kjer bomo pričakali Miklavža (!).

Če pa želimo v voščilo vključiti tudi **veroslovna in bajeslovna imena**, jih moramo zapisati z **veliko začetnico**: Jezus, Marija, Jožef in drugi, prav tako z veliko zapišemo Sveti duh, Sveti

Trije kralji, Marija Pomočnica ... Prav tako z veliko začetnico pišemo tudi imena **dobrih mož**, ki jim bodo pisali najmlajši, in prav je, da vejo, kako jih nasloviti. Ker so to njihova imena, jih je treba seveda pisati z **veliko**: Božiček, Miklavž, dedek Mraz (tudi Dedek Mraz).

Morda bi bilo na tem mestu dobro opozoriti tudi na veliko/malo začetnico pri pisanju zaimka vam/Vam. Kadar želimo izraziti posebno spoštovanje do osebe, pravopis dovoljuje tudi veliko začetnico, vendar v pomenu vikanja. Kadar nagovarjamo in zaželimo lepe praznike skupini ljudi, pa moramo nujno uporabiti malo začetnico.

Voščiti ali čestitati?

Čestitamo takrat, kadar želimo komu izraziti veselje nad pomembnim dogodkom, uspehom. Čestitamo recimo ob poroki, ko nekdo napreduje v službi ali slavi kakšen drug pomemben uspeh.

Z voščilom pa izrazimo dobre želje ob prazniku, recimo za rojstni dan ali novo leto, god ... Nekomu izrazimo željo, navadno z določeno frazo, da bi bil deležen česa dobrega: voščiti srečno novo leto. Za božično-novoletne praznike bomo torej voščili (ne čestitali) in pisala voščila (ne čestitk)!

Praznike pišemo z malo, imena dobrih mož pa z veliko: *Božiček nas obiše za božič, dedek Mraz na novo leto, na miklavževanje pa pride Miklavž.*

Foto: www.pixabay.com

Kočevska je časopis Občine Kočevje, vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 1955 • Kočevska, št. 49, november 2019 • Naklada 6500 izvodov • Gospodinjstva na območju občine Kočevje jo prejmejo brezplačno • Izdajatelj: Občina Kočevje, Ljubljanska cesta 26, 1330 Kočevje / zanj župan dr. Vladimir Prebilič • V. d. urednika in novinar: Žarko Nanjara • Oblikovna zasnova, prelom in priprava za tisk: MARCI, Marjan Turk s. p. / zanj Marko Vovk • Lektorica: Saša Erjavec Kobe • **Kontakt: info@kocevski.si • Časopis Kočevska, Trg zbora odposlancev 2, 1330 Kočevje** • Trženje: Matej Kosten, 040-652-837, marketing@kocevski.si • Tisk: DELO časopisno in založniško podjetje, d. d., Dunajska cesta 5, 1509 Ljubljana • Ponatis celote ali posameznih delov in njihova uporaba v drugih medijih je dovoljena le s predhodnim pisnim dovoljenjem izdajatelja. Uredništvo si pridržuje pravico sprejeti v objavo ali zavrniti poslano gradivo v skladu s svojo uredniško politiko. Pridržujemo si tudi pravico spreminjanja naslova ter krajanja člankov. Kadar gre pri naštetem za večje spremembe, se bomo skušali posvetovati z avtorjem, vendar je končna odločitev naša. ISSN številka tiskane izdaje: 2591-0744; ISSN številka spletne izdaje: 2591-0752

KNJIŽNICA KOČEVJE PRIPOROČA

Prihajajo hladnejši dnevi, jesen se je naselila v naše vrtove, na okna in balkone, v naše mesto. Zdaj bomo večkrat segli po knjigi – topel dom, nmehka odeja, skodelica kave ali čaja, dišeča svečka in – KNJIGA. Pravijo, da jesen iz pisatelja privabi tisto najboljše. Mogoče zato, ker je jesen čas, ko se nas loteva nostalgija. Roman, ki ga je vredno prebrati, tudi večkrat, sploh v jesenskih dneh, ko nam že sama nara-va pričara kanček vzdušja v romanu, je roman pisateljice Emily Bronte Viharni vrh.

Emily Bronte
Viharni vrh

Cankarjeva založba, 1980

To je zgodba o veliki, obsesivni, nevarni ljubezni, ljubezni, ki meji na norost. Zgodba o Catherine in Heathcliffu vas bo popeljala v čarobni svet starih hiš, škripajočih stopnišč ... in svet najtemnejših različic ljubezni.

Leonard Dion
Kje si, Gobi?

Društvo Zaživi življenje, 2019

To je zgodba o srečanju človeka in psa sredi vzdržljivostne preizkušnje, ultramaratona skozi puščavo Gobi. Nekega jutra, na začetku nove etape, je sredi puščave avtorju knjige in ultramaratoncu Leonardu Dionu pristopila mala psička, se globoko zagledala v njegove oči, mu obliznila rumene gamaše in skupaj z njim pretekla 130 km dolgo pot. V trenutkih obupa in razmišljanja o odstopu je mala psička nanj prenesla svoj pogum in mu zvesto sledila do cilja. Potem pa se je Dion odločil pomagati psički, ki jo je pozneje poimenoval po puščavi Gobi, in jo odpeljati na svoj dom v Edinburg. Čakala ga je nova, a drugačna dirka z veliko ovirami – papirologija, veterinarske procedure, finance ... za nameček pa se Gobi, čakajoč ga pri prijateljici na Kitajskem, izgubi v velikem mestu. Zdaj mora on poiskati psičko tako, kot je ona poiskala njega v ključnem trenutku in mu življenje spreobrnila na bolje.

Becky Albertalli
Leah brez ritma

Učila, 2019

Prvenec avtorice Becky Albertalli, ki govori o Simonu in smo ga pred kratkim predstavili na tem mestu, je postal prava mednarodna uspešnica. Leah brez ritma je nadaljevanje tega romana, z isto zasedbo in podobno tematiko. Tokrat je glavna junakinja Simonova najboljša prijateljica Leah, ki zaključuje sredno šolo, na vrsti so zadnje ocene in na trenutke mučna iskanja poti za vpis na najboljše univerze. Leah je prijazna in prizadevno dekle, ki zna odlično igrati na bobne. Tam nikoli ne izgubi ritma, izgublja pa ga v osebnem življenju. Ob navadnih spremljajočih najstniških stiskah in težavah ima še eno dodatno. Ni več prepričana, da so ji vseč samo fantje in, kar je še bolj nerodno, vse bolj se ji dozdeva, da do ene sošolke čuti več kot samo prijateljstvo. Psihološka izobrazba avtorici pomaga, da pretanjeno in doživeto opisuje stisko glavne junakinje. Zato ni nič čudnega, da je pri bralcih doživel enako topel sprejem.

Clementine Beauvais
#3špehbombe

Mladinska knjiga, 2019

Mlada francoska avtorica C. Beauvais je napisala odlično knjigo, ki je prevedena v številne jezike. Glavna junakinja je petnajstletna Mirelle in živi v manjšem francoskem mestu. V šoli se ne počuti dobro, zato se odloči z Astrid in Hakimo narediti nekaj posebnega, ker se njima prav tako kot njej posmehujejo zaradi videza. Odpravijo se s kolesi v Pariz, na proslavo državnega praznika. Na tej pustolovščini se jim pridruži tudi Hakimin brat, ki je nekdani francoski vojak in je izgubil obe nogi v vojni na Bližnjem vzhodu. Zmerljivo špehbombe obrnejo v svoj zaščitni znak. Četudi si tega niso želele, o njih pišejo in govorijo, postanejo slavne, pridobijo različne izkušnje in predvsem samozavest. Pot se v resnici konča na sprejemu pri predsednici Francije, toda popolnoma drugače, kot so si predstavljale in želele.

veseli december

V PRAVLJIČNEM GOZDU NA MESTNI PLOŠČADI

5. 12. 2019, četrtek 17:00

Prižig lučk, Miklavževanje z Malim Bujem, nastop Kočevskih mažoret in koncert Mance Špik

Zavod Kočevsko

11. 12. 2019, četrtek 17:00

Novoletni bazar Vrtca Kočevje

Vrtec Kočevje

12. 12. 2019, četrtek 17:00

Novoletni bazar OŠ Stara Cerkev

OŠ Stara Cerkev

20. 12. 2019, petek 19:00

Nina Pušlar in nastop pevskega zbora učencev OŠ Zbora odposlancev Kočevje

Zavod Kočevsko

21. 12. 2019, sobota 19:00

Danilo Kocjančič in prijatelji

Zavod Kočevsko

27. 12. 2019, petek 19:00

Samuel Lucas in nastop dijakov Gimnazije in srednje šole Kočevje

Zavod Kočevsko

28. 12. 2019, sobota 19:00

Kočevski glasbeniki: Roman Zupančič, Estrellas duo, Nika in Nejc, Charlie Butterfly, MoveMental

Zavod Kočevsko

30. 12. 2019, ponedeljek 19:00

Oto Pestner s skupino

Zavod Kočevsko

31. 12. 2019, torek 11:00-13:00

Otroško silvestrovanje – Predstava Snežna vila z obiskom Dedka Mraza

Zavod Kočevsko

31. 12. 2019, torek 22:00-2:00

Silvestrovanje s ČUKI

Zavod Kočevsko

V KOČEVJU

OBČINA KOČEVJE

kočevsko

28.11.2019, četrtek, 19:00

Diplomski večer s predstavitvijo diplomskega dela Žarka Nanjare: Aristotelova iskana modrost : opredelitev filozofije v Aristotelovi Metafiziki

Knjižnica Kočevje

Knjižnica Kočevje

28.11.-30.11.2019, 09:00

Karierni sejem Kočevje in Festival poklicev 2019

Športna dvorana, Ljudska univerza Kočevje

Podjetniški inkubator Kočevje

29.11.2019, petek, 18:00

Koncert pobratenih občin in podpis listine o pobratenju

Športna dvorana Kočevje

Občina Kočevje in Glasbena šola Kočevje

1.12.2019, nedelja, 14:00, 17:00

Dobrodela prireditev "Aladin"

Kulturni center Kočevje

URSHINE mažorete

2.12.- 31.12.2019

Slikarska razstava Nevenke Križ

Knjižnica Kočevje

Knjižnica Kočevje

2.12.- 31.12.2019

Fotografska razstava Tjaše Završnik: MOMENTOSI

Knjižnica Kočevje

Knjižnica Kočevje

2.12.- 31.12.2019

Razstava Saše Miholič: "Zbrane misli navdihujočih športnikov"

Knjižnica Kočevje

Knjižnica Kočevje

3.12.2019, torek, 08:00-21:00

Dan odprtih vrat

Kulturni center Kočevje

Zavod Kočevsko

3.12.2019, torek, 8:00-19:00

Ta veseli dan kulture

Pokrajinski muzej Kočevje

Pokrajinski muzej Kočevje

3.12.2019, torek, 09:00

Novoletne ustvarjalne delavnice

Vrtec Kočevje - enota Čebelica, Ljubljanska cesta 22a

Vrtec Kočevje - Enota Čebelica

3.12.2019, torek, 09:00

V deželi Kačariji, lutkovna igrca

Pokrajinski muzej Kočevje

Pokrajinski muzej Kočevje

3.12.2019, torek, 10:30

Matija Glad in njegove lutke – vodstvo po razstavi

Pokrajinski muzej Kočevje

Pokrajinski muzej Kočevje

3.12.2019, torek, 11:30

Kočevska proga – vodstvo po razstavi

Park Gaj, Kočevje

Pokrajinski muzej Kočevje

3.12.2019, torek, 17:00

Novoletne ustvarjalne delavnice za prdšolske otroke, ki ne obiskujejo vrtca

Vrtec Kočevje - enota Ostržek, Cesta na stadion 3

Vrtec Kočevje - Enota Ostržek

3.12.2019, torek, 17:00

Praznična ustvarjalnica: Izdelujemo novejše okraske

Vrtec Kočevje - enota Brlogec, TZO 22

Vrtec Kočevje - Enota Brlogec

3.12.2019, torek, 17:00

Mojca Smerdu: Spomin kot priča domišljije – vodstvo po razstavi

Likovni salon Kočevje

Pokrajinski muzej Kočevje

3.12.2019, torek, 18:00

O kočevskem športu – pogovorni večer

Pokrajinski muzej Kočevje

Pokrajinski muzej Kočevje

3.12.2019, torek, 19:00

Večer s predstavitvijo knjig Ivana Staniča

Knjižnica Kočevje

Knjižnica Kočevje

4.12.2019, sredo, 7:00 - 13:00

Krvodajalska akcija

TZO 32a

Rdeči križ Kočevje

5.12.2019, četrtek, 7:00

Ustvarjalne delavnice za predšolske otroke, ki ne obiskujejo vrtca

VRTEC Kočevje – enota Ostržek, Cesta na stadion 3

Vrtec Kočevje - Enota Ostržek

5.12.2019, četrtek, 7:00 - 13:00

Krvodajalska akcija

TZO 32a

Rdeči križ Kočevje

5.12.2019, četrtek, 18:00

Nastop učencev violinistov

Dvorana Glasbene šole Kočevje

Glasbena šola Kočevje

6.12.2019, petek, 08:45

RISANI FILM NA VELIKEM PLATNU:

Sneženi mož

Vrtec Kočevje - enota Čebelica, Ljubljanska cesta 22a

Vrtec Kočevje - Enota Čebelica

10.12.2019, torek, 9:00 in 10:00

Gledališka predstava za otroke ZVERJASEC del za otroke vrtca, predšolske otroke, ki ne obiskujejo vrtca in učence 1. razredov O.Š.

Kulturni center Kočevje

Gledališka skupina Vrtca Kočevje

10.12.2019, torek, 17:00

Praznični bazar in obisk Božička

Vrtec Kočevje - Enota Biba, Livold 7

Vrtec Kočevje - Enota Biba Livold in OŠ Livold

10.12.2019, torek, 17:00

Ustvarjalne delavnice za predšolske otroke, ki ne obiskujejo vrtca

VRTEC Kočevje – enota Ostržek, Cesta na stadion 3

Vrtec Kočevje - Enota Ostržek

10.12.2019, torek, 18:00

Koncert učiteljev Glasbene šole

Dvorana Glasbene šole Kočevje

Glasbena šola Kočevje

11.12.2019, sredo, 09:00

Dan odprtih vrat:

praznične delavnice – izdelovanje okrasov, voščilnic

Vrtec Kočevje – enota Kekec, Reška cesta 8

Vrtec Kočevje - Enota Kekec

11.12.2019, sredo, 09:00

Gledališka predstava za otroke ZVERJASEC del za otroke vrtca, predšolske otroke, ki ne obiskujejo vrtca in učence 1. razredov O.Š.

Kulturni center Kočevje

Gledališka skupina Vrtca Kočevje

12.12.2019, četrtek, 9:00, 9:30

Igrica za otroke: ROKAVIČKA

Vrtec Kočevje - enota Čebelica, Ljubljanska cesta 22a

Vrtec Kočevje - Enota Čebelica

12.12.2019, četrtek, 17:00

Praznični bazar in lutkovna igrca »Še ena o dedku Mrazu« v izvedbi staršev

Vrtec Kočevje - Enota Mojca, Stara Cerkev 20

Vrtec Kočevje - Enota Mojca Stara Cerkev

12.12.2019, četrtek, 17:00

Ustvarjalne delavnice za predšolske otroke, ki ne obiskujejo vrtca

Vrtec Kočevje – enota Ostržek, Cesta na stadion 3

Vrtec Kočevje - Enota Ostržek

12.12.2019, četrtek, 18:00

Nastop učencev violin in viol

Dvorana Glasbene šole Kočevje

Glasbena šola Kočevje

12.12.2019, četrtek, 18:00

Plateauresidue - otvoritev razstave

Likovni salon Kočevje

Pokrajinski muzej Kočevje

12.12.2019, četrtek, 19:00

Diplomski večer s predstavitvijo diplomskega dela Tanje Šalika: Vpliv terapije z živalmi na kakovost življenja starostnikov v domovih za starejše občane

Knjižnica Kočevje

Knjižnica Kočevje

14.12.2019, sobota, 09:00

Pohod s kulturnim programom do Koče pri Jelenovem studencu - Moč besede v obsevu kočevskih hribov

Pohod od Podgorske ulice do Koče pri Jelenovem studencu

Planinsko društvo Kočevje in OŠ Ob Rinži

14.12.2019, sobota, 10:00

Beremo skupaj: praznična pravljčna čajanka za otroke in odrasle

Knjižnica Kočevje

Knjižnica Kočevje

16.12.2019, ponedeljek, 17:00

Tradicionalni šolski bazar

Avla OŠ Zbora Odposlancev

OŠ Zbora Odposlancev

16.12.2019, ponedeljek, 18:00

Prireditvev Dedek mrz med nas in zimska pravljica

Kulturni center Kočevje

KUD GODBA Kočevje - Kočevske mažorete in OK Zalažba

Kočevje

16.12.2019, ponedeljek, 18:00

Turški vpadi na Kočevsko in Kostel, otvoritev razstave

Pokrajinski muzej Kočevje

Pokrajinski muzej Kočevje

17.12.2019, torek, 17:00

Pohod do kamnoloma z laternicami in obisk Božička in nastop pevskega zbora

Odhod izpred igrišča Knoflica Podgorska ulica

Vrtec Kočevje

17.12.2019, torek, 17:00

Praznični bazar z obiskom Božička

Vrtec Kočevje, Cesta na stadion 3 na terasi vrtca

Vrtec Kočevje - Enota Ostržek - jasli

17.12.2019, torek, 18:00

Božično-novoletni koncert

Šeškov dom

Glasbena šola Kočevje

18.12.2019, sredo, 09:30

Dan odprtih vrat: Igrica za otroke: »Neke zimske noči«

Enota Vrtca Kočevje Narcisa Kočevska Reka, Kočevska

Reka 32

Vrtec Kočevje - Enota Narcisa Kočevska Reka

18.12.2019, sredo, 18:00

Predstavitve pestrosti ptic na Ribniško - Kočevskem območju

(Aleksander Kozina in Katarina Kokol člana Društva DOPPS)

Knjižnica Kočevje

Knjižnica Kočevje in Društvo DOPPS

19.12.2019, četrtek, 17:00

Smrečica za vaš dom

Tržnica Kočevje

Gozdarsko društvo medved

19.12.2019, četrtek, 17:00

Božično-novoletna produkcija Plesnega kluba Jasmin

Kulturni center Kočevje

Plesni klub Jasmin

19.12.2019, četrtek, 18:00

Prireditvev ob Dnevu samostojnosti in enotnosti s tradicionalnim božično-novoletnim koncertom Pihalnega orkestra Kočevje

Športna dvorana Kočevje

Občina Kočevje in Pihalni orkester Kočevje